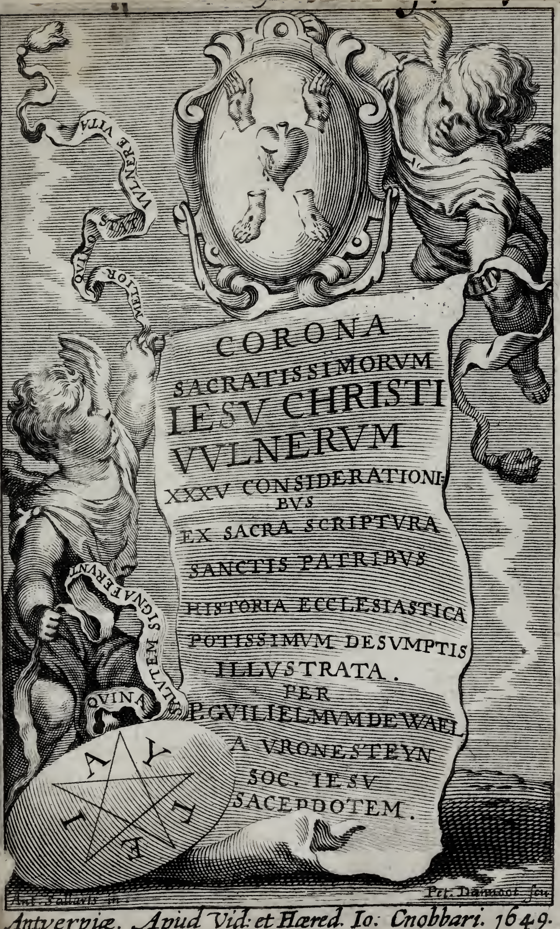

Antverpiæ, Apud Vid: et Hæred. Io: Cnobbari. 1649.

ADMODVM REVERENDO
PATRI IN CHRISTO
P.N. VINCENTIO CARRAFA
SOCIETATIS IESV
PRÆPOSITO GENERALI.

MEſſuit myrrham P.V. in amariſsimo Dominicę Paſsionis horto,& manipulum bene grandem compegit, eumq́ue piis centum & viginti conſiderationibus, totidem veluti aromatibus ſuaviſsimis, affectibus noſtris dulciſsimum ac gratiſsimum reddidit. Ego ponè metentem ſequens, ſpicas legi triginta

quinque, quas uti parentibus in meſſe ſolent parvuli, venio oblaturus P.V. filius minimus, ad illum redituras, à quo eo deſiderio ſeminatæ ſunt, ut patientis Salvatoris ſacratiſsima quinque vulnera, infinitæ ejus in nos miſericordiæ ſempiterna monumenta, in animis noſtris altiſsimè radices agerent. Quod ut per filios ſuos P.V. obtineret, cùm ante biennium, ſolutâ Generali Congregatione, in qua communibus ſuffragiis univerſæ Societati præpoſita fuit, Româ abiremus, ſingulis manu ſuâ pro munere Coronulam ſacrorum quinque Domini vulnerum obtulit, neque quidquam dignius, aut gratius offerre poterat, ut in ſuis quiſque provinciis eam pietatem pro-

promoveret, in qua Dei in hominem, hominiſque in Deum amoris incentiva, ut Rupertus loquitur, nunquam deficiunt. Quare ut primùm mihi licuit in Belgium noſtrum reduci, centum quinquaginta & ſupra, Coronularum harum duodenas paravi, & communes feci, quæ magno ab omnibus devotionis ac venerationis ſenſu acceptę ſunt. Inter quos uti Eccleſiaſticâ dignitate in Belgio, ita in nova hac pietate primus eſt Illuſtriſsimus, ac Reverendiſsimus D. Iacobus Boonen Mechlinienſis Archiepiſcopus, qui rogatus, ut mandare liceret typis modum coronulam hanc recitandi, dictavit ipſe & ſuâ manu ſubſcripſit, *Imprimatur chartæ, & cordibus*, addiditque quadraginta dierum

Indulgentias eam recitantibus; gratum ſibi oſtendens Coronulam hanc à me ſibi offerri. Vt hanc foverem pietatem augeremque, piorum aliquot virorum hortatu ex manipulo P. V. ſpicas pauculas ſubduxi, & devotis animis piâ conſideratione, dum Coronulam hanc volvunt, excutiendas propoſui. Itaque, ut eo omnia unde, redeunt hę ad P. V. quę quandoquidem intimè cupiat cum Apoſtolo, filios ſuos omnes nos, *eſſe in viſceribus Chriſti Ieſu*, orabo & ego ut divina bonitas in iiſdem P. V. quam diutiſsimè bono Societatis ſervet incolumem.

Admodum Reverendæ Paternitatis Veſtræ

Minimus in Chriſto ſervus ac filius,

GVILIELMVS DE WAEL à Vroneſteyn.

PRO-

PROTESTATIO
AVTHORIS.

CVm S. D. N. Vrban, Papa VIII. die 13. Martii 1625. Decretum ediderit, idemque confirmarit die 5. Iulii 1634. quo inhibuit imprimi libros, hominum qui ſanctitatis ſeu martyrii famâ celebres è vita migraverint, geſta, miracula, vel revelationes, ſeu quæcumque beneficia tamquam eorum interceſſionibus à Deo accepta continentes, ſine recognitione atque approbatione Ordinarii, & quæ hactenus ſine ea impreſſa ſunt, nullo modo vult cenſeri approbata.

Idem autem Sanctiſſimus die 5. Iunii 1641. ita explicuerit, ut nimirum non admittantur elogia Sancti vel Beati abſolutè, & quæ cadunt ſuper perſonam, bene tamen ea, quæ cadunt ſuper mores & opinionem, cum proteſtatione quod nulla eis adſit au-

thoritas ab Eccleſia Romana, ſed fides tantùm ſit penes authorem. Huic decreto ejuſque confirmationi & declarationi, obſervantiâ ac reverentiâ, qua par eſt, inſiſtendo, profiteor me haud alio ſenſu quidquid in hac *Coronæ Sacratiſſimorum Ieſu Chriſti Vulnerum* refero, accipere, & accipi ab ullo velle, quàm quo ea ſolent, quæ humanâ dumtaxat authoritate, non autem divinæ Catholicæ Romanæ Eccleſiæ, aut S. Sedis Apoſtolicæ nituntur: iis tantummodò acceptis, quos eadem S. Sedes Sanctorum, Beatorum, aut Martyrum Catalogo adſcripſit.

AP-

APPROBATIO.

Corona hæc Sacratiſſimorum Ieſu Chriſti Vulnerum, xxxv. conſiderationibus ex ſacra Scriptura, SS. Patribus, Hiſtoriâ Eccleſiaſticâ potiſſimùm deſumptis, illuſtrata per P. Guilielmum de VVael à Vroneſteyn Soc. Ieſu Sacerdotem, nihil contrarium bonis moribus aut ſanæ fidei continet, ſed ſtimulos mirè efficaces ad perutilem erga ſacra Vulnera Salvatoris devotionem. Quare eandem prælo digniſſimam cenſui, 16. Decemb. 1648.

Guil. Bolognino S. T. L.
Can. & Lib. Cenſor Ant.

Fa-

Facultas Superiorum.

C*Vm tres Societatis Ieſu Theologi legerint, & utiliter edi poſſe cenſuerint librum qui inſcribitur* Corona Sacratiſſimorum Ieſu Chriſti Vulnerum xxxv. Conſiderationibus ex Sacra Scriptura, SS. Patribus, Hiſtoria Eccleſiaſtica potiſſimùm deſumptis illuſtrata, per P. Guilielmum de Wael à Vroneſteyn Soc. Ieſu Sacerdotem, *Ego Ioannes Bapt. Engelgrave ejuſdem Societatis per Flandro-Belgicam Præpoſitus Provincialis, poteſtate ad id mihi ab admod. R. P. N. Vincentio Carrafa Præpoſito Generali factâ, concedo ut is liber excudatur per typographum quem auctor elegerit. In cujus rei fidem has litteras, officii mei ſigillo munitas, meaque manu ſignatas dedi. Bruxellis* 3. *Dec.* 1648.

Ioannes Baptiſta Engelgrave.

IN-

INDEX
CAPITVM.

ALlocutio ad animas, quæ Crucifixum Salvatorem, atque Vulneratum diligunt.

§. I. *Quàm utile ſit Paſſionem, atque Vulnera Domini meditari.*

§. II. *Quàm grata Deo ſit meditatio paſſionis, & Vulnerum Domini.*

§. III. *Studioſa virorum Sanctorum, atque ſervorum Dei erga ſacra Domini Vulnera pietas, atque veneratio.*

§. IV. *Eadem pietas, & veneratio Sanctarum, atque famularum Dei.*

§. V. *Modus ſuavis, atque expeditus quo & nos Domini Vulnera venerari poſſumus.*

Mo-

INDEX

Modus recitandi hanc Coronam.

§. I. Quàm antiquus ſit ejus uſus.

§. II. Quàm gratus Salvatori.

§. III. Coronam hanc Roſario, ſeu Coron Deiparæ nihil obeſſe, ſed ab ea magis commendari.

§. IV. Allocutio Prophetæ Zachariæ a Vulneratum Salvatorem, & Introductio ad ſequentes Conſiderationes

Quinquies quinque Conſiderationes de ſacris Iesu Chriſti Vulneribus.

De Vulnere ſiniſtri pedis.

Vulnera Chriſti,

Medicina Animarum.

Fontes aquarum viventium.

Advocati peccatorum.

Civitates refugii.

Delent peccati chirographum.

De

De Vulnere pedis dextri.

Vulnera Chriſti.

Arma }
Lux } *animarum*
Theſaurus }

Fundamentum Fidei, Spei, & Charitatis.

Scholæ cæleſtis Sapientiæ.

De Vulnere ſiniſtræ manus.

Vulnera Chriſti.

Thecæ ſcriptoriæ cruentæ.

Terror malorum & ſpes bonorum in Iudicio.

Teſſeræ fiduciæ noſtræ.

Conſummatio noſtræ redemptionis.

Clauſtra Inferni.

De Vulnere manus dextræ.

Vulnera Chriſti.

Cœlum in terra.

Viæ ad patriam.

Pignora animarum.

Omnis

Omnis felicitas.
Auxilium in Purgatorio.

De Vulnere lateris Chriſti.

Vulnera Chriſti.

Principium & origo Eccleſiæ & rege nerationis noſtræ.
Sigillum }
Magnes } *animarum.*
Domicilium }
Teſtes amoris.

Conſiderationum pars II.

1. *Corona ſpinea corona Ignominiæ.*
2. *Corona ſpinea corona doloris.*
3. *Quomodo Salvatorem ſuum homo ſpi nis coronet.*
4. *Quibus ſpinis in hac vitâ coronari de beat homo.*
5. *Conſiderationes variæ SS. Patrum ac Scriptorum Eccleſiaſticorum d ſpinea Domini corona.*

Con

INDEX.

Conſiderationum pars III.

Depoſitio defuncti Salvatoris de Cruce.

Quantus Sanctiſſimæ Matris dolor fuerit in paſſione, & morte Filii.

Rationes hujus doloris.

Quomodo ratio in Deipara dolorem gubernarit.

Depoſitus è Cruce Salvator, in ſinum Matris deponitur.

Adoratur à Matre afflictiſſima, & aliis.

BENEDIC ANIMA MEA DOMINO
QVI CORONATTE
IN MISERICORDIA ET MISERATIONIBVS

ALLOCVTIO

Ad animas quæ Dominum Ieſum Crucifixum, ac vulneratum diligunt,& recogitant.

§. I.

Quàm utile ſit paßionem, atque vulnera Domini meditari.

ANimæ,quæ vulneratum ac crucifixum Salvatorem diligitis& recogitatis,ô quàm paucæ eſtis! Quàm raró homo Dominicæ Paſſioni, & ſacris Ieſu Chriſti vulneribus recolendis intendit animum ! cùm tamen nihil Deo gratius, ſibi nihil utilius præſtare poſſit.

Ad utilitatem quod attinet, eam indicat S. Bernardus cùm exclamans: *Serm. 61. in Cant.* *Quanta*, inquit, *in vulneribus Domini mei Ieſu multitudo dulcedinis, plenitudo gratiæ, perfectioq́; virtutum* ! Quod ipſum Salvator

Lib.1. Revel.c.24. ſanctam Mechtildem docuit : volebat enim, ut in meditatione quotidiana, crebrò in ſanctiſſima ſua vulnera ſe reciperet, monebatque ut in pedum vulneribus, affectus ſuos omnes collocaret, in quibus expurgarentur; deponeret in vulnere dexteræ manus, opera ſua, in quo perficerentur ; in vulnere ſiniſtræ manus, afflictiones, & tribulationes ſuas, unde levamen, ac ſolatium acciperent ; in vulnere autem lateris ſui, cor atque amorem ſuum, ut juncta, inquiebat Dominus, cordi, & amori meo unum fiant, uti candens in igne ferrum, unum idemque cum igne videtur eſſe. Hunc profert fructum paſſionis, ac ſacrorum Domini vulnerum aſſidua meditatio.

Did.Mart. in vita S.Iac. l. 2. c.12. Rectè hoc etiam intellexit S.Rodeſindus Conimbricenſis in Luſitania Epiſcopus. Delegerat is ſibi pro gentilitio ſtemmate ſanguineam Crucem, è cujus dextero brachio ſpeculum, ſiniſtro circinum ſuſpenderat, ut hoc ſigno indicaret in patiente Salvatore, ac crucifixo virtutes omnes conſpici, iiſque

con-

continuâ, atque attentâ meditatione, veluti circino, vitam noſtram, ac mores admetiendos eſſe. *Sit ergo*, ait S. Bonaventura, *regula vivendi, paſſio Salvatoris, & tantò ampliùs in hoc conſolemur, quantò ampliùs Chriſto conformamur, & tantò ampliùs deſolemur, quantò ab hoc exemplari, ac regula ampliùs elongamur.* *P. 1. Stim. c. 4.*

In eamdem ſententiam non minùs ſapienter, quàm piè venerabilis Pater D. Ludovicus Bloſius Monaſterii Lætienſis, Ordinis ſancti Benedicti in Hannonia Abbas. *Nullus omnino*, inquit, *poteſt aliquid de Domini paſſione humiliter legere, vel cogitare (licet modico fortè affectu id faciat) quin eximium ſalutis fructum inde referat. Quemadmodum fieri nequit, ut qui opobalſamum ſummis digitis contingit, non habeat opobalſami liquorem, atque odore perfuſos. Etiamſi imago Crucifixi Ieſu piè inſpicitur tantùm, non erit inanis hæc inſpectio.* *In inſtitut. Spir. c. 6.*

Igitur Dei ſervus, pergit Bloſius, *præclaram crucifixæ humanitatis Chriſti imaginem in animæ ſuæ vires, corporiſq́ue ſui ſenſus imprimat. Hæc enim eum tandem, in ſupereſſentialem, ac formæ neſciam imaginem, in æternum, inquam,*

verbum, ac ſapientiam Patris, in altiſsimam Chriſti divinitatem mirabiliter ſuſtollet. Nam humanitas dulciſsimi Ieſu tuta via, ipſiſsimaq́ janua eſt perveniendi ad ejus divinitatem. Fruſtra planè quis adſpirat ad myſticam, germanamq́ contemplationem, ſi ſe exercere non vult in meditatione paſsionis Domini, ac vera humilitate. Nam niſi illam pro fundamento habeat, quò per contemplationem altiùs aſcendere pertentaverit, eò profundiùs corruet. Sanè, etiamſi lumine gratiæ copiosè perfuſus nonnumquam extra ſuum naturale lumen rapiatur, atque in divitiis Dei abſorptus ſeſe in ipſo lumine gratiæ feliciter perdat, dum tamen ſibi reſtituitur, convenientiſsimè cordis intuitum ad Ieſum crucifixum revocabit, huic amabili fundamento ſemper inhærens. Hactenus Bloſius.

Lib.21. Mor. c.20. & 21. Ita & D. Gregorius ait, S. Paulum, nobilem illam Iobi aquilam, in arduis poſuiſſe nidum ſuum, & ad tertii cœli ſecreta volatu ſuo aſcendiſſe, inde tamen contemplatum eſcam, patientem ſcilicet, crucifixum ac vulneratum Salvatorem, relictâ ſupernæ Majeſtatis gloriâ, deſcendiſſe, ac ſibi, & pullis, hoc eſt auditoribus ſuis, Dominicum San-

guinem

guinem lambendum propoſuiſſe, & poſt audita *arcana verba, quæ non licet homini loqui*, hauſtamque cœleſtem ſapientiam, judicaſſe non ſcire ſe quidpiam inter ſuos, *niſi Ieſum Chriſtum, & hun c crucifixum*, ut à throno divinæ Majeſtatis ſibi redditus, lætiùs in Cruce Domini videatur conquieſcere, quod in hac omnis perfectionis eſſet conſummatio. *2. Cor. 12.* *1. Cor. 2.*

Ita in arduis poſuerat nidum ſuum ille eremi cultor; ſed ad lambendum Domini Sanguinem non deſcendebat, qui orationi non parum addictus, poſt eam in ſilvæ ſuæ abdita penetrans, ac cum Deo agens, crudis herbarum radicibus victitabat, & fonte levabat ſitim, quem conſpicuus Angelus monuit, communem ut vitam ſectaretur, neque ſupra ſui ſimiles ſaperet, ſed in cellulâ ſuâ ſe continens, Domini Ieſu paſſionem, ejuſque mortem acerbiſſimam quotidie meditaretur. Id quod ſedulò, magnaque pietate deinceps præſtitit: atque ita qui in arduis contemplationis nidum ſuum poſuerat, ad lamben- *Anonymus in tract. de Paſſ. Dom.*

dum Dominicum Sanguinem, inſigni virtutum profectu, deſcendit.

§. II.

Quàm grata Deo ſit Dominicæ Paſſionis recordatio, ac meditatio.

VErùm inſtituti mei non eſt utilitates omnes, quas adfert meditatio Dominicæ paſſionis, enumerare, obiter oſtendendum hîc cenſui, quàm illa Deo grata, acceptaque ſit. In primis
Matth. 16. 17. 28. *Luc.* 8. & 9. Dominum Ieſum toties de ſua paſſione, tamque apertè, uti Euangeliſtæ referunt egiſſe, etiam poſtquam redivivus ſurrexit, argumentum eſt magnopere illi placiturum, ſi crebrò eamdem piâ attentione recogitemus. An potuerunt Dei oculi imaginem ullam jucundiorem conſpicere quàm Ieſum crucifixum, flagellorum, ſpinarum, clavorum, lanceæ, ſcelerum denique noſtrorum veluti penicillo depictum in Calvariæ monte, cœlo, terræque expoſitum? Certè iiſdem Dei oculis nulla ſpecies gratior exhiberi poteſt, quàm

Ieſus idem patiens, ſeriâ ac devotâ meditatione in animis noſtris, ad exemplar, quod nobis in monte monſtratum eſt, formatus atque repræſentatus.

Refert Ælianus, Theridate vitâ functo Artaxerxem, cui is præ reliquis aulæ ſuæ Principibus charus erat, vehementem animo dolorem concepiſſe; quem ut leniret, à conjuge Regina impensè petiiſſe, ut quando accepta ſibi venire cuperet, Theridatis veſtibus accederet induta; ut cum aliter non poſſet, ſic ſaltem ſub imagine, quem morte ſibi ereptum lugebat, videretur intueri; quod Aſpaſia, ita uxor vocabatur, levando, recreandoque Regis animo fecit non illibenter, perinde ac ſi revixiſſet Theridates, in togis ejus purpureis, aureiſque tiaris, coram Artaxerxe identidem comparens. *Hiſt. var. l. 12. c. 1.*

Tale quid nobis ſuadere videtur Apoſtolus, ſi coram divina illa Majeſtate gratioſi voluerimus comparere, cùm monet, *ut induamus Dominum Ieſum Chriſtum*, hoc eſt, Sanguineam ejus togam, ſacris quinque, totque aliis vulneribus, quaſi *Rom. c. 13. v. 14.*

totidem pretioſiſſimis gemmis diſtinctam, quâ ipſe indutus apparet oculis Dei pro nobis. Et nos, ſi eâdem induti comparuerimus, non feremus repulſam. Hac veſte videor mihi videre ornatam, ac fulgentem Agnetem, ſanctam illam atque ætate ſua majorem, tredecim annorum virgunculam & Martyrem: quando enim à ſponſo ſuo Domino Ieſu gloriatur ſe *inæſtimabilibus margaritis, & cyclade auro textâ, ac veſtimento ſalutis* donatam, & indutam eſſe, non aliud videtur dicere, quàm ut aiebat, Domini Sanguinem ornaſſe genas ſuas, ita ſe eodem Sanguine, quaſi purpureâ togâ, atque cyclade texta divini amoris auro, ſacris Domini vulneribus, tot veluti inæſtimabilibus margaritis conſperſâ, veſtitam, in qua, ex ſenſu Prophetæ Regii, caſtiſſimæ, ac ſanctiſſimæ Martyris *omnis gloria ab intus erat.*

Brev. Rom. 21. Feb.

Pſal. 44. v. 15.

Vtile ſimul ac jucundum fore lectori confido, ſi argumentum hoc paullò fuſiùs proſequar. In Gallia vidua erat nobilis cui binæ erant filiæ, quarum natu minor gratioſior quidem erat, ſed vani-

La Neuf. de vanit. veſt.

vanitati impenſiùs dedita. Major verò pia magis ac modeſtior, & Deo erat addictior. Hæc ſpeculo ſuo, patientis Salvatoris pictam tabellam quotidie jungebat; memor ejus, quod apud venerabilem, ac religioſiſſimum Patrem D. Drogonem Abbatem Laudunenſem, poſtmodum S. R. E. Cardinalem, atque Oſtienſem Epiſcopum legimus: *Feciſti*, inquit ille, *Domine Ieſu, de Corpore tuo flagellis conciſo, ſpinis coronato, Cruci affixo, ſpeculum animarum noſtrarum*, quod virgo illa ſe comens, unà cum ſpeculo ſuo intuebatur, ne dum pro conditione generis ſui omnem ſeculi ornatum negligere non poſſet, conſpecto patiente, ac ſanguine madente Salvatore, ita ſe componeret, ne vanitate aliqua ejus à ſe averteret benignos oculos. Interim, nocte quadam, per quietem viſa ſibi eſt mater videre filiam utramque; annis minorem in vanitate ſua monſtro ſimilem, alteram Angeli inſtar ſpecioſam. quippe innocens illa anima, qualibus S. Agnes margaritis, ſacris, inquam, Domini vulneribus ornata, ejuſque pre-

De Sacram. Dom. Paſſ.

tioſo Sanguine, velut cyclade auro textâ induta, decorem ſuum ac pulchritudinem in vultum, corpuſque tranſmittebat.

Lib.1. de exemp. vir. 3. n. 9.

Non diſſimile eſt, quod apud P. Ioannem Rhò noſtrum lego. Florentiæ puella vixit mundi mancipium, magis in dies occupata ut corpus ad vanitatem, quàm ut animam ad æternitatem componeret. Id cùm obſervaſſet Hippolytus Galantinus magnæ virtutis atque zeli Sacerdos, qui ex adverſo habitabat, & cum magno doloris ſenſu obſervabat, quot illa bonas horas in dies abſumeret, dum ad ſpeculum feneſtræ appenſum molitur, & comitur, ut ſe alioſque ſecum perderet, infelicem vaniſſimæ puellæ ſortem miſeratus, ut eam in viam reduceret, cubiculi etiam ſui feneſtras omnes aperit, ac per illud ſtudiosè inambulans crinem pectit, veſtes componit, & quaſi in ſpeculum aliquod intueretur, illud identidem conſulit. Quod illa ubi curioſiùs obſervat, mirata viri, vulgo ſancti, levitatem, non ſine impudenti cachinno; Heus, in-

nquit, Domine Hippolyte, tuum ſpe-
:ulum, ut me in hoc contempler, quàm
:oncinnè compta ſim. Tum Hippoly-
us opportunitatem, quam diu optave-
at, nactus, vultu ad commiſerationem,
ietatemq́ue compoſito, novi generis
ſpeculum ingenioſo ac ſancto com-
nento, Chriſti Domini ſcilicet flagellis
:onciſi, ſpinis coronati, ac ſanguine
luentis tabellam eleganter depictam
lli obiicit; quo illa perculſa ſpectacu-
o, atque in hac, velut in divina cryſtal-
lo, conſpicata turpitudinem, atque va-
nitatem ſuam, mundo nuncium remi-
ſit, vitæq́ue religioſæ ſe conſecravit,
tantò ſtudioſiùs, ex monito Apoſtoli,
induens Dominum Ieſum Chriſtum,
animamq́ue ſuam ad ſpeculi ſibi ab
Hippolyto donati formam compo-
nens, quantò ante corpus ad omnem
vanitatem compoſuerat curioſiùs. O
quàm ad prototypum ſuum Crucifi-
xum, animæ hujuſmodi, veſte Chriſti
patientis adornatæ, gratum acceptum-
q́ue ſpectaculum fiunt Deo, Angelis, &
hominibus!

Hor-

Horreo referre, quod apud S.Bonaventuram tam pium, atque ſuavem S.E. Doctorem lego: *Non ſe reputet*, inquit, *quis hominem, ſed beſtiam, & plus quam beſtiam, niſi ſit veſtitus Domini paſſione*, qua Apoſtolus Romanos veſtitos cupit, cùm ad illos ſcribens, ait: *Induimini Dominum Ieſum Chriſtum*, crucifixum ſcilicet ac pro vobis vulneratum: obſervaverat enim Apoſtolus à Romanis indui Neronem Cæſarem, uti ait Ambroſius, togis ſuis ac paludamentis intertextum. Volebat itaque illos in animis, patiente Ieſu veſtiri, qui in corporibus Nerone triumphante veſtiebantur.

P.1. Stim. cap.7.

Rom. c.13. v.14.

Sed quàm rari ſunt, qui hoc perpendunt, & intelligunt. ſemel, per anni decurſum, concionatorem audimus de Paſſione Domini verba facientem, & dictorum protinus obliviſcimur. Hæreat animis, quod Bernardus nos monet; *Eum ſcilicet, qui ſenſum Chriſti habet, ſe ſcire, quantum Chriſtianæ pietati expediat, quantum Dei ſervum, & ſervum Redemptoris deceat unâ ſaltem aliquâ diei horâ paſſionis ipſius attentè recolere beneficia; cùm Dominus ipſe Ieſu*

In tract. de vita ſolit.

u

it pluribus vir ille ſanctus perſequitur, qua nocte tradebatur ad hanc nobis commēdandam memoriam, augúſtiſſimum ſacratiſſimi Corporis, & Sanguinis ſui Sacramentum inſtituerit tantum inexplicabilis ejus erga nos amoris monumentum. Vt cùm hujuſmodi monitorem habeamus, non niſi ſummâ incuriâ, atque ingrati animi ſignificatione, paſſionis ejus ac mortis pro ſalute noſtra toleratæ obliviſcamur.

Hanc paſſi Chriſti memoriam exemplo ſuo nos docuit Deipara, quæ ita affata B. Birgittam; *Omni*, inquit, *tempore quo poſt aſcenſionem Filii mei vixi, viſitavi loca, in quibus ipſe paſſus eſt, & paſſio ejus in corde meo ſemper erat, ſive comederem, ſive biberem, ſive quid aliud agerem.* Exemplo ſuo Mater, ac Magiſtra præivit, ut doceret nihil nobis utilius, nihil Deo gratius, continuâ paſſionis dilecti Filii ſui in nobis memoriâ. Quam ne unquam deponamus D. Paulus hortatur, non ut cogitemus ſolùm, *ſed recogitemus eum qui talem ſuſtinuit à peccatoribus adverſum ſemetipſum contradictionem*, & fructum addit,

Lib. 6. Revel. c. 65.

Heb. 12. v. 3.

ut

ut ne fatigemur animis noſtris : nondum enim uſque ad ſanguinem reſtitimus adverſus peccatun depugnantes.

In vita ejus.

Monentem Apoſtolum audivit B. Catharina Bononienſis è divæ Claræ familiâ, quæ diu multumque cupida, ut internos Chriſti Ieſu, atque ejus externos dolores, quos animo, & corpore erat perpeſſus, mente cernere, ac comprehendere poſſet, die quodam Veneris ſancto, cùm in eo deſiderio ante crucifixum ſuum (cum quo illi creber erat ſermo) orationi & meditationi eſſet intenta, ſignificavit illi Salvator, hanc ejus pietatem admodum ſibi placere, quâ ſe quotidie in meditanda ſua paſſione occupabat, atque, ut alii piam hanc conſuetudinem aſſumerent, laborabat. Deinde illi aperuit ipſo temporis momento, quo à ſanctiſſima Virgine Matre ſua fuit conceptus, cor ſibi animumque immenſis, innumerabilibuſque doloribus, & anguſtiis oppreſſum fuiſſe, quòd jam inde proſpiceret, ac præſentiret quidquid laborum ac ſuppliciorum, toto trium, ac triginta anno-

annorum decurſu, perpeſſurus eſſet; fatebatur tamen tormento nullo majori fuiſſe ſe affectum, quàm dum inexplicabilis hominum ingratitudo ipſi obverſaretur, qui acerbam adeò ejus paſſionem, ac mortem negligerent, & ſanguinem Filii Dei peccatis ſuis conculcarent: ſalutis, quam ipſis adferebat, & offerebat, nimis immemores.

Graves autem, ajebat Dominus, mihi erant omnes dies Mercurii; quia in horum poſtremo Iudas quem orbis Apoſtolum, ac Doctorem elegeram, hoſtibus mihi infenſiſſimis, triginta me argenteis erat venditurus; ac deinde proditurus, quo ſcelere ipſe ſibi miſerandam mortem, Ieroſolymæ excidium, Iudæorum genti univerſæ à Patre electæ ruinam parabat, quæ omnia vehementer me affligebant. Sed dies Veneris erant mihi dum vixi præ animi anguſtiis, continuum cum morte certamen, cùm ſupplicia, quæ in eorum ultimo ſubiturus eram, ſingula totâ ſuâ atrocitate, mihi obverſarentur. Inter hæc ingenti mihi dolori erat Matris

meæ

meæ innocentiſſimæ, mihique cariſſimæ immenſa triſtitia, quâ, mei causâ, affligenda erat. Quaſi & nondum natus,& infans, & puer, & adoleſcens, & juvenis,& vir, hoc eſt,omni ætatis ſuæ parte ſupplicia, paſſionem, crucem ac mortem ſubiret, ut omni hominum ætati ſaluti eſſet, illiq; ſaltem in adulta ſua ætate *recordarentur paupertatis & tranſgreſſionis* illius,*abſynthii & fellis*: & in doloribus ejus anima eorum colliqueſceret.

Thren.3. v.19.

Tibi ergo (pergebat in virginis alloquio Chriſtus) Catharina, ut majorem quàm ante hac à me ineas gratiam, non dies elabatur, quo non, uti cœpiſti, animam ad paſſionem meam convertas; alioſque, ut idem præſtent, cohortare, ſi mihi rem gratam, ſibique jucundam, & utilem facere velint.

Surius in vita ejus.

Idem ab ipſo Salvatore edoctus fuit S.Edmundus Cantuarienſis in Anglia Archiepiſcopus. Cùm enim is adoleſcens Oxfordiæ litteris daret operam; urbe, dum vacaret, egreſſo viæ comitem ſe junxit, ut mox patuit Dominus Ieſus, liberali juvenis honorati ſpecie,

piis

piis colloquiis Edmundum detinens, ac recreans, illique ſuadens, ſi de infernali hoſte victoriam reportare, ſi in omni virtutum genere progredi, ac beatâ morte vitam claudere; ſi Deum, ac Salvatorem ſuum ſibi benevolum cuperet, nullo non die, partem aliquam de ejus paſſione meditaretur. In qua cùm primum locum obtineant ſacratiſſima Domini vulnera, nihil ſanè Deo illique gratius poteſt accidere, quàm ut ea novæ hujus coronæ uſu, aliiſque pietatis exercitiis veneremur.

Appoſitè ſanè ad rem noſtram Ludovicus Bloſius; *Meritò ſingulares Dei amicos etiam ſanguineis lacrymis deflere debere, quòd hodie, in toto terrarum orbe, ita præcellentiſſima Chriſti vulnera in oblivionem abierint.* Nam ſi redivivus Salvator illa in corpore ſuo glorioſo ſervata voluit, cœloque invexit, ut his veluti monitoribus æternùm ille noſtri eſſet memor, ſanè æquiſſimum eſt, ut nulla dies eorumdem in animis noſtris, dum exiguo hoc tempore vivimus, memoriam deleat, ſed cum Propheta dicamus: *Domine, nomen*

Inſtit. Spir. c. 6.

Iſa. c. 28. *v.* 8.

tuum, Ieſu ſcilicet ſuaviſſimum, *& memoriale tuum* vulnerum ſcilicet tuorum præcellentiſſimorum, *in deſiderio*, & gratiſſimâ *animæ meæ* eſſe debent recordatione. Quod pio & eleganti verſu monet ille è Societate noſtra;

Sidronius de Hoſſche eleg. de vuln. Domini.

Redde vicem meritis. quæris, quo munere poſsis?
Aut quid, qui gratum te cupit eſſe, velit?
Non petit ut clavis ſcindi palmaſque, manuſque,
Tempora nec ſpinis ut patiare fodi.
Non ut flagra tuos lacerent immaniter artus,
Perq; tuum ſtridens tranſeat haſta latus.
Hoc ſatis eſt illi, ſi tu, quæ vulnera pro te
Saucius ipſe gerit corpore, mente geras.

§. III.

Studioſa virorum ſanctorum atque ſervorum Dei erga ſacra Domini vulnera pietas, & eorundem veneratio.

HAnc memoriam, pietatem ac venerationem ut frequentiorem, atque celebriorem redderet Innocentius VI. Pontifex Maximus, poſtulante Carolo Imperatore ejus nominis IV. feſtum

feſtum lanceæ, clavorum, ac quinque Domini Vulnerum, per Germaniam inſtituit, primo die Veneris poſt Dominicam in Albis, celebrandum. Quam religionem ac devotionem æmulatus eſt Illuſtriſſimus ac Reverendiſſimus Princeps Ioannes Godefridus Epiſcopus primùm Bambergenſis, deinde Herbipolenſis; qui amico ſuo, in familiari ſermone, faſſus eſt, *à primis ſe annis ſemper dilexiſſe Salvatoris vulnera, ſibiq; bene fuiſſe, quando illorum recordaretur: non bene dum obliviſceretur.* Quare ad Eccleſiæ Bambergenſis Epiſcopatum evectus, inter primas curas, hæc illi fuit, ut collapſum ſacrorum quinque Domini Vulnerum feſtum ad priſtinam majorum pietatem revocaret, ac pleno Eccleſiæ officio eum in finem conſcribendo quotannis celebraret: quod officium ubi à Reverendiſſimo Hebronenſi Epiſcopo Friderico Fornero, ſuo Bambergæ ſuffraganeo perfectum obtinuit, Romam ab Imperatore Matthia ad Paulum V. Pontificem Summum miſſus, poſt confecta commiſſa ſibi à Cæſare

Fred. Forn. in præf. Roſæ Pentaph.

negotia; quod maximè illi cordi erat auguſtiſſimum ſacrorum Vulnerum negotium cum ſua ſanctitate tractandum ſuſcepit, eique officium ſuo hortatu conſcriptum obtulit, quod Pontificis mandato, ab Eminentiſſimo ac Reverendiſſimo S.R.E. Cardinali Bellarmino examinatum, & probatum Sanctitas ſua vivæ vocis oraculo ratum habuit; ac deinde à Gregorio XV. ſingulari diplomate fertur confirmatum. Sed vitâ prius exceſſit optimus Præſul quàm potuerit tam pia deſideria complere. Succeſſit illi in Epiſcopatu Bambergenſi, & in pietatis erga ſacratiſſima Domini vulnera affectu, Illuſtriſſimus ac Reverendiſſimus Princeps Ioannes Georgius, qui in ſuâ Bambergenſi Eccleſiâ ſolemni ritu officium ſingulis diebus Veneris de paſſione, & vulneribus Domini, perpetuis deinceps duraturum temporibus inſigni pietate reſtituit, decrevitque ut clavi, quo Chriſtus cruci fuit fixus fragmentum, à ſancto Henrico Imperatore illi Eccleſiæ donatum ad publicam

venerationem exponeretur, ut ſacro hoc pietatis invitamento omnium animos ad honoranda Chriſti Domini vulnera potentiùs inſtigaret.

Nec minus acres ſtimulos animis ſubdit Innocentius VI. Pontifex maximus his verbis: *Quid*, inquit, *quinque Domini vulneribus ſanctius? Quid plagis ejus ſalubrius? ex quibus ſalus noſtra proceſſit, ut omni pietate à Chriſtiano populo colenda ſint.* *In Bulla de feſto Lanceæ.*

Exemplum hujus pietatis illuſtre fuit D. Bonaventura S.R.E. Cardinalis, qui ſacra Domini vulnera quantopere habuerit in deliciis videbimus ſæpius. Ita ipſe modò ingenioſa & eloquenti devotione: *Domine*, inquit, *Ieſu, pro me feciſti cœlum & ſolem; lunam & ſtellas; ignem & aërem; aquam & terram; aves & piſces; beſtias & reptilia; arbores & flores; herbas & olera; aurum & argentum; & lapides pretioſos. Sed quis de manibus tuis quæſivit hæc? ſine petitione, ſine inſtantiâ hæc omnia nobis dediſti; & totâ die affligo animam meam, petendo ignominioſiſſimam mortem tuam, ut hanc comprehendam, huic compatiar, hanc imiter, huic conformer; & vix poſſum aliquam guttulam impetrare. Scias Domine* *P. 1. ſtim. cap. 15.*

Ieſu, quia omnia viſibilia mihi vileſcunt, quæ univerſa tibi reſtituo; ſed da mihi vulnera tua. Hæc ſuper cœlum habilitant cor meum; ſuper ſidera refulgent, & illuminant intellectum meum; ſuper terram ſtabiliunt voluntatem meam; ſuper ignem accendunt affectum meum; ſuper aërem fœcundant ſermonem meum; ſuper aquam emolliunt animam meam. Hæc avibus, beſtiis, ac piſcibus utiliora, fructibus ſuaviora, arboribus ac floribus amœniora, auro, argento, lapide pretioſo pretioſiora. Ita ad vulnera Domini anhelabat, ita ea venerabatur D. Bonaventura.

Inauditum forte illud quod de ſancto Conſtantino referunt. Hic natus Hebræus, vidit Chriſtianum in flumen lapſum, crucis ſigno vitam ſervaſſe. Vnde & ipſe Chriſtianam fidē complexus, ingenti Chriſti, cruciſque amore exarſit. Impuræ puellæ crucis ſigno vitam ademit, mox reſtituit. In cruce illi vis omnis, ac pietas erat. In Cœnobium quoddam divino ductu cum veniſſet, conſpicatus Saluatoris in cruce pendentis effigiem, ejus pedibus humile oſculum dedit: non ad manus, nedum

In Menæis 26. Dec.

ad

ad ſacrum Domini latus auſus aſpirare. Quæ animi demiſſio tantopere Salvatori probata fuit, ut revulſis à cruce manibus, Conſtantinum amplexaretur, & veluti devoti ſibi ſervi frontem atque cor, crucis ſigillo ſignaret.

Huic ſuccedat Ludovicus Bloſius, qui ait, *vel unicam humilem, atque amoroſam converſionem ad dulcia vulnera Salvatoris, ipſi gratiorem eſſe, quàm ſit omnis vocum, ſonorumque muſicorum harmonia, ac ſuavitas.* *Inſtit. Spir. cap. 6.*

Narrat vir venerabilis Ludolphus de Saxonia Carthuſianus, Chriſtum Dominum magno Dei ſervo ſacris vulneribus ſuis luculenter inſignitum apparuiſſe, eique affirmaſſe, nullum ſibi gratius obſequium ab hominibus exhiberi poſſe, quàm ſi ſacratiſſima ejus vulnera ſemper in memoria foveant, eaque ſingulari aliquo pietatis exercitio venerentur. *Vita Chriſti p. 2. cap. 18.*

Miranda magis, ſed non imitanda fuit Petri converſi, Abbatiæ Villarienſis in Brabantia Gallicana, erga vulnera Domini devotio. Manus ille ſibi pedeſque perforavit; latus verò aperuit *Barth. Fiſen. in Flor. Eccleſ. Leod. 16. Ian.*

candenti ferro, & ne vulnus coiret, contextum è ſetis equinis funem in illud immiſit, ut ſervus Domino ſuo quàm ſimillimus, Domini ſui, quà licet, vulnera, eorumque dolorem, nunquam non ſentiret.

Vita l. 1. cap. 17. Excelluit etiam hac in pietate beatus Aloyſius Gonzaga Societatis noſtræ; de quo memorat Virgilius Cepa-rius, quòd cùm anno partæ ſalutis octogeſimo primo ſupra milleſimum quingenteſimum unà cum parente Ferdinando Marchione Caſtilionenſi in Hiſpaniam proficiſceretur, & in maris littore deambularet, ac ſanctiſſima quinque Chriſti Ieſu vulnera contemplans, duriſſima quæque, pro Salvatoris ſui obſequio, pati deſideraret, inter arenas, & maris ejectamenta, lapillum invenerit, in quo quinque Domini vulnera affabrè ſculpta, magna luce refulgebant, quem ſuper aurum, & topazium, reliquo vitæ ſuæ decurſu, dilexit, & aſſervavit.

Sebaſtianus Tuccius Societatis noſtræ Sacerdos (quem morti proximum, cùm

cùm anno 1597. Clemens VIII. Pontifex Maximus ſingulari gratiâ inviſiſſet, ſe virum ſanctum vidiſſe dixit) noctibus ſingulis peculiari aliquo cruciatu manus, pedes, ac latus ob ſacrorum vulnerum Domini reverentiam, graviter affligere erat ſolitus.

Cœpi à Carolo Imperatore, finio in Carolo Principe, Comite Flandriæ S. Canuti Daniæ Regis filio. Is tanto Patre digna ſoboles, ſingulis per annum diebus, ob venerationem cruentorum quinque Domini vulnerum, pauperes quinque veſtiebat, eâ mente ac deſiderio, ut ſanguine Domini inſigniri & quaſi veſtiri mereretur. Quod ex voto ſuo conſecutus eſt, dum juſtitiam atq; pauperes propugnans, à ſubditæ ſibi urbis cive trucidatus, ſpecioſiùs Martyrij, quàm dignitatis ſuæ purpurâ fulſit. Atque hæc eſt, ut alios prætermittam pietas ſanctorum, atque ſervorum Dei, quâ ſacra Domini vulnera venerati ſunt.

Paul. Bar. in an. Sac. devot. 12. ex Molano, p.1.c.8.

§. IV.
Eadem pietas Sanctarum, & Servarum Dei.

Bar, ibid. AGmen hoc ſacrum ducet ſancta Margareta è divi Dominici Parthenone, Belæ ac Mariæ Hungariæ Regum filia, quæ nunquam orationi vacabat, niſi propoſito ſibi ob oculos crucifixo: ab ea nunquam recedebat, niſi prius magno pietatis ſenſu, ſacros Domini pedes, deinde manus, demum latus oſculata fuiſſet; variis diebus (uti illam impellebat pietatis varietas) modò hoc, modò illud vulnus ſibi domicilium eligens.

Bar. ibid. B. Maria de Incarnatione Carmelitiſſa Diſcalceata, cellulâ ſuâ nunquam egrediebatur, niſi Domini Ieſu vulneribus oſculum priùs dediſſet: in illam regrediebatur nunquam, niſi iiſdem oſculum referret; quâ ſuaviſſimâ conſuetudine, magnos in amore Salvatoris ſui, atque in omni virtute progreſſus fecit; nullum cellulæ ſuæ ornamentum aliud cupiens, vel etiam parans,

ans, quàm Ieſum ſuum, & hunc Crucifixum.

Venerabilis Maria de Arbouze, Vallis-gratiæ Dei, in Galliis, Ordinis D. Benedicti Abbatiſſa, in colendis ſacris Domini vulneribus piè admodum atque humiliter ſollicita, præ reliquis, pedum vulnera venerabatur, iiſque crebra oſcula figebat: Monita ut ſeſe etiam, oſculumque attolleret ad manus, & latus Salvatoris ſui, reponebat; peccatrices, inter quas ſe maximam cenſebat, non niſi ad pedes Ieſu cum Magdalena debere advolvi. *Bar. ibid.*

Beata Agnes de Monte Politiano, è D. Claræ familiâ, omni die, opus ſuum omne in honorem Dominicæ paſſionis peragebat; tantò autem pietatis ſenſu, tantaque lacrymarum vi, ſacroſancta Domini vulnera recolebat, ut eæ per genas, ob acrimoniam, ſulcos ducerent. Novem annorum adoleſcentula Monaſterio ſe conſecravit, in quo ſæpiùs ad Crucifixi pedes, quod in templi odeo erat, ab Angelo deferri viſa fuit, quos exoſculata, ad Salvatoris *S. Iure in lib. Elect. ex ejus vita.*

latus

latus ſeſe erigebat, illiq́ue labella admovebat, tantâ ſuavitate, ut è virgunculæ vultu appareret, cùm ab Angelo loco ſuo reſtitueretur, quanta è divino illo fonte ſolatia hauſiſſet.

Beatrix erit nobis hac in pietate exemplum, non quod imitemur, ſed admiremur. Vixit anno trecenteſimo ſupra milleſimum in Gallia, divi Brunonis alumna. Manus illa ſibi perfoderat, ut vulnerato Domino, ea in parte conformis eſſet. Cùm autem vulnera hæc cicatricibus obducerentur, ea, ſingulis diebus Veneris, clavo ferreo aperiebat. Quam Beatricis devotionem tantoperè probavit Salvator, ut ſe illi vulneribus patentibus, & ſanguine fluentibus ſpectandum exhibuerit, multiſq́ue gratiæ divinæ donis animam ejus cumulaverit. Sit nobis exemplo Beatrix, non ut manus, pedeſq́ue perforemus, ſed ſi acerbum quid, adverſumq́ue patiendum nobis faciendúmve contigerit, id omne in honorem ſacratiſſimorum Domini Ieſu vulnerum, æquis animis toleremus.

Theoph. Raynau. in S. Brunone p. 10. §. 3.

Atque

Atque hæc eſt (ut Gertrudes, Mechtildes, aliaſque non commemorem, de quibus alibi abundè) Sanctarum, & ſervarum Dei pietas, quâ ſacra Chriſti Ieſu vulnera veneratæ ſunt.

§. V.

Modus ſuavis, & expeditus, quo & nos Domini vulnera venerari poſſumus.

SAlvator noſter ſanctæ Mechtildi aperuit, non minori ſe lætitiâ affici, dum quis vulnera ſua honorat, quocunque licet pietatis obſequio, quàm is, qui diu optatam, ac quæſitam rem tandem aliquando conſequitur. *Lib.4 grat. ſpir.c.25.*

At quando commodiùs atque ſuaviùs ſacrorum Domini Ieſu vulnerum recordabimur, eademque venerabimur, quàm dum, uti ſanctus Cyprianus ait, illa veluti *tot ubera de cælo plena,* in ſumptione corporis Domini, *ſugimus, & animam noſtram pretioſo Ieſu ſanguine purpuramus, in quo exiſtit religioſa hujus potus ebrietas, per quam excedimus Deo, &,* *Serm. de cœn. Dom.*

quæ

quæ retro ſunt, obliti, ad anteriora extendimur.

Hom. 83. in Matth. Piè S. Chryſoſtomus ait, nos *ut ſpiritus gratiam trahamus*, eo deſiderio, ſeu *piâ aviditate*, in communione ſacra, debere adhærere vulneribus Domini, quæ *ubera vocat poculi ſpiritalis*, quâ matrum uberibus infantes inhærent.

Lib. de Subſt. dilect. *Suge ergo, ſuge anima mea*, inquit Auguſtinus, *inhære, adhære quaſi apicula, ſume, fruere, immergere, replere, quia ille deficere neſcit, ſi tu non incipis faſtidire, ſi ſempiternus eſt guſtus, ſempiterna quoque beatitudo erit. Suge*, inquit Bernardus, *non tam vulnera, quàm ubera Crucifixi, ipſe erit tibi in matrem, tu eris illi in filium.* (Ep. 351.) In ſacra itaque corporis, ac ſanguinis Domini communione, vulnera ejus nobis tot ubera ſint, ex quibus cum D. Chryſoſtomo ſpiritus gratiam, pietate atque aviditate omni, trahamus.

Fecit Dominus Ieſus, uti ſcribit ille è Societate noſtra, quod (Aloyſius Iuglaris elogio 86.)

Bona Mater paritura ſubinde filios:
Vt qui à ſe vitam habent, abundantiùs habeant,
Multiplicat ubera ſua.

Elog. 70. Et alibi.

Vbi quaſi parturiens exclamaſſet,

Quos

Quos in lucem ediderat filios lactaturus
Mammillam cordis aperuit.

Aliam nobis rationem colendi vulnera Domini, eorumque memoriam conſervandi, ſuggerit Origenes. Nam ubi anima ſancta ait, *fulcite me floribus, ſtipate me malis, quia amore langueo*: ipſe cùm LXX. Interpretibus legit, *Quia vulneratæ charitatis ego ſum*: quaſi illa dicat: non aliam ſe velle charitatem, non aliam juſtitiam, non aliam humilitatem, atque patientiam, non aliam obedientiam, non alium ergo bonum proximi zelum, non aliam miſericordiam, non aliam virtutem, non aliam denique eſſe ſe quàm victimam, quæ in ſacris Domini vulneribus tamquam totidem altaribus perpetuò dedicetur: ut virtus omnis, Origene teſte, à nobis ad exemplum vulnerum Salvatoris exercita, perpetuam illorum memoriam ac cultum, in animis noſtris conſervet, atque augeat.

Hom. 3. in Cant.

Cant. 2.

MODVS RECITANDI CORONAM SACRORVM QVINQVE VVLNERVM CHRISTI IESV.

Cant. 8. *Pone me ut ſignaculum ſuper cor tuum; ut ſignaculum ſuper brachium tuum.*

OBSERVA.

Quinquies recitanda eſt oratio Dominica, in honorem Vulneris uniuſcujuſque, & unica Salutatio Angelica ad unumquodque numiſma, ad honorem Matris afflictiſſimæ Filio condolentis, ut ab eo quod per ſacra illius vulnera petimus, nobis clementer impetrare dignetur.

PRIMO.

Itaque hæc legens ad *vulnus ſacrum ſiniſtri pedis*, pete cum vera pœnitudine miſe-

miſericordem peccatorum tuorum condonationem.

SECVNDO.

Ad *dexteri pedis vulnus*, cum vero emendationis propoſito, pete gratiam reſiſtendi tentationibus, vitandi peccatorum pericula, & in virtutibus progrediendi.

TERTIO.

Ad *vulnus ſiniſtræ manus*, pete ſalutarem timorem, & ab æterna damnatione liberationem.

QVARTO.

Ad *vulnus dexteræ manus*, magnâ cum fiduciâ, pete, ut æternam beatitudinem conſequi poſſis.

QVINTO.

Ad *vulnus lateris*, pete, ut in eo tibi habitare liceat, & obtinere ſincerum IESV ac MARIÆ amorem.

SEXTO.

Ad tria reliqua grana, in honorem *trium clavorum*, dic tertiò:

Eia Mater iſtud agas,
Crucifixi fige plagas
Cordi meo validè.

SEPTIMO.

Ad *ſacrum Domini Caput.*

O bone Ieſu exaudi me.

Intra vulnera tua abſconde me.

OCTAVO.

Ad *Crucem.*

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto, ſicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum, Amen.

§. I.

Quàm antiquus ſit hujus coronæ uſus.

Chron. PP. Præd. p. 1. l. 1. c. 61.

Pliſſimum, ſimul ac religioſiſſimum coronæ hujus exercitium, (quamvis non eâ methodo, quæ jam præſcribitur) videtur fuiſſe obſervatum à beato Hermanno Ordinis ſancti Dominici Religioſo; is cùm ſacris Domini vulneribus eſſet admodum deditus, diebus ſingulis illa crebrò flexis genibus venerabatur hâc Eccleſiæ uſitatâ ſalutatione: *Adoramus te Chriſte, & benedicimus tibi, quia per Crucem tuam redemiſti mundum;* unicuique genu flexioni Dominicam ora-

orationem ſubjungens: quæ pietas Saluatori tantoperè accepta fuit, ut ſe Hermanno detectis vulneribus videndum exhibens, eum ad ſingula deoſculanda benignè invitaverit; quod ipſe ſummâ reverentiâ, atque devotione faciens, ex illis tantum hauſit ſolatiorum, atque ſi cœleſtem Beatorum dulcedinem jam deguſtaret. Vſque adeò ſuavis eſt uſus ſalutandi vulnera illa ſacroſancta.

Verùm diu ante Hermannum in uſu fuit hæc erga ſacra vulnera religio. Habet enim ſuum ab ipſa Deipara principium, uti teſtis eſt B. Ioanna Regis Galliæ filia, Annuntiatarum fundatrix. *Barry in an. ſac. devot. 12. p. 1.* Conſueverat illa clavis quinque argenteis iiſque præacutis pectus excruciare, & unà in honorem ſacrorum Domini Ieſu vulnerum orationem Dominicam quinquies recitare, quod ſe à ſanctiſſima ac piiſſima Domini Matre dicebat edoctam, eamque faſſam, ſe hac devotione quotidie filii vulnera veneratam fuiſſe.

Emicuit & in hac pietate B. Mechtil-

Lib. 4. Grat. ſpir. c. 25.

dis in Comitatu Mansfeldiæ, Ordinis ſancti Benedicti Abbatiſſa. Filias ſuas religioſas pia mater hortari erat ſolita, ut pro affectu, quo in ſacra vulnera Salvatoris ferebantur, in illorum honorem partitione in ſingulas factâ, quinquies mille orationes Dominicas, & totidem ſalutationes Angelicas ſimul omnes recitarent. Quæ devotio Salvatori ita placuit, ut Mechtildi extenſis brachiis, & patentibus vulneribus apparens dixerit, Patrem ſuum horum affectu placari, ſeque cùm quinquies tantùm oratio Dominica, & ſalutatio Angelica in illorum venerationem recitatur, mirum in modum recreari.

§. II.

Quàm gratus Salvatori ſit hujus Coronæ uſus.

NOn poteſt itaque non gratiſſimus accidere Salvatori novæ hujus Coronæ uſus, à quo quæ non beneficia ſperabimus, quando eandem percurrendo

rendo toties illi ſacra vulnera, piis conſiderationibus, veluti balſamo condita, repræſentamus. Nam quemadmodum Regi, qui ut ſubditos ſuos in libertatem ab hoſtibus vindicet, pro illis bellum gerens, & fortiter pugnans graviter vulneratus eſt, nihil contingere poteſt gratius, quàm ut liberati præliorum ac vulnerum memores, ea in tabulis depicta, ac palam ſpectanda proponant, grati animi ac devotionis erga liberatorem ſuum æterna monumenta. Ita & Salvatori noſtro nihil æquè placet, quàm certaminum ejus, cum antiquo animarum noſtrarum hoſte ſuſceptorum, & vulnerum in illis acceptorum devóta memoria, quæ in Coronula noſtra, veluti in totidem tabulis, oculis noſtris exhibentur, & ipſe Dominus redivivus veluti totidem victoriæ ab hoſtibus ſuis reportatæ ſigna, in corpore glorioſo ſervavit, ut æterna illorum in animis noſtris ſit recordatio.

§. III.

Coronam hanc Roſario, ſeu Coronæ Deiparæ nihil obeſſe, ſed illam ab hac magis commendari.

PIum ac benevolum lectorem hîc rogatum velim, ut ſibi perſuadeat novam hanc Coronam non proponi, ut piiſſimum uſum, ac laudatiſſimum recitandi Deiparæ Virginis Roſarium ulla ratione impediat, aut obſcuret. Quemadmodum enim iſtud in honorem, & memoriam gratiarum innumerabilium, quas à divina manu Deipara liberaliter accepit, à magno illo Patriarcha ſancto Dominico inſtitutum eſt, conſtatque orationibus Dominicis paucioribus, ac pluribus multò Salutationibus Angelicis, in quibus exordia recenſentur Redemptionis noſtræ. Ita Coronula hæc, quæ piè inventa eſt ob eandem Redemptionis noſtræ memoriam, in ſacris quinque Domini Ieſu vulneribus conſummatæ, tantùm uſurpat

pat quinque ſalutationes Angelicas, & orationes Dominicas viginti quinque. Neque improbandus eſt hic uſus, ſicut in Italia, Hiſpania, Indiis, aliiſque Regnis ac Provinciis non improbatur Corona Ieſu, à ſancto RR.DD. Camaldulenſium Ordine pro veneratione annorum Domini, & ſacrorum ejus vulnerum, inſtituta: quæ triginta tribus orationibus Dominicis, & quinque Angelicis ſalutationibus conſtat, recitato ad Crucem Apoſtolorum ſymbolo. Cujus Coronæ devotionem ut promoverent Leo X. & Sixtus V. ſummi Pontifices, Indulgentias varias eam recitantibus conceſſerunt: ut cauſa non appareat, cur novæ hujus Coronæ pietas minus probari poſſit. Nam uti cruenta Filii vulnera cum Virgineis Matris uberibus rectè conveniunt: ita & Coronæ utriuſque invicem ſe promovebunt: ut à Matris uberibus, cum ſancto Auguſtino, ad Filii vulnera; & à Filii vulneribus ad Matris ubera confugiamus, & à Ieſu, ac Maria gratiam & miſericordiam impetremus.

§. IV.

Allocutio Zachariæ Prophetæ ad Salvatorem vulneratum, & introductio ad ſequentes conſiderationes.

QVæramus ergo piâ ſollicitudine ab optimo Salvatore, cum Zacha-
Cap.13. v.8. ria Propheta, & dicamus ei: *Quid ſunt plagæ iſtæ in medio manuum tuarum?* *Quàm diu putas, & quomodo*, inquit Rupertus, *& à quo, vel à*
Cap.13. in Zach. *quibus dicetur ei? Nimirum in ſæcula ſæculorum, ſine ceſſatione, dicetur ei. & admirando admiratione ineffabili dicetur ei. & à Deo Patre, cui factus eſt obediens uſque ad mortem, mortem autem crucis, dicetur ei; & ab Angelis, qui in eum deſiderant proſpicere, dicetur ei; & ab hominibus, quos morte ſua redemit, dicetur ei; Quid ſunt plagæ iſtæ in medio manuum tuarum? O magnum miraculum! ô mirum ſpectaculum*, exclamat Rupertus, *præſertim in Domino dominatore omnium, plagas eum habere in medio manuum ſuarum!* Quarum veneratione ut in Coronæ hujus uſu utiliùs, ac ſuaviùs occupemur, decrevi piis animis quin-

quies

quies quinque conſiderationes, ad Dei ac vulnerati Salvatoris obſequium, & gloriam proponere, ut non uno tantùm, ſed omnibus vitæ noſtræ diebus, & nos dicamus ei : *Quid ſunt plagæ iſtæ in medio manuum tuarum?* nec manuum tantùm, ſed & in medio pedum, lateris, ac cordis tui ſuaviſſimi, atque amantiſſimi.

Obſervandum in ſequentibus Conſiderationibus, exiguum aut nullum fructum relaturum eſſe eum, qui in ſingulis Orationibus Dominicis ſingulas conſiderationes vellet perpendere. Id enim non niſi curſim fieri poſſet. ſingulæ autem ad unum vulnus expendendæ ſufficient, vel certè ſi ita fert affectus, quælibet una conſideratio extendi poterit ad omnia vulnera; ut enim hæc inter ſe habent commune meritum, ac parem dignitatem; ita & communia, ac paria elogia, & Conſiderationes habere poſſunt.

QVINQVIES QVINQVE CONSIDERATIONES CRVENTORUM VULNERUM CHRISTI IESV.

Pſal. 50. COr contritum, & humiliatum Deus non deſpicies, uti Rex David contritus, & humiliatus teſtatur. Recitans itaque Orationem Dominicam quinquies, & ſemel Angelicam ſalutationem ad vulnus ſacrum ſiniſtri pedis, ora Deum, ut tibi pec-

eccata tua miſericorditer condonet, xcitando in te veram contritionem, on ex timore pœnæ alicujus, aut doore jacturæ: ſed ex vero Dei amore, uòd immenſam illam bonitatem, tam enevolum ac benignum Patrem, tanâ malitiâ, ac contemptu, tot peccatis, amque gravibus offenderis.

CONSIDERATIO I.

Vulnera Chriſti

Medicina animarum.

DEus, cui proprium eſt miſereri, verè ſollicitus de filiis Pater, ita mundum dilexit, ut Filium ſuum unigenitum illi Medicum daret, ad curandos animarum noſtrarum morbos, & quidem mortiferos. Vnde rectè S. Auguſtinus: *Bene noſtis, chariſſimi, Dominum noſtrum, & Salvatorem Ieſum Chriſtum à Patre datum eſſe Medicum Salutis æternæ, & ad hoc eum ſuſcepiſſe infirmitatem naturæ noſtræ, ne ſempiterna eſſet infirmitas noſtra.* *Serm. 15. de verb. Dom.*

Et perſpicuè ſanè Medicum ſe eſſe,

ac

ac veniſſe ut nobis mederetur, ipſe Salvator teſtatus eſt. Lucam audiamus:
Cap.4. v.21. *Et venit,* inquit ille, *Ieſus à Nazareth, ubi nutritus erat, & intravit ſecundum conſuetudinem ſuam, die Sabbathi in Synagogam, & ſurrexit legere.* Cap.61. v.1. *Et traditus eſt illi liber Iſaiæ Prophetæ. Et ut revolvit librum, invenit locum, ubi ſcriptum erat, ſpiritus Domini ſuper me, propter quod unxit me, euangelizare pauperibus miſit me, ſanare contritos corde. Et cùm plicuiſſet librum, reddidit miniſtro, & ſedit. Et omnium in Synagoga oculi erant intendentes in illum. Cœpit autem dicere ad illos, quia hodie hæc ſcriptura* (Medicum ſcilicet me à Patre miſſum eſſe) *impleta eſt in auribus veſtris*; mederi enim veni contritis corde, oppreſſis ſcilicet à peccato animabus, uti loquuntur interpretes.

Quod iterum alibi Dominus ipſe
Matth. c.9.v.11. affirmat. Nam Capharnai à Levi Publicano, qui deinde Apoſtolus & Euangeliſta Matthæus dictus eſt, ad menſam vocatus, cùm plures ille ejuſdem conditionis convivas adhibuiſſet, nec cum illis accumbere Salvator detrectaret, indignè id ferentes Phariſæi: *Quare,* ajunt, Domini diſcipulos allocuti,

:i, *cum Publicanis, & peccatoribus manducat Magiſter veſter?* quibus Salvator ipſe: *Non* ſt *opus*, inquit, *valentibus medicus, ſed malè habentibus, euntes autem diſcite quid eſt: miſericordiam volo & non ſacrificium. Non enim veni vocare juſtos, ſed peccatores.* Inter quos velati miſericors Medicus, accumbebat, ut vulnera ac morbos curaret, quibus illorum animæ laborabant. Oſea 6. v.6.

Narrat Herodotus ſolere Ægyptum Medicis abundare; neminem tamen eorum præterquam ægri unius curam ſuſcipere ſolitum eſſe, ut ita omnem artem & induſtriam uni rectè ſanando impenderet. Non ita Medicus noſter, qui uti Matthæus ait, *circuibat totam Galilæam, ſanans omnem languorem, & omnem infirmitatem.* Et S. Lucas: *Omnes qui habebant infirmos variis languoribus, deducebant ad eum, & ille ſingulis manus imponens curabat eos.* Non uni ergo infirmo Medicus eſt Salvator, ſed omnibus, à quacumque detinentur infirmitate, ſolâ manus impoſitione, quamquam ſic ſingulis omnem divinæ ſuæ medicinæ opem impendit & operam, tamquam unis & unicis ſuis. Lib.1. Cap.4. v.23. Cap.4. v.40.

ſuis. Quam manum medicam prō te anima mea cruci fixam, ac vulneratam reverenter exoſculare & ſalutarem ejus opem infirmitatibus tuis curandis implora.

Io. cap. 11. *v.* 3. Lazarus Marthæ, ac Mariæ frater in morbum inciderat: Sorores ē familia ſua certum hominem mittunt ad Ieſum, qui dicat ei: *Domine, ecce quem amas, infirmatur*; quod amanti dicere ſatis erat. Centurio pro ſervi ſui valetudine obſecrat. Reſpondet Dominus, *Ego veniam, & curabo eum.* *Matth. c.* 8. *v.* 5.

Domine Ieſu, ecce animæ, quas amas infirmantur: veni ergo iſtis tuis benedictis & perfoſſis pedibus, & cura eas; veni iſtis tuis benedictis & perfoſſis manibus, & has ſuper eas impone, & bene habebunt; veni iſto tuo benedicto & transfixo latere, ut in hoc tanquam in divinum Nozocomium admittantur, & à te medico miſericordiſſimo curentur; nam extra medicas illas tuas officinas, nulla animabus noſtris ſalus eſſe poteſt.

Inter roſas ea eſt, quam pentaphyl-

lam

lam à totidem foliis vocamus, quæ aquis ſuis, oleo unguento, aliiſque quæ ab illa conficiuntur medicamentis, vulneribus curandis, morbiſque pellendis admodum opportuna eſt. Pentaphyllam hanc roſam legimus in ſacratiſſimo Dominici Corporis horto ſanctiſſimis ejus quinque vulneribus conſtantem, quæ aqua, & ſanguine ſuo pretioſo, diviniſque ſuis meritis, miſericordiæ veluti oleo certam animarum noſtrarum vulneribus, ac morbis omnibus medelam adferunt. *Forn. præfat. in roſ. pent.*

Hoc rectè S. Bernardus intellexit, cùm ait, *Nihil tam efficax eſſe ad curanda conſcientiæ noſtræ vulnera, nec non ad purgandam mentis aciem, quàm eſt Chriſti vulnerum ſedula recordatio*, quæ eâ de causâ, multò antè Bernardum, D. Leo, in Domini Corpore ſervata dixit, quia hujuſmodi ſanctæ cogitationes magnam vim habent excitandi in nobis verum de peccatis commiſſis dolorem, ac ſincerum erga Deum amorem, à quibus in Domini Ieſu vulneribus animarum noſtrarum ſanitas integerrima ſperanda eſt. *Serm. 62. in Cant.*

Filii

Num. 21. v. 9. Filii Iſrael Deo rebelles, in deſerto, ſerpentum morſibus læſi, æneo ſerpente conſpecto, quem juſſu Dei in ſtipite Moyſes erexerat, à venenato vulnere curabantur. Effigiem ænei ſerpentis, ait Tertullianus, *formam deſignaſſe Dominicæ crucis. Si ergo quiſpiam*, uti monet Adrianus I. Pontifex, *percuſſus fuerit à ſerpentibus peccatorum, Chriſtum crucifixum intueatur, & habebit ſanitatem.* Moſaïcus autem ille ſerpens neque è lapide, neque è ligno, aliáve materiâ confectus, ſed ex ære, non ſine myſterio fuſus erat. Æs enim Ægyptium conſervat humana cadavera, quibus populi illi, ne computreſcerent, clavos æreos infigebant. Non ſecus à peccatorum corruptelâ animas noſtras conſervabunt clavi Domini Ieſu, ſi illis cruci ejus configamur.

Cont. Idolo. c. 5.

Ad Carol. Mag. Reg. Fran. ep. 1. art. 1.

Camer. lib. 1. hiſt. cap. 14.

Atque ut in efficaciſſima hac medicina quærenda & adhibenda piè ſoliciti ſimus, ingenti nobis erit ſtimulo quod ſubiicio, habeoque ex fide digna relatione. Vir princeps ſpectatæ virtutis Dominicæ Paſſioni admodum devotus erat, qui nullâ non nocte, ante-

quam

quam quieti ſe daret, Chriſti in Cruce pendentis (quam in menſa ſua ante oculos ſemper habebat) pedes oſculabatur. Æmulos patiebatur Principis optimi virtus. Convenerunt illi cum cubiculi ejus præfecto de tollendo per venenum Domino, quod perfidus ille Crucifixi pedibus immiſcuit, ut dum his de more Princeps oſculum daret, præſentiſſimi veneni peſtem ſpiritu ipſo hauriret, & in viſcera tranſmitteret. Verùm Deus, qui populo ſuo adverſus ſerpentum venena, in Crucis ſuæ figura adfuit, in ejuſdem effigie ſervo ſuo non defuit. Cùm enim pro conſuetudine ſua Princeps, priuſquam decumberet, crucifixi ſui pedibus oſculum ferret, reluctatus eſt in imagine ſua Dominus, atque oſculum non admiſit. Perculſus rei novitate Princeps verebatur, ne occulto aliquo crimine hujus repulſæ dediſſet cauſam. At cubiculi præfectus Dei providentiâ erga Dominum ſuum permotus, illi ad genua accidit, rem à ſe perfidè geſtam aperuit, culpam ſupplex deprecatur, fa-

cilemque teterrimi facinoris veniam, non tanquam à Principe ac Domino; ſed velut ab amantiſſimo Patre impetrat. Eia anima mea, ad benedicta ſacrorum Domini pedum vulnera ſemper confugito. Habes enim in his præſtantiſſimum, contra omnium ſcelerum venena, antidotum.

Neque vulnera Domini animarum nocentioribus, ut ita dicam, venenis, deviis ſcilicet cogitationibus, quibus veluti pedibus itur ad malum, ſed earundem morbis omnibus, quibus intellectus, voluntas, memoria, omneſque ſenſus noſtri validè opprimuntur, opportuna ſunt medicamenta. *Iacet*, inquit Auguſtinus, *toto orbe, ab Oriente uſque ad Occidentem grandis ægrotus, ſed ad ſanandum grandem ægrotum, deſcendit omnipotens Medicus. Humiliavit ſe ad mortalem carnem, tanquam ad ægroti lectulum*, ſacratiſſima ſua nobis aperit vulnera, veluti tot officinas medicas, in quibus contra omnes animæ noſtræ morbos remedia affluunt. *Ingredere* ait S. Bonaventura, *has vulnerum Domini Ieſu apothecas, & accipe, in illis medicinam ſanativam*

Serm. 59. de verb. Dom.

P. 1. Stim. c. 1. apud Molanum de ſindone.

tivam, reſtaurativam, præſervativam, & conſervativam. Ibi quæcumque appetis electuaria reperies, quæ animæ tuæ ſtomachum faſtidientem ad divinum guſtum reſtituant. Sanabuntur languores tui, inquit Auguſtinus, *noli timere, magni ſunt, inquies, ſed major eſt Medicus: Omnipotenti Medico nullus languor incurabilis occurrit.* Et ſanctus Ambroſius; *Vulnus eſt,* inquit, *quod Chriſtus accepit, ſed medicina eſt, quam effudit.* *In Pſ. 102.* *In Pſ. 118.*

Magnum ægro ſolatium eſt cùm Medicum benignum, ſibique habet compatientem, & ſimul omnipotentem. Is nobis Dominus Ieſus eſt, ait Drogo S.R.E. Cardinalis: *Clamat,* inquit ille, *Salvator de cruce, O vos omnes, qui tranſitis per viam, attendite, & videte, ſi eſt dolor ſicut dolor meus, nemo eſt qui audit, nemo eſt qui conſolatur, nemo eſt qui reſpondeat. Sitio, inquit Dominus. Quid ſitis mi Ieſu? Ergóne plus cruciat ſitis, quàm Crux? De cruce ſiles, & de ſiti clamas, ſitio! Quid? veſtram fidem, veſtram ſalutem, veſtrum gaudium, plus animarum veſtrarum dolores, quàm corporis mei cruciatus me affligunt. Hæc nobis de cruce clamans, & carne tua ſanctiſſima, veluti mundiſſima ſindone ſacrorum vulnerum tuorum balſamo* *De ſacram Dom. paſſ.*

perunćta, alligas vulnera animarum noſtrarum. ô ſamaritanè miſericors, & ſauciis atque ægris tuis compateris compaſſione inenarrabili.

Cap. 3. v. 7. Apud Iſaiam *apprehendebat vir fratrem ſuum, domeſticum patris ſui: veſtimentum,* inquiens, *tibi eſt, Princeps eſto noſter.* At ille reſpondebat. *Non ſum medicus, & in domo mea non eſt panis, neque veſtimentum. nolite conſtituere me Principem populi.* Eia Domine Ieſu, frater noſter es, domeſticus Patris tui, & Patris noſtri, eſto Princeps noſter. Nam Medicus es, & quidem omnipotens, panis tibi eſt in domo tua, panis, inquam, qui de cœlo deſcendit, & dat vitam mundo. Veſtimentum tibi eſt, & quidem nuptiale, quo qui induitur, è cœleſti menſa tua non eiicietur. Eſto ergo Princeps noſter, ô Medice omnipotens, & ſana animas noſtras, quia peccavimus tibi.

Eccleſ. c. 3. v. 1. *Honora*, inquit Sapiens, *Medicum propter neceſſitatem.* Quæ verò animarum noſtrarum major neceſſitas, quàm eas criminum ſuorum morbis, atque vulneribus mori æternam mortem. Hanc ut evadamus de Sapientis conſilio omni-

omnipotens nobis Medicus honorandus eſt. At quis Medicus tantò in ægrum ſuum fuit affectu, tantaque illum proſecutus eſt commiſeratione, ut pro illo ſanitati reſtituendo, ejus in ſe morbos ſuſcipere, vulneribus confici, ſanguinem ſuum profundere voluerit? Voluit id, teſte Iſaia Salvator; *qui verè languores noſtros ipſe tulit, & dolores noſtros ipſe portavit, & ſuſcepit omnes infirmitates noſtras, ne æterna eſſet*, uti D. Auguſtinus ait, *infirmitas noſtra.* Neſciebam, inquit Bernardus, *ſanus mihi videbar, & ecce mittitur Virginis filius, Filius Dei altiſſimi, & jubetur occidi, ut vulneribus meis pretioſo ſanguinis ſui balſamo medeatur. Agnoſce, ô homo, quàm gravia ſint vulnera, pro quibus neceſſe eſt Dominum Chriſtum vulnerari, ſi non eſſent hæc ad mortem, & mortem ſempiternam, nunquam pro eorum remedio Dei Filius moreretur.* *cap. 53.* *Serm. 3. de Vigil. Nat. Dom.*

Eduardus Angliæ Rex in prælio ſagittâ veneno infectâ læditur. ſine remedio erat vulnus medicorum judicio, niſi venenum quiſpiam exſugeret. Audiunt conſilium Regii cubiculi Præfecti: horrent omnes. Audivit & *Roder. de reb. Hiſp.*

Regina, quæ Rege dormiente, ſuſpenſo gradu, horrore nullo, amore ſummo ad lectum accedens, os vulneri intrepidè admovet, ſibique in viſcera venenum, & mortem attrahit, Regique vitam interitu ſuo conſervat.

O amor Salvatoris amantiſſimi quàm immenſus es! Telo venenatiſſimo flagitiorum noſtrorum vulnerati omnes eramus, remedium malo huic mortifero nullum erat aliud, quàm, ut omnipotens Medicus vulnera ſua ſacratiſſima quaſi tot ora vulneribus noſtris applicaret, venena exſugeret, vitam ſibi tolleret, nobis daret. Suavi ac jucundo auſu medicinam hanc in vulneribus Salvatoris reperit ſancta Gertrudis, Ordinis ſancti Benedicti in Germaniâ Abbatiſſa. Hæc quodam Veneris die, dum ſacram Domini paſſionem meditaretur, ut Ieſu ſuo patienti ſolatium aliquod adferret, credens id ſibi licitum, extractis è Crucifixo ſuo clavis ferreis, aromaticos ſubſtituit. Sollicita deinde quaſi levitate aliqua peccaſſet, à Salvatore intellexit magnoperè

Lib.5. Inſt. divinæ piet. c.45.

ꝑerè ſibi innocentem hanc pietatem placuiſſe; atque ab eo tempore, ex ſuis e vulneribus pretioſum ſanguinis ſui balſamum in animam ejus effudiſſe, ad omnes ejus ſanandas infirmitates; ſeque idem facturum omnibus, qui ſacra ipſius vulnera, quâ decet religione venerarentur.

Neque animarum tantùm, ſed corporum etiam morbos, Domini vulnera tollunt. Gravi capitis dolore affligebatur beata Mechtildis, invitatur à Salvatore, ut quod voluerit pro remedio, vulnus ſui ſacri Corporis ſubeat. Remedium illa amplectitur, ſed vulneris delectum Domino relinquit, qui eam ad ſacri lateris vulnus invitat, quod ipſa piâ meditatione ingreſſa, omni ſe liberam dolore protinus ſenſit. *Lib. 2. grat. ſpir. c. 22.*

Venite animæ, vulneratum Dominum amantes, *& emite abſque argento, & abſque ulla commutatione* in vulneribus Salvatoris medicinam infirmitatibus veſtris plurimis, & maximis: lacrymula una, ſuave unum ex imo pectore ſuſpirium ſatis erunt, quæ bonæ peccato- *Iſaiæ 55. v. 1.*

rum confeſſioni juncta, in ſacratiſſimo Domini ſanguine medelam certam morbis noſtris invenient.

CONSIDERATIO II.

Vulnera Chriſti

Fontes aquarum viventium.

Num.20. v.6. AQuam petebat in deſerto populus Iſraël, pro quo Moyſes orans, ait: *Domine Deus, audi clamorem populi, & aperi eis theſaurum tuum, fontem aquæ vivæ. Et jubente Domino, percuſſit virgâ bis ſilicem, & egreſſæ ſunt aquæ largiſſimæ.* Aptè hîc B. Petrus Damiani S.R.E. Cardinalis, *Petra illa,* inquit, juxta Apoſtolum, *Chriſtus erat. Accedit virga ad ſilicem, & haurienda populis aqua producitur: adhibetur crux Chriſto, & omnium corda credentium irrigantur. Quod Sacramentum, & ipſe Moyſes per ſpiritum non ignoraſſe cognoſcitur, ſi ejuſdem ſubtiliter verba penſentur; Aperi,* inquit, *Domine, theſaurum tuum, fontem aquæ vivæ. Neque enim tam magnificis ac divinis verbis elementum deſcriberet, ex cavernis, videlicet terræ profluum, ac deinceps in ſeceſſuum cuniculos*

Serm. de exaltat. S. Crucis.

culos

culos egerendum. Nunquid enim dignum fuit viles aquas, Dei appellare theſaurum? Dei theſaurum aquam illam procul dubio nominat, etiam aſſentiente Damiano, quæ è latere Ieſu lanceâ transfixo cum ſanguine continuo exivit, junxitque ſe manuum ejus, ac pedum perforatorum divinis fontibus. Ita Petrus Damiani. Id quod diu ante illum, etiam obſervarunt Severianus Gabalonenſis in Syria Epiſcopus, & Macarius Archiepiſcopus Philadelphenſis, qui ajũt, *à Moyſe, primo ictu directè in petram librato, venâ ſcaturire incipiente, ſecundo, obliquè & tranſverſim, aquas egreſſas eſſe largiſsimas*; ita & in cruce è recto, & tranſverſo ligno confecta; ſacro Chriſti Corpore clavis, directè percuſſo, divini ejus ſanguinis primæ ſe ſcaturigines aperuêre; at verò corde ipſo à dextero latere, lanceâ tranſversè verberato, totius ſacratiſſimi ſanguinis egreſſæ ſunt aquę largiſſimæ, ad curandam omnem animarum neceſſitatem, aquarum viventium theſauris, à Moyſe prænunciatis.

Orat. 4. de S. Cruc.

Orat. de exaltat. S. Crucis.

Quatuor fontes in Salvatore noſtro

Serm.I. de Nat. Dom. reperit, & aperit S. Bernardus, I. *eſt ad abluendas ſordes.* II. *ad levandam ſitim.* III, *ad rigandum.* IV. *ad cibos decoquendos*; quod in Scandia fieri narrat Abrahamus Ortelius, ubi fontem eſſe ait adeò calentem, qui ſine ullo ignis adminiculo, elixet omnia. Primum fontem vocat Bernardus *Miſericordiæ.* Secundum, *divinæ Sapientiæ.* Tertium, *Devotionis.* Quartum, *Æmulationis, & ſancti zeli. Quatuor hos fontes adhuc in carne viventibus nobis, in ſemetipſo Chriſtus exhibuit.* Quintum, *qui eſt fons vitæ, poſt hoc ſæculum repromittens; ad quem ſitiebat Propheta cùm diceret; Sitivit anima mea ad Deum fontem vivum. Fortaſſis etiam propter hos quatuor fontes, quatuor in locis vulneratus eſt Chriſtus adhuc vivens in cruce; propter quintum, cùm jam tradidiſſet ſpiritum, transforatus eſt in latere. Vivebat adhuc cùm fodiebantur ei manus, & pedes, ut nobis adhuc viventibus quatuor fontes ex ſe ipſo proferret. Quintum protulit vulnus lateris cùm jam exſpiraſſet, ut in ſe nihilominus quintum nobis fontem poſt obitum aperiret. Haurite dilectiſſimi*, clamat Bernardus, *in gaudio aquas de fontibus Salvatoris, de vulneribus Ieſu. Et primus quidem communis eſt omnibus; in* *Iſ. 12. v. 1.*

multis

multis enim offendimus omnes, & neceſſarium habemus miſericordiæ fontem, ad abluendas offenſionum ſordes: Omnes namque peccavimus, & egemus gloriâ Dei. Quia ergo nemo mundus à ſorde, neceſſarius eſt omnibus fons miſericordiæ, ex ſacris Domini vulneribus fluens. Ita Bernardus.

Aquæ in urbe Hieroſolymitana, in quibus oves ad ſacrificium abluebantur, *Bethſaida* apud S. Ioannem Euangeliſtam nuncupatæ, quinque porticibus cinctæ erant. *C. 5. v. 2.* Domini Ieſu ſanguis, ex quinque ejus vulneribus, quaſi totidem porticibus fluens, aquas nobis dat, in quibus ipſe, Agnus ille innocens, ſcelerum noſtrorum ſordes, quas in ſe ſuſceperat, abluens, de ſe ac nobis immaculatum Deo obtulit holocauſtum. Ad has aquas pœnitens David anhelabat, cùm mundari deſiderans, ita oraret: *Amplius lava me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me.* *Pſ. 50. v. 3.* Ad harum aquarum fiduciam nos excitat Apoſtolus, cùm ait: *Si ſanguis hircorum, & taurorum, & cinis vitulæ aſperſus, inquinatos ſanctificat ad emundationem carnis, quantò magis ſanguis Chriſti, qui per Spiritum ſanctum, ſemetipſum obtulit im-* *Heb. 9. v. 13.*

macu-

maculatum Deo, emundabit conſcientiam noſtram ab operibus mortuis, ad ſerviendum Deo viventi.

Brev. Rom. 31. Decemb. Leprâ infectus erat Conſtantinus Imperator, ſuadebant Medici ut ex infantum ſanguine balneum ſibi pararet, eoque lavaretur. Diſſuaſerunt impiam crudelitatem ſancti Apoſtoli Petrus, & Paulus, illi per noctem viſi, monueruntque ſi curari vellet, Silveſtrum Pontificem in Soracte Monte latitantem accerſeret, à quo, in baptiſmate, ſacro Domini ſanguine ablutus, corporis ſanitatem recuperaret, & animæ obtineret: primus inter Romanos Imperatores; qui fidem Chriſtianam complexus, toto eam orbe propagavit.

Balneum hoc ſalutare nobis aperit *Orat. 6.* S. Gregorius Nazianzenus, quando cum Apoſtolo monet, ut emundemur ab omni inquinamento carnis, & ſpiritus, & cum Propheta, ut lavemur, & mundi efficiamur. *Neque enim purus Deus,* inquit, *tanto in pretio quidquam habet, quàm puritatem, & peccatorum purgationem*: quam ut conſequamur, pretioſi ſanguinis ſui bal-

balneum, in vulneribus ſacratiſſimis, divino amoris igne ſuccenſum, nobis apparavit. Divi Nazianzeni pietati ſubſcribit S. Cyprianus. *De latere tuo,* inquit, *Domine Ieſu, fons egreditur, ex hoc non ſolùm ablutionis primæ, Baptiſmi ſcilicet, venas haurimus, ſed & compunctionis, & lacrymarum perennes effluunt rivi, miſericordiarum tuarum, & totius pietatis teſtes, quando in peccata relapſis ſecunda ablutione opus eſt.* Ad hoc argumentum appoſitè ille, *Serm. de Reſur. Dom.*

Quos cùm non poſſet dare fontes ex oculis, *Aloyſ. Iug. elog. 76.*
Dedit ex latere.
Ita hoc voluerat novo argumento probatum,
Iniquitates Mortalium
Se planè abluiſſe ex corde.

Hic eſt fons ille, de quo Propheta Zacharias; *In die illa erit fons patens domui Iacob, & habitatoribus Ieruſalem, in ablutionem peccatorum.* Fons hic, ex communi Patrum ſententiâ, eſt Chriſtus Dominus, qui, ut ait S. Gregorius, ab æterno in ſinu Patris clauſus, quando venit plenitudo temporis, clavis, ac lanceâ, in cruce, apertus fuit, ut in ſacro vulnerum ſuorum ſanguine lavaret nos à pecca- *Cap. 13.* *Lib. 6. ep. c. 186.*

In pſ.142. tis noſtris. Vnde rectè D. Auguſtinus: *Quoniam fons vitæ, tu es Domine; ad te levavi animam meam, non contra te; tanquam vas attuli eam; imple ergo me, & lava me. Elue*, inquit Hugo Victorinus, *Domine Ieſu, culpam, quam non feciſti, munda corpus, quod plaſmaſti, lava animam, quam tuâ imagine ſignaſti.* Meritò queritur D. Gregorius quamplurimos hærere in peccatorum ſuorum ſordibus, cùm tamen ſatis illis ſit proſpectum, multique in divinæ miſericordiæ fontibus animas abluerint, *quærere*, inquit, *deberemus miſericordiæ fontes, etiamſi clauſi eſſent. Patent modò in vulneribus Salvatoris, & tamen à nobis negliguntur.* *Hom 20.in Ezech.*

At non illos neglexit S. Catharina Senenſis, quam, ut refert Bloſius, cùm Diabolus vellet decipere, & ad nimiam puſillanimitatem, ſeu ad deſperationem adducere, nitens ei perſuadere quòd vita ipſius falſa, inutilis, & perverſa eſſet; illa à Dei bonitate edocta humiliter, elevavit mentem ſuam ad miſericordiam divinam, dicens; *Ego apertè Creatori meo confiteor, me quotidie in tenebris fuiſſe, maleque vixiſſe: verumtamen latitabo* *In concl. animæ cap.1.*

in vulneribus Domini mei Ieſu Chriſti, & omnium iniquitatum mearum maculas pretioſo ſanguine ejus abluam, atque cum ſancto deſiderio jugiter gaudebo in ipſo Creatore, & Redemptore meo, neque deſinam cum Propheta pro neceſsitate animæ meæ haurire in gaudio aquas de fontibus, de vulneribus Salvatoris. quâ virginis pietate ac fiduciâ, mox dæmon in fugam converſus eſt. *Iſ.12. v.3.*

Catharinam imitabatur Maria Claudina, Burgunda Cœleſtina, quæ peracto quotidie examine veſpertino, vulneri lateris Domini ſe committebat, in eoque diei iſtius defectus eluebat, orans ac obteſtans, ut eâ nocte, iſto in refugio, ab inimici inſidiis cuſtodiretur. *In Elog. eius M. S.*

Neque animæ tantùm in ſacris Domini vulneribus, à peccatorum ſordibus expurgantur, ſed novâ etiam gratiâ *ſupra nivem dealbantur*, ut canit Propheta Regius; cùm non minor ſit ſanguini Salvatoris, quàm aquis illis, virtus, quæ oves, quas nigro vellere accipiunt, albo reddunt. *Pſal. 50.* *Plinius Lib. 2. c. 103.*

Iuvenis genere ac moribus nobilis, urbem præclaram admodum, ſibi per ſpe-

Adm. R. P. Noſt. Vinc. Carraſa l 3. Faſ. conſ. 24.

ſpeciem oblatam in excelſo ardui montis cacumine ſitam conſpexerat, cujus ingenti deſiderio tenebatur; verùm dum cruentum flumen horret traiicere, quod montem undique cingebat, animadvertit nonnullos ſpectatæ formæ viros in eo veſtes ſuas abluere, quibus laborantibus ſubſidio veniebat alius cultu & formâ diſſimilis. Ex hoc juvenis quærit, Quæ urbs? quod flumen? qui viri? Cur veſtes abluant? quis ipſe? Civitas illa, inquit hic, cœleſtis eſt Hieruſalem; flumen, ſanguis Agni, in quo lavant viri iſti ſtolas, hoc eſt, animas ſuas, quia *nihil coinquinatum intrabit in regnum cœlorum*; illis te junge, & qui ſint intelliges. Ego ſum Ieſus Salvator tuus, qui ſervos meos adjuvo, quia ſine me nihil poſſunt facere. Confirmatus hac viſione juvenis, ſæculo nuncium remittens, Monaſterium ingreditur, in quo eos omnes agnovit, quos in ſanguine Agni, in vulneribus, ſcilicet Salvatoris, veſtes viderat abluere, qui raro virtutis exemplo, & inſigni mundæ, atque immaculatæ conſcien-

Apoc. c. 21. v. 27.

tiæ

tiæ teſtimonio reliquis prælucebant.

Emundemur itaque, & nos in flumine iſto, in ſanguine Agni incontaminati, in cruentis Domini Ieſu vulneribus, quæ in ſacra confeſſione, atque Communione, veluti totidem fontes, ad ablutionem peccatorum, nobis reſerantur.

CONSIDERATIO III.

Vulnera Chriſti

Advocati peccatorum.

Liti graviſſimæ, à qua omnia dependent, peccator implicatur. Actor eſt diabolus, rea conſcientia, Deus judex, quem nihil latet, cui patent arcana cordium, cujus æquiſſima ſententia revocari non poteſt; adeò ut Advocato ac patrono perito, fideli, atque ſollicito indigeamus: ipſi enim apti non ſumus, qui cauſam noſtram æternitatis decretoriam, agamus; ſiquidem viliſſimi tantùm terræ vermiculi ſumus, quibus ne-

que fas eſt, neque facultas verbum ullum, coram ſumma illa Dei Majeſtate, proloqui.

Confide nihilominus anima mea, nec ſpem abjicias. Vbi Iudicis filius Advocatus eſſet, de cauſa clienti bene ſperare liceret. Sed quod apud homines non licet, apud Deum permittitur.
1.Tim.2. v.5. Audi Apoſtolum: *Vnus Deus*, inquit, *unus & Mediator Dei & hominum, Homo Chriſtus Ieſus.* Ecce Advocatum tuum & Mediatorem, Dei, & Iudicis filium, in quo ei bene complacuit, & complacet ſemper. Quid tanto Patrono deſperemus peccatores?

Sur. in vita. 26. Feb. S. Porphyrius Gazæ Epiſcopus, Conſtantinopolim cùm veniſſet, Arcadium Imperatorem obſecraturus, ut Idolorum templa demoliri ſibi liceret, non ignorans magni momenti rem, & quæ foret impetratu difficilis, ſe agere, ingenioſâ induſtriâ, cùm infans Theodoſius, qui illis diebus Cæſari natus erat, à ſacro Baptiſmate ad Palatium reportaretur, purpuræ puero inſtratæ ſupplicem libellum impoſuit, ab illo veluti

veluti Arcadio offerendum, quæ nati libellum offerentis ſpecies efficaciter peroravit apud Patrem Cæſarem. Arcadius enim piâ Porphyrii arte recreatus, ſanctum Prẹſulem voti compotem fecit, ac benignè dimiſit. Aptè ad hoc argumentum Bernardus. *Ad Patrem verebaris accedere? ſolo vocis ejus auditu territus fugiebas? Ieſum tibi dedit Mediatorem. Quid non apud talem patrem, talis filius obtineat? Exaudietur utique pro reverentia ſua.* *Serm. in Nat. Deip.*

Ad hanc fiduciam Salvator ſanctam Mechtildem excitavit, cùm ei faſſus eſt, vulnera ſua, uti in cruce patuerunt, ita patere modò, & fore, ut ſemper pateant, ut ad Patrem pro nobis clament, & Mediatorem agant. *Filioli*, inquit ſanctus Ioannes; *hæc ſcribo vobis, ut non peccetis, ſed & ſi quis peccaverit Advocatum habemus apud Patrem, Ieſum Chriſtum juſtum.* In quem locum D. Auguſtinus. *Ibi habes Advocatum, noli timere, ut perdas cauſam Confeſſionis tuæ. Si enim in hac vita commiſit ſe homo diſertæ linguæ, & non timet, committis te verbo, & periturus es? Clama, Advocatum habemus apud Patrem; qui tot ora habet quot vulnera,* *Ep. 1. c. 2.*

nera, quibus cauſæ noſtræ patrocinetur.

Magno ſolatio eſt, quod apud Rupertum lego. *Potuit*, inquit ille, *Dominus Ieſus virtute quâ ſurrexit, clavorum & lanceæ penitus extirpare, & explanare veſtigia; ſed ſervanda erant oculis paternis, decentia Filium Dei; charitatis, & obedientiæ ſigna veneranda, noſtræ cauſæ patrocinia, noſtrique amoris æterna incitamenta, & horroris impiorum æterna incendia.* Quid gravius? quid ſuavius dici poſſet? S. Gertrudi quodam tempore pro zelo ſuo admodum ſollicitæ, quodnam, ex quamplurimis, quæ à Domino hauſerat, documentis, homini maximè eſſet utile, dictum divinitus eſt; nihil æquè nobis conducere, quàm ut intelligamus, quotieſcumque cogitatione pravâ, noxiis deſideriis, operéve malo delinquimus, toties Salvatorem Patri ſuo cor transfixum, manus, ac pedes perfoſſos repræſentare, ejuſque iram hoc ſacrificio placare; adeoque impetrare peccatori gratiam, ut à ſceleribus ſuis, per veram pœnitentiam reſipiſcat. Confirmat hoc piâ ſanè, & mellifluæ ſuavi-

Lib. 4. in Ioan.

Apud Bloſ. Mon. Sp. c. 1.

ſuavitatis plenâ ſententiâ D. Ambroſius, cujus piam eloquentiam amplificare licitum mihi erit: *Ipſe*, inquit, *Chriſtus ore ſuo, felle, & aceto potato, os noſtrum eſt, per quod Patri loquimur, atque iram ejus placamus: corde ſuo, quod lanceâ transfixum eſt, cor noſtrum eſt, per quod Patrem amamus: oculi ejus ſanguineis lacrymis fluentes, oculi noſtri ſunt, per quos Patrem videmus: manus ejus clavis confoſſæ, manus noſtræ ſunt, per quas nos patri offerimus: pedes ejus vulnerati, pedes noſtri ſunt, per quos, ut Filii prodigi, redimus ad Patrem; ut totus Salvator quantus eſt, & quidquid in eo eſt, nobis patrocinetur.* *Lib. 1. de Iſaac, & anima. c. 8.*

Marcus Antonius Orator Romanus cùm apud Senatum, reum quempiam defendendum ſuſcepiſſet, arrepto illius ſago multis confoſſo telis, ſanguine conſperſo, ac teſtante vulnera, quæ pro patria acceperat, magis ad clementiam, hoc ſpectaculo Iudices, quàm eloquentiâ ſuâ commovit. Salvator noſter, inquit Apoſtolus, cœlum ingreſſus eſt, *ut appareat vultui Dei pro nobis, utque reſervatæ in corpore plagæ,* *Apud Cartag. Tom. de Paſſ. Dom.* *Heb. 9. v. 24.*

 uti

Serm.3. de B.(p.

uti ait S.Cyprianus, *ſalutis humanæ à patre exigant pretium, & obedientiæ donativum.* Et D. Anſelmus pari pietate, ac fiduciâ; *Ingreſſus eſt*, inquit, *Salvator in cælum, ut appareat præſentiæ, ac benevolentiæ Dei patris, intercedens pro nobis & ſacra vulnera oſtendens, quæ pro redemptione noſtra pertulit. Miro enim & ineffabili modo, eum, qui nihil poteſt obliviſci, qui ſemper miſereri paratus eſt, abſque intermiſſione, Dominus Ieſus admonet, quàm congruè hominum miſereri debeat, pro quibus, ipſe cum morte confligens vulnera hæc reportavit.* Ita Anſelmus.

In Ep. ad Heb. c. 9.

Ioannes eo nomine ſecundus Portugalliæ Rex, Paſſioni Domini mirè addictus votum fecerat nihil ſe unquam negaturum, quidquid, interpoſitis quinque Salvatoris vulneribus, rogaretur. Die Veneris ſancto, ad templum eunti, ut Crucifixum Dominum, de more veneraretur, occurrit mulier, quæ per Chriſti mortem, ac vulnera marito capitis damnato veniam, vitamque orabat: Majora, inquit Rex, vellem interceſſoribus ac mediatoribus

Vaſcon. de Reg. Luſit.

bus iſtis, à me poſtulaſſes, vitam dono marito, pro amore ejus, qui die hoc, æternam vitam, ſuo nobis ſanguine, ac morte donavit. Et Deus, cujus paternus affectus in filii ſui dilecti vulneribus ſpirat, non miſereatur noſtri, quando his, veluti totidem patronis, apud ipſum utimur?

Pietatem noſtram in ſanctos Martyres provocat S. Chryſoſtomus, cùm ait, eos *abſciſſa capita manibus geſtantes, & in medium afferentes Deo exhibere, & quæcunque poſtulant, nobis impetrare.* ſi hoc ſervi poſſunt, quid non apud Patrem filius poterit, illi pro nobis transfixum latus ac cor, pedes atque manus perfoſſas, repræſentans? *Habemus*, inquit Apoſtolus, *novi teſtamenti Mediatorem, & ſanguinis aſperſionem, meliùs loquentem, quàm Abel*: dicam; & melius loquentem, quàm Martyres, quia clamant hi, & ille: *Vindica Domine ſanguinem noſtrum, qui effuſus eſt.* At ſanguis Ieſu, per vulnera, quaſi per tot ora, miſericordiam implorat, & obtinet. *Ideo*, inquit Anſelmus, *ſanguis Domini loquitur meliùs quàm Abel*, (de quo dictum fuerat,

Serm. de SS. Iuven. & Max. m. m.

Heb. 12. v. 24.

Heb. c. 12.

Geneſ.4. v.10. *quia vox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra) quia ſanguis Abel mortem parricidæ fratris petiit, ſanguis autem Christi vitam perſecutoribus impetravit; ſanguis Abel expetit vindictam; ſanguis Christi miſericordiam; ille uni nocuit; iſte multis profuit.*

Præterire hîc non licet virginem illam, eximium Belgii noſtri decus, ſanctam Ludgardem, cui alia omnia cogitanti, uti Domini Ieſu vulnera viam ad ejus amorem, atque obſequium aperuerunt; ita & ipſe eam in horum pro peccatoribus patrocinio ſibi ſociam adlegit. Venit enim ad illam Salvator, & nudatis lateris, manuum, ac pedum vulneribus: *Vide*, inquit, *mea Ludgardis, ut vulnera mea clament ad te, ne fruſtra fuderim ſanguinem, mortemque ſuſtinuerim.* Ad ſpectaculum hoc ſimul ac vocem, petit pia Virgo, quis ſit ille vulnerum clamor? *Vt*, inquit Dominus, *precibus, ac lacrymis tuis, mecum Patris iram extinguas, ne peccatores in cineres redigat.* Alio tempore voluit Salvator, ut ſeptenni jejunio Patrem ſecum mundo reconciliaret, quod dum illa facit pane ſolo, leguminibus, & aquâ victi-

Sur. in vit. 16. Iunii.

victitans, patente cœlo Ieſum videt vulnera ſua recenti ſanguine madentia, jejuniis ejus juncta, pro peccatoribus, Patri repræſentare; ſibique deinde dicere; *Cernis filia, quomodo me totum offeram Patri tuo, pro meis peccatoribus? Ita & volo, ut te quoque totam mihi offeras pro meis peccatoribus, & iram meam in illorum ſupplicium accenſam avertas.* Quàm dulcis, quàm amabilis vox hæc eſt in auribus peccatorum, quando eos toties peccatores ſuos vocat Dominus Ieſus; qui duobus præterea locis eâdem nomenclaturâ in vita ſanctæ hujus utitur, perinde ac ſi peccatores pignora ejus electa, ſolæque illi deliciæ forent, illoſque ſacris ſuis vulneribus, quaſi totidem divinis annulis, gemmarum inſtar, inſertos gereret, dum vultui Dei, hoc veluti ornatu decorus pro illis apparet; immenſum ſuum in hoc peccatoribus affectum explicans, dum ſanctorum ſuorum pro illis apud patrem patrocinium, in Ludgarde etiam viſus fuit implorare.

Concludo cum verbis D. Auguſtini, *Lib. 10. Confeſſ. c. 43.*

quibus alloquitur cœleſtem Patrem; *Mediator*, inquit, *quem ſecretâ tuâ miſericordiâ demonſtraſti hominibus, & miſiſti, Mediator ille Dei, & hominum, Homo Chriſtus Ieſus. Quomodo nos amaſti Pater bone! qui filio tuo unigenito non pepercisti, ſed pro nobis impiis tradidiſti eum. Quomodo nos amaſti! pro quibus ille, qui non rapinam arbitratus eſt, eſſe æqualis tibi, factus eſt ſubditus uſque ad mortem, mortem autem Crucis; & nunc ad dexteram tuam ſedens ac vulnera ſua oſtentans interpellat pro nobis. Quomodo nos amaſti Pater bone!*

CONSIDERATIO IV.

Vulnera Chriſti

Vrbes refugii.

LEges non omni crimini aſylum concedunt, concedit Salvatoris erga nos pietas in ſacratiſſimis ſuis vulneribus quantumcumq; enormi. Quod obſervaſſe videtur Dongardus Scotorum Rex, qui pro ſuo in Salvatorem affectu ac religione, loca omnia illi ac ſacro-

Hect. Boe. lib. 18. Hiſt. Scot.

acroſanctæ ejus cruci ſacra, ſervis, fu-
itivis, ſontibus cujuſvis flagitii reis,
oto regno ſuo, aſylum, publico edicto,
ſſe juſſit; cavitque, ne quàm diu in il-
is laterent, ullà auctoritate, ad judi-
ium raperentur, memor procul dubio
)ominum peccatoribus omnibus con-
ra juſtiſſimam Patris ſui cœleſtis iram,
n ſacris ſuis vulneribus ſecuriſſimum
efugium præſtare.

Tres urbes refugii ſtatuerat Moyſes, *Deut.* 4. *v.* 43.
oſue ſex, in quas, qui homicidii rei e- *Ioſ. c.* 20. *v.* 8.
ant, ſe reciperent. Magne Deus, quan-
orum criminum me reum agnoſco!
eve eſt homicidium, cùm me quaſi
arricidam tui conſidero. quò à facie
ræ tuæ confugiam? aut quis ſecuritati
neæ locus aperietur?

Ne time peccatrix anima, civitatem
efugii unam tibi conſtituo, in quam te
ecipias adeò munitam, ut nec cœlum,
nec terra, nec inferi adverſus eam poſ-
int prævalere, de qua eleganter ille, *Iugl. Elog.* 86.

In civitatem refugii,
Quò facilior ſit reis ingreſſus,
Non in uno dumtaxat latere

Sed

Sed & in omni angulo
Suam pandi januam decuit.

Civitas hæc eſt Cor Domini Ieſu quin que patens januis, qui pro te mortuu & crucifixus eſt; quem tamen iterun peccatis tuis in te crucifixiſti uti ait A poſtolus, adeò tamen clemens, ac beni gnus eſt, ut in hoc ſuo Deicidio, tib pro refugio, latus ac cor, totumqu ſe offerat; ſacris ſuis quatuor aliis vul neribus, ut in ipſo ſecurior lateas, quaſ totidem propugnaculis communitum Si quis fugerit, in aliquam ſcilicet de ſignatarum urbium, vivet, ait Scriptu ra. *Tutum refugium*, ait Auguſtinus, *mih præbent vulnera Salvatoris. Columba me in foraminibus petræ. Hæc petræ foramina* inquit Bernardus, *rectè quidam vulner Salvatoris interpretatur. In his paſſer nidum ſibi, & turtur domum invenit: in his colum ba ſe tutatur, & ſecura circumvolantem in tuetur accipitrem.*

In Man. c.22. *Cant.2. v.14.* *Serm.61. in Cant.*

In vita Xenocratis, memorabilis re fertur eventus qui ad rem noſtram mi rè facit. Paſſerem inſequebatur accipi ter, ille volatu vario, ac flexu hoſtem delu

Manut. in Apot. l.7. n.135.

eludens, tandem anhelus, & jam jam
api, ac laniari metuens ad Chalcædo-
em ſub fago intuetur Senatum conſi-
ere, in cujus medium convolans pro
zylo Xenocratis ſinum occupat, qui
viculæ miſertus, atque ad collegas
onverſus, oportet, inquit, profugam,
c ſupplicem protegere. Eia anima mea,
e accipiter tartareus, ut paſſerem mox
liſcerpendum inſectatur, ecce Sena-
um ſacratiſſimum in Calvariæ monte
ub Crucis arbore congregatum, mor-
uum ſcilicet pro te Salvatorem in vir-
gineo matris gremio depoſitum, Ioan-
iem Zebedæi, Ioſephum Arimathæum,
Nicodemum, alioſque de ſepultura de-
functi Ieſu conſilia agitantes: Coniice
te, ſi rapacem cupis hoſtem evadere, in
ſacrum hunc conſeſſum, confuge in ſi-
num imò in latus Salvatoris tui. *Nam
ubi tuta, firmaq; ſecuritas*, inquit Bernar- *Serm. 61.*
dus, *niſi in vulneribus Salvatoris? tantò il-* *in Cant.*
*lic ſecurior habitas, quantò ille potentior eſt
ad ſalvandum. Fremat mundus, premat cor-
pus, diabolus inſidietur: ne time, quia in fo-
raminibus petræ ſecura es.* Hæc Bernardus.

Age

Age itaque, anima mea, *totâ devotio*
Serm. 61. in Cant. *ne*, cum Bernardo, *in Chriſti vulneribus & jugi meditatione demorare, inde Marty rii omniſq́ adverſitatis tolerantia, inde tib magna fiducia apud Deum altiſſimum. Nam quid eſt, quod ſtet Martyr tripudians, a triumphans toto licet laceratus corpore, & rimante latera ferro, non modò fortiter, ſe & alacriter, ſacrum videns è carne ſua ebul*
Brev. Rom. 10. Nov. *lire cruorem*? Tryphon miles fortis, & ſanctus in equuleo torquetur, & ferrei ungulis excarnificatur. Deinde ſubli mes pedes clavis candentibus ad tra bem confixus, fuſtibus cæditur, facibu aduritur; Conon ante Imperatoris cur rum, pedibus, clavis transfixis currer jubetur, & curſui immoritur. *Vbinam* quærit Bernardus, *tum Martyrum era anima? nempe in foraminibus petræ, in viſce ribus Ieſu, vulneribus nimirum patentibu ad introeundum.* Ecce anima mea Marty rum in tormentis, ecce tuum in tenta tione, ac ærumnis perfugium.

Ad hoc refugium ſe invitabat bea
Anonymus tract. Ital. de paſſ. Dom. tus Vbertinus de Caſali è S. Franciſc familiâ, vir doctiſſimus ac religioſiſſi mus

mus, qui dicere ſolitus erat: ſingulis Veneris diebus, non aliud ſe mente volvere, quàm clavos, ſpinas, & crucem Domini; neque alio ſe cibo animam paſcere, quàm ſanguine ac vulneribus Salvatoris. Beatæ omnino animæ, quæ ſic eſuriunt, & ſaturantur. Ad veſperam verò eiuſdem diei, totus erat, ut mœrentem Deiparam, in doloribus ſuis, ex dilectiſſimi filii acerbiſſimâ paſſione, ac ignominioſiſſimæ crucis morte hauſtis, conſolaretur. Ipſum audite: *Veni*, inquit, *anima mea, & ingredere benedictam domum tuam. Quid foris manes? profuge ad locum tabernaculi admirabilis, ad terram promiſſionis, ad ſacratiſſima ſcilicet Domini Ieſu vulnera, non jam lacte, & melle, ſed divina benignitate, & ſuavitate manantia. Ingredere ergo, & caveto egredi cor divinum, & amabile Salvatoris tui, in quo es quidquid es, & extra quod non bene es. Dina egreſſa eſt, ut videret filias regionis alienæ, & ſe vanitate illarum paſceret, & periit. Semei Hieroſolymâ egreſſus eſt, ut ſervos ſuos, mundi ſcilicet honorem, & gloriam quæreret, & trucidatus eſt. Prodigus* *ille*

In arb. vitæ crucifixæ Ieſu, l. 1. c. 9.

ille egreſſus paternâ domo, abiit in regionem longinquam, & tantùm non fame eſt abſumptus. Occlude itaque anima cordis Ieſu oſtium, in hoc cubiculo te contine, in hac urbe refugii, in qua ſecura nullum hoſtem timeas; extra quam cum Dina, Semei, ac Prodigo neceſſe eſt ut pereas, uti peribat nocens quiſquis in lege veteri extra refugii urbem deprehendebatur.

In hac refugii urbe perſtitit ille, qui graviter oppugnanti ſe dæmoni aiebat; vulnera Domini Ieſu ſibi locum refugii eſſe, atque in iis ſe tutum ſecurumque vivere.

In cauſ. quæſit. 12. q. 2.

Verùm quando opportunius ad hoc aſylum confugiemus? Refert Archidiaconus olim Sacerdotem, ſacram Euchariſtiam, per plateas deferentem pro aſylo fuiſſe. Ad hoc idem aſylum confuge anima mea cum è Sacerdotis manibus Sacratiſſimo Domini corpore reficeris. Patent enim tum tibi ejus manus, pedes, ac latus, ut in illa tanquam in ſecuriſſimùm aſylum te recipias.

Neque tantùm dum vitâ fungimur ſec

ſed etiam cum ea defungimur, ad has refugii urbes nobis confugiendum eſt cum Sancto Præſule Eligio, qui animam agens: *Aperi mihi*, inquit, *Domine, aperi mihi latus tuum, & cor divinum lanceâ apertum, ut Principes tenebrarum, non occurrant mihi, nec me conturbent poteſtates aëris hujus, ſed hoc ſanctum vulnus tuum protegat me, & potentia tua defendat me.* Ita & tu anima mea, cum Præſule hoc ſancto, & cum ſancta Matre Eccleſia opta & ora. *In vita ejus.*

O bone Ieſu exaudi me.
Intra vulnera tua abſconde me,
Ne permittas me ſeparari à te,
Ab hoſte maligno defende me,
In hora mortis meæ voca me.

CONSIDERATIO V.

Vulnera Chriſti

Remiſſio debitorum noſtrorum.

CArolo V. magno Cæſari Antverpiam ſuam viſenti Mercator prædives, in ampliſſimo conclavi luculen-

tum ex cinnamomo, aliiſq; aromatibus ignem ſtruxiſſe fertur, diſplicuit Cæſari prodigalitas; perplacuit tamen illi alterius Mercatoris munificentia, quá flammis Chirographum injecit multorum millium aureorum, quos Cæſar illi debebat.

Tali & nobis igne opus eſt, ut in eo *Chirographum decreti* exuramus, quod juxta Apoſtolum, *nobis contrarium*, & uti ſanctus Thomas ait, *eſt in Dei, conſcientiæ noſtræ ac diaboli manibus. Omnes enim, qui ſe peccato obſtringunt, obligationem ſcribunt*, juxta Origenem, *reos ſe eſſe pœnarum ignis æterni; in æternum Deo perſolvendarum.*

Coloſ. 2. v. 14.

Ibid.

Hom. 1. in Geneſ.

Anima mea, quæ ratio, quiſve modus ut à Chirographo hoc libereris, & reddaris indemnis? ne, ut ait S. Thomas, à nobis illud exigat Deus, ne deinceps illo Conſcientia tua gravetur; ne in ſevero illo judicii die, quando debita omnia rigidiſſimè perſolvenda ſunt, eodem te dæmon oneret, & accuſet? *Venit Chriſtus*, inquit Chryſoſtomus, *& invenit noſtrum paternum chirographum, quod*

Hom. 1. ad Neophy.

quod conſcripſit Adam, ille initium induxit debiti, nos fœnus auximus poſterioribus peccatis. Quis fœnus hoc diſſolvat?

O ignis qui ſemper ardes, & nunquam extingueris, omni aromate, ac cinnamomo ſuave olentior; tu flagellis, ac ſpinis, tu crucis ligno, tu clavis ac lanceâ, tu in miſericordiâ, ac miſerationibus extructus es, in ſanguineis illis quinque conclavibus ſacratiſſimorum vulnerum Salvatoris, ut debiti noſtri in te exuratur Chirographum, cui nos ſolvendo pares non eramus.

Alexandro Macedonum Regi magno nuntiatum cùm eſſet, militum ſuorum plurimos ære alieno gravi obſtrictos eſſe, voluit ut ſinguli ſincerâ fide illud denuntiarent, ſpondens ſe omnia perſoluturum. Hoc facere cùm illi palam non auderent, nova, eaque multiplicia oſtia in palatio fieri curavit, ut ſua nomina deferentium verecundiæ conſuleret. Eia anima mea, habes & cubicula tua, viſcera ſcilicet miſericordiæ Salvatoris noſtri. Habes & oſtia, ſacra ſcilicet eius vulnera; in illis non *Plut. in Alex.*

corruptibilibus auro, vel argento, ſed ſanguine agni immaculati debita tua perſolventur.

Cauſſin Court S. remarquez ſur la colere. Egregium & illud, imò regium quod de Ludovico XII. Galliarum Rege refertur: ubi hic deſcripta eorum nomina legiſſet, à quibus graves injurias paſſus fuerat, cruce illa induxit, cruci Dominicæ veluti trophæum chirographum hoc affigens, ipſius Domini ac Salvatoris ſui exemplum ſecutus, qui chirographum decreti ſeu peccatorum noſtrorum cruci ſuæ affigens, illud cruce ſua induxit, ac pretioſo ſuo ſanguine delevit, debita à nobis olim præſtanda nunquam repetiturus. Vnde rectè S. Ambroſius, *Delevit ſanguine ſuo atramentum Evæ; delevit hereditatis obnoxiæ obligationem.* Et iterum: *Eramus oppignorati malo creditori, contraxeramus chirographum culpæ, pœnam ſanguinis debebamus. Venit Dominus Ieſus, ſuum pro nobis effudit, & debitum noſtrum delevit.* Hæc Ambroſius.

Lib. 1. Apol. David c. 13.

Lib. 4. de Virg. p. 4.

Barnabas monachus hiſt. Ciſter. l. 4. c. 56. B. Alquirinus Doctor medicus, in Clara valle Ordinis Ciſtercienſis, Deo ſe

dedi-

dedicans in ſublevandis ægris inopiâ preſſis, virtutem ſuam, atque artem medicam maximè commendabat: neminem omninò abhorrebat qualicunque demum morbo afficeretur, expurgabat ulcera, oſculabatur, exſugebat; perinde ac ſi ſacris Domini vulneribus, fontibus illis mellifluis os admoviſſet; quos pharmacis non poterat, curabat fuſis ad Deum precibus. Cùm viri Principes, in morbis ſuis opem ejus implorarent, eam illis nunquam impendit, reddebatque facti rationem, ſe non Magnatibus, ſed pauperibus, qui Dominum Ieſum referrent, curandis, à Deo vocatum eſſe. Fuit autem hæc erga ægros inopes Alquirini caritas, & commiſeratio Deo tam accepta, ut, cùm morte jam vicinâ, de peccatis ſuis admodum eſſet anxius, Salvator ſe illi videndum exhibuerit, patentibus vulneribus, eum invitans, atque amplexans, ut oſculum his ferret, fiduciam famulo ſuo addens, certumque reddens in illis, ſacratiſſimi ſanguinis ſui pretio, chirographum debiti, quod

contraxiſſet, jam pridem deletum eſſe, ac perſolutum. Atque ita liber & lætus cum Domino ſuo, ad cœlos abiit Alquirinus.

Et tu anima mea, tam gravi chirographo liberata, tam grandi pretio redempta, cum Ambroſio perpende; *Bonum ſervum conari præſtare Domino pretium, quod pro ſe ſolutum eſt. Noli aurum præſtare, noli argentum. Non divitiis iſtis te Chriſtus redemit. Sanguinem ſolvit, ſanguinem debes. ſed non potes, inquies, ſanguinem reddere. Ergo dignam te præbe tali pretio, ne veniat, & dicat tibi: Quæ utilitas in ſanguine meo?* Ita Ambroſius.

Lib.1.de Virg p.4.

Numquam non animo inhæreat quanti benigniſſimo Redemptori ſteterit nos è graviſſima ſervitute, in libertatem filiorum Dei aſſeruiſſe, quod Leo magnus ſolerter expendit: *Evacuatum eſt illud generale venditionis noſtræ, & lethale chirographum; & pactum captivitatis in jus tranſiit redemptionis.*

S. Leo Serm.10. de paſſ.

Ad

AD vulnus pedis dexteri, cum vero emendationis propoſito, Deum orabimus, ut nos à peccatorum periculis liberet; contra tentationes, vires, & opem tribuat, atque in virtutum & bonorum operum ſtudio, deſideria noſtra augeat.

CONSIDERATIO I.

Vulnera Chriſti

Arma animarum.

DAvid filius Iſai ovium paſtor, in arenam contra Goliathum, ſin- 1. *Reg.* 17. *v.*40.

gulari certamine ingreſſurus, non aliis armis, quàm fundâ, baculo, & quinque limpidiſſimis lapidibus uſus eſt, quos de torrente legerat, & miſerat in peram ſuam paſtoralem.

In antiq. Iuda. Philo Iudæus, ait lapidibus hiſce inſculpſiſſe Davidem nomina celeberrimorum Patriarcharum, Abrahami, Iſaaci, Iacobi, & Moyſis, quinto verò nomen Ioſue Iudicis, ac ducis populi Iſraël, qui re, ac nomine Dominum Ieſum referebat.

Prodit itaque ad certamen Goliathus, obviam illi procedit David, qui quinto lapide, Ioſue, hoc eſt, Ieſu nomine inſignito, oneratam atque armatam fundam circumagens, lapidem illum in Gigantis frontem impegit, eumque proſtravit, & turri illi carneæ enſe ſuo à cervice caput avulſit.

Habet & homo hoſtem ſuum, quem *c.40.v.10.* Behemot ſeu Leviathan Iob appellat, cujus ferocia tanta eſt, *ut comedat ſicut paleas ferrum. Nonne militia* cum eodem *Lib. 10. Conf. c. 28.* Iobo, rogat Auguſtinus, *eſt vita hominis ſuper terram? Cui enim non eſt neceſſe tentatio-*

ationes, & moleſtias pati? Tolerari eas jubes Domine, non amari, nemo quod tolerat, amat, etſi tolerare amat: quamvis enim gaudeat ſe tolerare, mavult tamen non eſſe, quod toleret. Heu mihi, Domine, miſerere mei. Ita Auguſtinus.

Contra hunc hoſtem animos nobis addit Apoſtolus, cùm ait, *Confortamini in Domino, & in potentia virtutis ejus, induite vos armaturam Dei, ut poſſitis ſtare adverſus inſidias diaboli.* Verùm quæ hæc armatura Dei? non alia ſanè, quàm Davidis baculus, Crux ſcilicet Chriſti; ejuſdem funda, intellectus noſter; lapides quinque limpidiſſimi, cruenta quinque Salvatoris vulnera, nomine Domini Ieſu inſignita; quæ conſideratione piâ, atque attentâ quaſi fundâ circumactâ, vi, atque impetu motæ voluntatis hoſtem noſtrum proſternent; ad quem inſultando Auguſtinus; *Percuſſiſti, vulneraſti, dejeciſti, ſed vulneratus eſt pro me, qui fecit me, & de morte ſua vicit te.* Deinde Chriſtianorum Athletarum ad certamen erigens animos; *Quid vultis*, inquit, *ô Sancti, ô boni præliatores, ô fortes milites*

Epheſ. c.6. v.11.

Serm.45. de verb. Dom.

lites Chriſti! quid vultis? ut non ſint omnino concupiſcentiæ malæ? ſed non poteſtis. Exercete bellum, ſperate triumphum. Armate vos, ſumite inſtrumenta bellorum. Præcepta Dei (præcepta amoris, vulnera, inquam, Salvatoris) *arma veſtra ſint.* Hæc Auguſtinus. His veluti totidem clypeis anima mea hoſtem tuum aggredere, illa veluti totidem æneas baliſtas Domini Ieſu meritis oneratas, divini amoris igne accende, atque in eum exonera, & de victoria ſecura es.

Io. Pier. Valer. in Apend. Hierogl. l. 11.

Antiochus, qui ΣΩΤΗΡ, ſeu Salvator cognomento dictus eſt, cùm adverſus Galatas pugnaret, nec ſatis ex ſententia res ſuccederet, eſſetque in diſcrimine; ut militum animos in ſpem erigeret, aiebat per quietem vidiſſe ſe, vel ſe vidiſſe ſimulabat, Alexandrum Magnum, ſe monentem ut ſalutis, ac victoriæ ſymbolum aſſumeret, idque pro teſſera Tribunis daret. Symbolum autem illi hujuſmodi oſtendiſſe, triangulum triplicem invicem inſertum, ex lineis & angulis quinque conſtantem, in quibus ΥΓΕΙΑ, id eſt, ſalus ſcriptum

ptum erat. Iſtud vana, ac profana Gentilium ſuperſtitio fingebat. Quæ enim in pentagoni teſſera ſalus, ſeu victoria ineſſe potuit? aut cur Salvatoris nomen ſibi arrogavit Antiochus? Vnicus & æternus nobis Salvator eſt Chriſtus Ieſus, qui in bello, quod cum tartareo hoſte pro anima gerimus, ſalutis teſſera ac ſymbolo ſacris ſcilicet ſuis quinque vulneribus, divino veluti pentagono, ſignatis, certam victoriæ, ac ſalutis ſpem pollicetur.

Quantò ergo ſanctiùs, quia veriùs & religioſiùs Alphonſus primus Luſitaniæ Rex, cum exercitu ſuo non copioſo, à quinque Maurorum, ſeu Saracenorum Regibus obſidebatur. Anxio, Deumque tota nocte deprecanti apparet Salvator madentibus recenti ſanguine vulneribus, illum cohortans, ut copiis ſuis, licet exiguis, hoſtem aggrediatur, auxilium illi de cœlo adfuturum; Rex cœleſti monito erectus, nova, & non viſa hactenus arma, clypeum ſcilicet & labarum ſcutulis quinque diſtinctum, quibus quinque Domini

Vaſcon. de Reg. Luſit.

mini vulnera inſculpta erant, parat; militem de conſpecto à ſe, illa nocte, crucifixo Domino monitum, in hoſtem ducit, eumque fundit, quinque Domini vulneribus fortior ac felicior, quàm Mauri illi Reges exercitibus ſuis quinque inſtructiſſimis.

Coſm. Maga: præf. in Ioſue. Vir Princeps ad ſingulare certamen ab altero provocatus dolo uſus, cryſtallinum ſcutum detexit, idque ſoli obvertens hoſti objecit, qui radiorum repercuſſu occæcatus, manus dare, & ex arenâ cedere cogebatur. Quot Ieſu vulnera, tot nobis ſunt clypei, qui radiis divinitatis, ac meritorum ejus oculos hoſtis noſtri hebetent, eumque nobis ſubiiciant. Crucifixus Salvator inſtar illius eſt turris, quæ ad Sionis arcem à Davide ædificata eſt, *ex qua mille clypei pendent, omnis armatura fortium.* *Cant. 4. v. 4.* Nam in cruce Dominus, veluti in turri munitiſſima, contra hoſtes animæ noſtræ appendit, non mille, ſed quinque tantùm clypeos, vulnera ſcilicet ſua ſacroſancta, clypeis omnibus validiora, ac potentiora, in quibus omnis armatu-

a fortium, Martyrum, Sanctorum, ac ſervorum Dei conſiſtit. Non enim clypei ſolùm, ſed & tela, & gladii, & haſtæ, & lanceæ, omneq; armorum genus nobis ſunt Domini vulnera, ad vitiorum omnium auctores hoſtes profligandos.

Quo armorum genere ut utamur, hortatur nos S. Petrus, cùm ait, *Chriſto paſſo in carne, & vos eadem cogitatione armamini*: in Chriſto enim paſſo, ac vulnerato, & cum illo certandum, vincendum, ac triumphandum nobis eſt. eſt enim Chriſti paſſio, & crux, inquit Cornelius à Lapide in hunc locum, plena armatura, ſive Panoplia, quâ debellavit peccatum, mortem, infernum, ac diabolum. unde Doctor Angelicus ait, Chriſtum in cruce fuiſſe inſtar equitis armati: coronam enim ſpineam illi fuiſſe pro galea, cruorem toto corpore perfuſum pro lorica, clavos pro gladio, crucem pro equo; neque lanceam defuiſſe, ac ſcutum ſacra quinque vulnera, atque hâc armaturâ mundum, carnem, ac dæmonem profligaſſe. *Chriſto igitur paſſo in carne*, anima mea, arma te adverſus hoſtes

Ep. 1. c. 4. v. 1.

D. Thom. in epiſt. Pet. 1. c. 4. v. 1.

hoſtes tuos omnes, ejuſdem paſſionis cogitatione, memoriâ, conſideratione, invocatione. Iiſdem enim armis neceſſe eſt uti & pugnare te, quibus uſus eſt, & pugnavit pro te Chriſtus; qui & tibi paratus eſt ſe armigerum præbere.

Barth. Fizen. in ejus vita 9. Oct.

Eliſabetha Wanſia, virgo domo inter Leodienſes nobilis, Chriſti patientis ſupplicia tanto affectu meditabatur, ut illa numquam de memoria dimitteret; ſed neque ipſa à Domino relinquebatur. Totos tres annos quocunque ſe illa conferret, ille crucifixus euntem ita comitabatur, ut nunquam abiret à conſpectu; & ſi quæ fortè impuræ, ac illicitæ cogitationes animum pulſarent, arma illicò expediebat, & revulſam à cruce dexteram pectori Eliſabethæ admovebat, hoſtemque abigebat. Ita Chriſtus ſuis ſemper eſt futurus arma, & armiger, ut ſi velint, ſemper vincant, & de adverſario ſuo triumphent.

Io. Bollandus & Godefridus Henſchenius in M.S.

Ita pugnavit, vicit, ac triumphavit B. Chriſtina mirabilis, non illa Leodienſis Hasbana, ſed Colonienſis Agrippina, quamvis iſti par virtute, opere, dæmonum

monum tentatione, & gratiis à divina manu liberaliter acceptis, æquè mirabilis. Huic à Dæmone vix unquam ulla erat requies, modò illi corpus malleis, veluti in incude tundebatur; modò manus ac pedes clavis terræ affigebantur, modò aliis cruciatibus afficiebatur; ſemper tamen conſtans Chriſtina non alia arma, non alios defenſores, præter Domini vulnera implorabat, quæ, oculis animoque ſemper iis intenta, iiſdem dimicabat, iiſdem vincebat, ac triumphabat.

Apprehende hæc arma, & ſcutum (anima mea) *& exurget Dominus Ieſus in adjutorium tibi.*

CONSIDERATIO II.

Vulnera Chriſti.

Lux animarum.

PRænunciavit hoc lumen Iſaias, cùm ait: *Propter Sion non tacebo; & propter Hieruſalem non quieſcam*; ſcilicet *Cap.62. v.1.*

ejus

ejus ſalutem annuntiare, *donec egrediatur, ut ſplendor, juſtus ejus, & Salvator ejus, ut lampas, accendatur.*

Math. 5. v. 15. Docet Salvator *neminem accendere lucernam, & ponere eam ſub modio, ſed ſuper candelabrum, ut luceat omnibus, qui in domo ſunt.* In obſcuriſſimâ plurimorum errorum nocte, à ſalutis tramite aberrabat mundus ante Salvatoris adventum, verùm cùm ad nos advenit, *populus*, ait *C. 9. v. 2.* Iſaias, *qui ſedebat in tenebris, vidit lucem magnam*, quinque quippe lucernas ſanctiſſimorum ſuorum vulnerum accendit, & candelabro crucis ſuæ impoſuit, *ut illuminarent omnem hominem venientem in hunc mundum*, & ad virtutis, ac ſalutis æternæ viam tenendam nobis prælucerent.

Lubet hîc cum D. Auguſtino quærere, quomodo fontes vulnera Salvatoris, quomodo dicantur lucernæ? Ait *Plin. 2. c. 103.* Plinius fontem eſſe qui faces accendat. *Ioſ. 15. v. 7.* De fonte Solis meminit Scriptura, an fortè, quod & fontibus ſua lux inſit? *Eſter. 10. v. 6.* Apud Eſtherem, *fons parvus crevit in fluvium maximum, & in lucem, ſolemque con-*

converſus eſt: ſed D. Auguſtinum audiamus in hæc Regij Prophetæ verba: *Quoniam apud te eſt fons vitæ, & in lumine tuo videbimus lumen. In uſibus*, inquit ille, *corporeis, aliud eſt lumen, aliud eſt fons. Non ſic eſt apud Deum: quod lumen eſt, hoc eſt fons: qui tibi lucet, ut videas, ipſe tibi manat, ut bibas, ut te reficiat, ut te abluat.* Ita & vulnera Salvatoris quæ ſicuti fontes nobis fuerunt ad eluendas peccati ſordes, ita & lumen erunt, quo virtutis atque æternæ ſalutis via nobis oſtendatur. *Tract. 34. in Io.* *Pſal. 35. v. 10.*

Lux hæc ſanctæ Franciſcæ Romanæ, dum Deum deprecaretur, oborta eſt. Videbat ſacra Domini vulnera radios ſuos ejaculari Solis inſtar, in auguſtiſſimam, ac ſanctiſſimam Trinitatem, in Virginem Deiparam, Angelos, ac ſanctos omnes; fulgore novo cœlum omne coruſcabat. Obſervans deinde quâ ratione lux hæc ad homines ſe diffunderet, videbat alios uno tantùm vulnere, quoſdam duobus, nonnullos tribus, paucos quatuor, pauciores quinque, pro meritis ſuis omnes il- *In ejus vita.*

 luſtra-

luſtrari, ut ſingulis conſtet, unde vitæ æternæ lumen illis oboriatur.

Euſeb. Nierinb. in vita. Divinam hanc lucem etiam Franciſco Zuario Societatis noſtræ religioſiſſimo ac doctiſſimo viro illuxiſſe ferunt. Cùm enim ante Chriſti è Cruce pendentis effigiem à terra ſublimis oraret, à Collegij Ianitore cubiculum ingrediente viſus fuit Salvator ex imagine & vulneribus ſuis radios in Franciſci vultum ac pectus emittere, virtutis ejus ac religionis teſtes.

Hac etiam luce illuſtratus fuit ſanctus Benedictus, magnus ille religioſi *Brev. Rom. 21. Mar.* Ordinis in Occidente Patriarcha, cujus animam duo Monachi viderunt in cœlum euntem, pallio pretioſiſſimo ornatam, & circum eam fulgentes undique lampades, ſimul clariſſimâ, ac graviſſimâ ſpecie virum, dicentem: Hæc eſt via, quâ dilectus Domini Benedictus cœlum aſcendit; lampades ſcilicet, virtutes ejus erant, quæ à ſacris Domini vulneribus lucem ſuam omnem acceperant.

Orabis anima mea, & obteſtaberis

Sal-

Salvatorem tuum, ut in divino fulgentiſſimorum vulnerum ejus lumine tibi reſplendeat lumen humilitatis, obedientiæ, patientiæ, ac reliquarum ejus virtutum, ut dum iis illuſtraris, ita *luceat lux tua coram hominibus, ut videant opera tua bona, & glorificent Patrem tuum, qui in cælis eſt.* *Matth. 5. v. 16.*

CONSIDERATIO III.

Vulnera Chriſti

Theſaurus animarum.

CRux index fuit Tiberio Conſtantinopolitano Imperatori theſauri à Narcete olim defoſſi, qui ne proderetur, familiares ſuos illius conſcios omnes trucidavit. Satis quippe illi fuit ſi eſſet, etiamſi prodeſſet nulli. *Paul. Dias. l. 3. c. 6 de geſt. Longobard.*

Aſſerit Salvator, *ſimile eſſe regnum cælorum theſauro abſcondito in agro, quem qui invenit homo, præ gaudio illius, vadit, & vendit univerſa quæ habet, & emit agrum illum.* Theſaurus hic Chriſtus eſt, neque alium optamus, aut quærimus; *inveſti-* *Matth. c. 13. v. 44.*

Epheſ. 3. v. 6. *gabiles enim ejus divitiæ ſunt*, ut ait Paulus; ſtabiles ſcilicet atque æternæ: mundi verò labiles, ac fluxæ. ſed quomodo theſaurus hîc inquirendus? uti alii omnes, fodiendo. Salvator autem ſpinis confoſſus, flagellis peraratus, clavis, & lanceâ perfoſſus eſt. Ingredere itaque anima mea cum Propheta, *&* Iſ. c. 2. v. 10. *abſcondere in foſſa humo*, crux tibi index eſt theſauri in ea latentis, in vulneribus ſcilicet ac viſceribus Salvatoris. *Ecce*, clamat S. Bonaventura, *apertus eſt theſaurus divinæ ſapientiæ, & æternæ ſuavitatis; intra vulnerum aperturam, & eum invenies*, de quibus eleganter ille: p. 1. ſtim. c. 1.

Iugl. elog. 86.

Has qui ſcrutari fodinas dilexerit,
Paupertatem non timeat:
Manant hinc divite vena theſauri,
Vnde mundus quandoque aureus fiat.

illo ſcilicet divinæ charitatis auro quod [illegible]ignitum à ſe, apud Ioannem, emi voluit Dominus. Apoc. 3. v. 18.

Sunt hæc ſacra Domini vulnera quinque illa talenta, quæ ipſe, non peregrè proficiſcens, ſed à peregrinatione ſua in patriam revertens dedit nobis, ut

in iis proſperemur & lucremur alia quinque, omnem ſcilicet gratiarum abundantiam; eoque lucro provocatus Dominus ponat nos ſuper quinque civitates, ſenſibuſque noſtris quinque dominemur. Eia ergo anima mea, noli divina hæc talenta ſudario obliviоſo involuta negligere; ſed pone illa ad menſam, menſam, inquam, ſacratiſſimi Corporis Salvatoris, & cœleſtem tibi uſuram reddent, ac veluti bono fidelique ſervo gaudium Domini tui fœnerabuntur.

Scribit Iſidorus in Lybia lapidem reperiri, qui in exiguo orbiculo ſexaginta gemmarum colorem referat; adamantis radios, Smaragdi virorem, candorem margaritarum, flammas Pyropi, Sapphyri notas aureas, & ſic deinceps. Ita & in ſacris ac ſanguineis Domini Ieſu vulneribus, in divinis illis veluti pyropis, obſeruare eſt Angelicorum ordinum omnium gratiam, Patriarcharum fidem, Prophetarum lumen, Apoſtolorum zelum, Martyrum fortitudinem, Virginum puritatem, Sanctorum *Lib.6. c.4.*

omnium virtutem: denique, ut cum Chryſoſtomo loquar, totius divinitatis, atque humanitatis Chriſti divitias.

Vaſcon. de Reg. Luſit. Ioannes II. Portugaliæ Rex, ſui ſemper ſimilis, in concepta erga Domini vulnera religione, morti proximus per illa à viro nobili ſubſidium pro inope familiâ rogatus, omnem ei ſupellectilem ſuam argenteam largitus eſt; donoque huic annuum cenſum liberalem addidit. Anima mea, ſi ſacra Domini vulnera apud Reges & Principes, terrenas opes inveniunt, quid ni & à Deo cœleſtes obtineant.

Fred Forn. in præfat. roſæ pent. Roſæ pentaphyllæ, de qua ſuprà, aquas, oleum, unguentum, pulveres, aliaſque ex illa confectas medicinas Regibus ſuis offerre ſolent Indi, cùm ab illis beneficium aliquod poſtulant. Nos roſæ pentaphyllæ noſtræ, ſacratiſſimorum ſcilicet Domini vulnerum aquas, ſanguinem, merita cœleſti Patri offeramus, & à divina illa bonitate tanto dono provocatâ, neceſſitati noſtræ gratiarum omnium theſauros impetrabimus.

Rectè

Rectè quærit Eccleſiaſticus; *Sapientia abſcondita, & theſaurus inviſus, quæ utilitas in utriſque?* Magno ſanè bono nos privamus, quia theſauros illos in propatulo poſitos, & nobis obvios, quaſi abditos præterimus, & negligimus; neque in foſſam illam corporis Domini humum, cum Bernardo, ingredimur, in eaque, piâ meditatione abſcondimur, ut illos quæramus; quemadmodum quæſivit, & invenit ille Societatis noſtræ Sacerdos, qui animam agens, cùm magna lætitiæ ſigna vultu, animoque oſtenderet, rogatus cauſam: ſi, inquit, alicujus oculis obverſaretur ingens auri, argentique vis, gemmarumque pretioſiſſimarum omnis generis copia, iſque certus eſſet, hæc omnia ſua eſſe, ut tanto theſauro Toparchiam aliquam nobilem compararet, nónne meritò ingenti afflueret gaudio? Ita & ego video oculis meis obverſari lacrymas, labores, flagella, ſpinas, clavos, crucem, ſupplicia, vulnera, ſanguinem Domini Ieſu, certuſque ſum inæſtimabiles haſce divitias, atque theſaurum hunc

c.20.v.32.

Apud Io. Euſeb. Nierenb.

immenſum meum eſſe, ut eo cœlum mihi emam; cur igitur non gaudii omnis ſigna præferam? Atque hoc ſolatio, & fiduciâ plenus Dei ſervus vitam concluſit. Invenerat has opes, & theſauros Bernardus, cùm ait: *Ego fidenter, quidquid mihi deeſt, uſurpo ex viſceribus Salvatoris, quæ miſericordiâ affluunt, neque deſunt foramina, per quæ effluat.* In vulneribus itaque Domini Ieſu Theſaurus tuus eſt, anima mea, in iiſdem ſit & cor tuum. Nam cœleſtis ille paterfamilias de theſauris iſtis profert nova, & vetera, veteris ſcilicet, ac novæ legis perfectionem ac ſanctitatem.

Serm. 61. in Cant.

CONSIDERATIO IV.

Vulnera Chriſti

Fundamentum Fidei, Spei, & Charitatis.

Io. c. 8. v. 28.

CVm exaltaveritis filium hominis, ait Salvator, in cruce ſcilicet, & in ea illum clavis confixeritis, & lanceâ latus ejus aperueritis, *tunc cognoſcetis, quia ego*

ego ſum. Vnde S. Bonaventura docet vulnera Salvatoris fundamentum eſſe fidei, ſpei, & charitatis. Quò profundius fundamentum hoc in illis attentâ meditatione jacimus, eò altius virtutum harum ædificium exurget. *p.1. ſtim. c.6.*

S.P.N. Ignatius Hieroſolymitanum iter aggreſſurus, nullos viæ comites, licet ſe offerrent quamplurimi, nullum pecuniæ ſubſidium admiſit. pro comitibus, ajebat, & omni ſubſidio, habiturum ſe fidem, ſpem, & charitatem in Deum, cum his ſecurum ſe, ac tutum eſſe, ab his ſibi, de neceſſariis, proſpiciendum. Hiſce ſociis, ſe loca ſacra, ſanguine Domini conſperſa veneraturum, auctioremque, ac beatiorem inde rediturum, quando ſcilicet attentâ patientis, ac vulnerati Salvatoris conſideratione, incrementum illæ virtutes accepiſſent. *Nicol. Orland. hiſt. Soc. Tom.1. l.4. n.31.*

Quod ut conſequeretur ubi primùm ſacra illa attigit loca, uti refert Orlandinus, præcipuis nobilitata ſalutis noſtræ myſteriis, ſolo illo, illis ſpecubus, montibus illis, tectorumque reliquiis anti- *Hiſt. Soc. t.1 l.1. n.37.*

qua repræſentantibus tempora, ipſaſque res ante oculos ponentibus totus in lacrymas abire, pietatis ſenſu colliqueſcere, nec os, niſi ad reliqua raperetur, poſſe à primis avellere; ut quando non poſſet Dominum intueri ubi eſt, intueretur ubi fuit. Ita verò urgebat virum ſanctum in Redemptorem ſuum caritas, ut optaret, arderetque illo in loco vitam ponere & ſanguinem fundere, ubi Salvator vitam poſuiſſet ſuam, & ſuum fudiſſet ſanguinem. Reditum autem in Europam cogitans, cupidus relicta à Chriſto in cœlum ſubeunte veſtigia reguſtandi, raptim in Olivetum montem evolavit, ubi cùm pietati atque affectui ſuo ſuaviſſimè ſatisfeciſſet, ad ſancti Franciſci cœnobium revertens, Salvatorem habuit viæ comitem, fidei, ſpei, ac charitatis ſuæ magiſtrum, ut quibus comitibus venerat Ieroſolymam, iiſdem auctior, & confirmatior Venetias, unde ſolverat, regrederetur, quod non multò pòſt paruit. Stabant Cypri in portu quo felici curſu fuerat appulſus Ignatius, na-

vigia

vigia tria mox in Italiam ſolutura. Turcicum unum, alterum Venetum firmum ac magnum prædivitis mercatoris; tertium puſillum vetuſtate, carieque fatiſcens, cumque quidam peregrinorum inſtaret apud navis robuſtiſſimæ Navarchum, ut Ignatium ſuſciperet, ſanctum eſſe hominem, is cognito quòd pauper eſſet, ſanctis navigio opus non eſſe reſpondit : ſed brevi didicit cavillator impius re ipſa, non ita ſanctos viros navigiis, quàm navigia ſanctis opus habere. Nam cùm tres illæ onerariæ pariter vela ſecundo vento feciſſent, ſub veſperam graviſſimâ tempeſtate coortâ, Turcica continuò periit. Veneta prope Cyprum alliſa in ſcopulos naufragium fecit, hominibus dumtaxat ſalvis: parvula, & malè cohærens, in quam gratis, facileque Ignatio aſcenſus patuerat, quamvis multùm jactata, curſum tamen incolumis tenuit.

Præfecerat quippe vir ſanctus illi pro Navarcho & epibatis peritiſſimis, ſpem ac fiduciam in Deum, eò ſecurior

quò

quò divina illa virtute à paſſi & vulnerati Salvatoris conſpectu ac meditatione auctior & confirmatior Ieroſolymis factus, non dubitabat quin æternus Pater, qui proprio filio ſuo non pepercit, ſed pro nobis omnibus tradidit illum, ipſi non ſolùm felicis curſum navigationis, ſed & alia omnia cum ipſo daturus eſſet.

Quod & viſo altero confirmavit Deus, voluitque ſervi ſui Ignatij in ſe fiduciam ac ſpem non minore beneficio magis corroborare. Romam vir ſanctus, poſtquam Pariſiis novem ſibi adlegiſſet ſocios cum Fabro & lanio, reliquis per Italiam ad Evangelium diſtributis, properans, toto in itinere, præſertim dum quotidiè cœleſti pane reficitur, frequentia ſupra naturam divinitus lumina recepit. Illud maximè, quod diu in optatis habuerat, animo verſabat, quemadmodum poſſet quaſi in familia Chriſti Ieſu famulus cooptari; aſſiduè ſanctiſſimam rogans matrem ut apud filium ſibi conditionem inveniret; id ipſum ab æterno ejus

Patre

Patre flagitans, ut eum ſibi conciliaret. Itaque ſanctis hiſce cogitationibus plenus, quo die propiùs accedebat ad urbem, cùm templum ſalutandi Numinis gratiâ ſolus eſſet ingreſſus, mente exceſſit à ſenſibus, & in ipſo contemplationis æſtu Majeſtatem Dei patris, qui filio Ieſu crucem bajulanti ſe ſuoſque amiciſſimè commendabat, clariſſima luce perſpexit, quos cùm in ſuum Ieſus patrocinium, fidemque reciperet, ad Ignatium placido ore converſus, *Ego vobis*, inquit, *Romæ propitius ero*, Ignatij in ſe ſpem ac fiduciam excitans eo quo paſſus ac vulneribus confoſſus fuerat ſchemate, ut & ipſe & ſocij quos ſibi adlegerat, & deinceps in Ieſu Societatem adlegendi erant non aliis comitibus, non alio viæ ſubſidio quàm fide, ſpe, ac in Deum caritate à paſſo ſuo ac vulnerato Salvatore confirmati & corroborati, diverſa loca peragrarent, vitamque in quavis mundi plaga agerent, animarum, ac divinæ Majeſtatis obſequio conſecrati.

Ha-

Ad Heb. 12. v. 2. *Habentes itaque* (ut cum Apoſtolo meos in Chriſto Ieſu Socios compellem) *impoſitam nobis* ſanctiſſimum Patriarcham noſtram imitandi dulcem neceſſitatem, *deponentes omne pondus, & circumſtans nos peccatum curramus ad propoſitum nobis certamen, aſpicientes in auctorem fidei, & conſummatorem Ieſum, qui propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucem confuſione contempta;* ut qui crucem bajulans propitium ſe nobis futurum Ignatio ſpopondit, per eandem à nobis, difficultate omni perruptâ ac contemptâ, animas obtineat pretioſo ſuo ſanguine redemptas.

At videamus modò quâ ratione fides, ſpes, atque in Deum caritas à paſſo, & vulnerato Salvatore in animis noſtris roborentur.

Primum itaque fidei noſtræ fundamentum eſſe paſſionem, & vulnera Domini, eaque teſtari ipſum verum Deum, Deique filium eſſe, probatiſſimum eſt; modus tamen adſtruendi veritatem hanc, ab ea planè alienus videtur. Nam capi, ligari, ut virum ſcele-

ratiſſimum ad tribunalia varia abripi, conſpui, pugnis contundi, cædi colaphis, flagellari, coronari ſpinis, vario ludibrio exponi, cruci, inter latrones, ſuffigi velut noviſſimum virorum, lanceâ deinde latus aperiri, quis dicat, judicetque clariſſima in Chriſto Divinitatis eſſe argumenta? cùm præſertim nemo, quamvis mortalium nequiſſimus, majori contemptu, gravioríque ſupplicio affici potuerit. Nihilominus omnia hæc opprobria, tormenta, vulnera, Dominum Ieſum, ut verum hominem, ita verum Deum probant, teſte Centurione, qui Salvatoris patientiam, ac manſuetudinem, in graviſſimis cruciatibus admiratus, cœlumque videns, ac terram, in ejus morte commoveri, exclamavit: *Verè filius Dei erat iſte!*

Hoc ipſum probat Iſaias, cùm ait: *de anguſtia* (legunt in humilitate LXX.) *& de judicio ſublatus eſt, generationem ejus quis enarrabit*? Quis, inquam, eum à tot Iudicibus adeò ſeverè examinatum, ut blaſphemum à Caypha, ut amentem ab C. 53. v.8.

Hero-

Herode, à Pilato, Barabbâ viro ſeditioſo, latrone, homicidâ nequiorem judicatum expendens, ac in modeſta illa, & patiente innocentia, ſublatum in crucem, divinam ejus non fatebitur generationem, quam & Pilatus ipſe in illo agnovit, & reveritus eſt?

Ac, ne cui dubium relinquatur, Chriſtus ipſe hoc de ſe teſtimonium dedit, cùm egreſſo Iuda ad eum vendendum, & prodendum; *Nunc clarificatus eſt*, inquit, *filius hominis, & Deus clarificatus eſt in eo, ſi Deus clarificatus eſt in eo, & Deus clarificabit eum in ſemetipſo, & continuò clarificabit eum.* Perinde ac ſi diceret: Iudas jam egreditur ad prodendum me, & tradendum; imminet ergo mihi crux infamis, ac dura mors, quæ adeò non cedit mihi ad ignominiam, ut per eam ſummè ſim glorificandus. In illis enim non tantùm agnoſcar eſſe filius hominis, & homo, ſed & filius Dei, & Deus. cœlum enim, & terra teſtabuntur Deum in cruce mori.

Io.13. v.31.

Vnde rectè Drogo S.R.E. Cardinalis occaſione verborum apud S. Lucam.

In ſacram Dom. paſſ.

Et

Et cognoverunt eum in fractione panis ; in c.24. v.3
myſtico ſenſu ait : *verè non cognoſceris, Domine, niſi in fractione panis. Panis caro tua eſt. fregiſti manibus tuis corpus tuum, fregiſti vulneribus ſcilicet corpus, quod foris apparet, & oſtendiſti medullam ſcilicet divinitatis tuæ, quæ intus latebat, uti confractis* Ioſ.c.7.
Gedeonis lagenis, lux quæ in illis erat ſe prodidit. v.17.

Nabuchodonoſor, Alexander Ma- Dan.3.
gnus Imperatores, Reges varii ac Prin- v.14.
cipes eò dementiæ abrepti ſunt, ut Dii à ſuis haberi & coli voluerint, etiam tonitrua, fulminaque fingentes, ut Dii eſſe crederentur; quos tamen verus, & unus Deus miſerrimos eſſe homines variis argumentis oſtendit, & ipſi demum confeſſi ſunt. Aliter Dominus Ieſus, qui in humilitate, & anguſtiâ, qui in flagellis, & ſpinis, in clavis ac vulneribus, in cruce & probroſiſſima morte,
ita ſe Deum teſtatus eſt, ut *in nomine ejus* Phil.c.2.
omne genu flectatur, cæleſtium, terreſtrium, v.10.
ac infernorum.

Obſervant Interpretes, & inter hos Cornelius à Lapide Societatis noſtræ

Cant. 2. v. 14.

Theologus in eum ſcripturæ locum: *Columba mea in foraminibus petra, in caverna maceria.* Hebraicè legi, columba mea, in receſſu ſcalarum petræ, in abſcondito graduum maceriæ. Habent multæ petræ, ſeu rupes foramina, quæ pro ſcalis ſerviunt: ita Alexandri Magni milites trecenti, editiſſimam & præcipitem vel maximè rupem per ejus foramina, quaſi per ſcalas conſcendentes, in ſupremo ejus vertice arcem munitiſſimam expugnarunt. Habet item maceria, murus ſcilicet carioſus, excuſſis vetuſtate hinc inde lapidibus, velut gradus ſuos, per quos etiam aſcenſus in urbes ſubinde patet, ut ſucceſſus aliquando docuit.

Ait itaque Chriſtus, qui apud Apoſtolum petra eſt, & in flagellato ac vulnerato corpore vera maceria, ait, inquam, fidelem animam alloquens: *Columba mea in foraminibus petræ, in caverna maceriæ*, in ſacris ſcilicet meis vulneribus commorare, per quæ, piâ meditatione, tanquam per ſcalarum receſſus, & gradus abſconditos, aſcendes ad in-

intelligendam celſitudinem divinitatis meæ, cum Thoma Apoſtolo meo. *O bona foramina*, inquit Bernardus, *quæ fidem adſtruunt reſurrectionis, & Chriſti divinitatem! Dominus, inquit, meus, & Deus meus. Vnde hoc reportatum oraculum, niſi ex vulneribus Salvatoris, quæ ad divinitatem ejus gradum faciunt?* *Serm. 61. in Cant.*

In hiſce ſacrorum Domini vulnerum gradibus à terra in cœlum porrectis, tantillum hæreamus. Aſcendit per eos Salvator ad Patrem ſuum, & Patrem noſtrum, ut per eoſdem ad Apoſtolos, & ad nos deſcenderet Spiritus ſanctus. Per hos, ſi ipſi voluerimus, non minùs, imò & certiùs, quàm per ſcalam Iacob Patriarchæ, deſcendent ad nos, & aſcendent à nobis ad Deum Angeli, neceſſitates noſtras, & vota ad ipſum deferentes, & dona ejus, ac gratias ad nos reportantes. Per has ſcalas *aſcendat homo ad cor altum*, à terra ſcilicet, ac terrenis deſideriis ſublevatum, *& exaltabitur* in illo *Deus*, & ille in Deo. *Geneſ. 28. v. 12.* *Pſ. 63. v. 8.*

Beatus planè ille, *cujus eſt auxilium abs te*, Domine Ieſu; qui novam hanc coro- *Pſ. 83. v. 6.*

nam uſurpando, per quinquies quinque orationes Dominicas, piâ ſacrorum vulnerum tuorum meditatione ordinatè diſpoſitas, intermediis quinque ſalutationibus Angelicis, quaſi per totidem ſcalas, *aſcenſiones*, & quidem purpureas, *in corde ſuo diſponit*, per quas, ad votorum ſuorum, atque omnium bonorum culmen pertingat. Longè utique felicius Salomone qui ferculum fecit ſibi, cujus inter cætera fecit aſcenſum purpureum, & cujus media charitate conſtravit. tui unius causâ fecit ſe ipſe Dominus Ieſus ferculum, ô filia Ieruſalem, ô anima Chriſtiana, & in eo aſcenſum vulnerum purpureum, illius maximè in medio ſacri lateris imò cordis, hoc eſt diviniſſimæ charitatis. Nullibi ergo feliciùs columba, nullibi beatiùs anima eſſe poterit, quàm in foraminibus petræ, quàm in caverna maceriæ, in vulneribus ſcilicet Salvatoris, per quæ veluti per ſcalarum receſſus, & gradus abſconditos, cum Thoma Apoſtolo ad Dominum, ac Deum ſuum aſcendat.

Sed ut ad inſtitutum redeam; *ſuper lapidem unum ſeptem oculi ſunt*, ait Deus apud Zachariam, lapis hic Chriſtus Dominus eſt; ſuper eum ſeptem oculi ſunt, attentiſſima ſcilicet Dei conſideratio, & ſollicitudo, ut eum poliat, & excellentiam quæ in illo latet oſtendat; & *ecce ego*, inquit, *cælabo ſculpturam ejus*; Hebræus legit: aperiam aperturam ejus; hoc eſt, inquit Hieronymus: iſtum lapidem clavis crucis, & lanceâ militis faciam vulnerari, & aperiri, ut, quæ in illo latet divinitatis Majeſtas, ſe per vulnera & aperturam, veluti per cælaturam ac ſculpturam manifeſtet. *Clamat clavus, clamat vulnus*, ait Bernardus, *quòd Chriſtus Deus ſit, & homo*, docentque Deo viciniorem eſſe neminem, quàm qui cum Chriſto patitur, eique cum Apoſtolo configitur. *cap. 3. 9.* *Serm. 61. in Cant.*

Sunt etiam vulnera Domini ſpei noſtræ robur ac firmamentum; cùm enim conſtet per illa redemptos nos eſſe, ſperamus ſalutem æternam conſecuturos. *Ieſus*, inquit Paulus, *eſt ſpes* gloriæ noſtræ, per ſanguinem Crucis, ex

ſacratiſſimis ſcilicet ejus vulneribus profuſum. Tertiò vulnera Salvatoris charitatis noſtræ fundamentum. Militum unus aliquis, de exiguo in Iulium Cæſarem amore accuſabatur. Is ubi hoc intellexit, illico pectus nudans, vulneraque oſtendens: Hi, inquit, Cæſar, teſtes mei ſunt adverſus mendaces hoſtium meorum linguas, quo in te affectu ſemper fuerim. Et quis in animi dejectione, dum Domini Ieſu vulneratas manus, ac pedes, perfoſſumque pectus recogitat, de ejus in ſe amore, ac benignitate dubitabit?

Deflebat Salvator defunctum Lazarum fratrem Marthæ ac Magdalenæ. *Ioan. c. 11. v. 37.* lacrymas has vident Iudæi, & exclamant: *Ecce quomodo amabat eum!* Ad mortem æternam eramus damnati omnes: vulneribus ſuis, quaſi tot oculis, & ſanguineis lacrymis deflevit Dominus miſeriam noſtram: Ecce anima mea, quomodo amabat te. Redde illi amorem tuum, neque illi tantùm, ſed & proximo tuo, quem, ſi per charitatis januam, non admiſeris in cor tuum, neque Sal-

vator

tor in ſacratiſſima ſua vulnera te admittet; quibus excludi, eſt cœlo excludi.

CONSIDERATIO V.

Vulnera Chriſti

Scholæ veræ Sapientiæ.

QVi ſtudiis applicare vult animum, perito & docto Magiſtro, & libris inſtituto ſuo accommodis indiget. Naturale eſt homini, ut ſcire deſideret. ut autem quæ oportet diſcamus & ſciamus, Magiſter nobis erit Dominus Ieſus, qui ſe ſolum, & unicum Magiſtrum dicit, & qui nobis à Patre conſtitutus eſt magiſter, ut illum audiamus. Appoſitè ad rem noſtram Auguſtinus: *Magiſtrum omnes unum habemus, & in una ſchola omnes diſcipuli ſumus. Cathedram in cruce habet, qui corda docet.* De hoc Magiſtro, & præceptore rectè Thomas à Kempis, *Cui æternum verbum loquitur, à multis opinionibus expeditur. O veritas Deus! Tædet me ſæpe multa legere, & audire;*

Math. 23. v.8.

Luc.9. v.33.

Tract. 16. ſup.Io.

Lib.1.de imit. Chr. c.3.§.2.

in te eſt totum, quod volo, & deſidero. Taceant omnes Doctores, ſileant univerſæ creaturæ in conſpectu tuo; tu mihi ſolus loquere. Hæc ille pro Magiſtro noſtro appoſitè,

Verùm ut de profectu in ſtudio noſtro magis ſecuri ſimus, Salvator, qui Magiſter nobis unicus & ſolus eſt, ipſe & pro omnibus mundi totius libris, ſolus & unicus liber erit, *ſcriptus intus & foris: intus Divinitate, quam,* ut ait Auguſtinus, *ſoli Beati legunt: foris, Humanitate, conſcripta, flagellis, ſpinis,* clavis, lanceâ, qui à nobis legendus eſt liber, de quo eleganter Aloyſius Iuglaris noſter.

Apoc. 5. v. 1. *Confeſſ. 11. c. 13.* *Elog. 86.*

Quid agũt characteres mortis in libro vitæ?
Tolle, lege nobilem paginam
Trophæa ſunt, non probra.

de Humil. c. 21. B. Laurentius Iuſtinianus Dominum Ieſum *apertum codicem* appellat, *in quo legendo, & meditando, univerſa virtutum diſciplina diſcitur. Non in membranis,* inquit, *non in lapide, non in ligno, ſed ſanguine proprio, in ſua carne, conſcripſit librum hunc Salvator, utq; ab univerſis legeretur, publicè eum, in Crucis ſcilicet pluteo, expo-*

expoſuit. Habet in eo foris ſimplex & indoctus quod legat; habet ſpiritualis, & perfectus, quòd intus intelligat. In eo ſcripſit charitatis compendium, perfectionis celſitudinem, virtutum normam; & totius humanæ redemptionis modum, ordinemq́ in hoc ſui corporis incluſit volumine. Quam ob rem cùm ſcribere compleſſet, nihilq́ ſupereſſet ſcribendum, dixit, Conſummatum eſt, Hactenus B. Laurentius Iuſtinianus. Atque hic liber eſt *theſaurus ſapientiæ, ac ſcientiæ Dei,* ut rectè D. Bonaventura dixerit, *Crucifixum ſibi omnem bibliothecam eſſe.* Quod & intellexit venerabilis illa Anna Maria Ordinis S. Claræ in Sicilia, Monaſterii ſui Superior, quæ ſubditas ſibi Religioſas hortari ſolita eſt: ſi Patris ſui ſancti Franciſci virtutem æmulari cuperent, non alio Magiſtro ac libro uterentur, quàm Ieſu Crucifixo, quem unaquæque in cellula ſua, in ejus effigie, præ oculis haberet.

Coloſſ. c. 2. v. 3.

In elog. vitæ eius.

Hunc nobis librum etiam indicat S. P. N. Ignatius, & unà quam in eo diſcere debeamus lectionem, *Colloquium*, inquit, abſolutâ ſcilicet Medita-

tione, *fiet imaginando Ieſum Chriſtum coram me adeſſe in cruce fixum*, Ecce librum, audi lectionem. *Itaque exquiram rationem, quâ Creator ipſe infinitus, fieri creatura, & ab æterna vita ad temporariam mortem venire pro peccatis meis dignatus ſit. Arguam inſuper meipſum, percunctans quid hactenus dignum memoratu egerim pro Chriſto? quid agam tandem? aut agere debeam?* Ita & ſancta Ludgardis clauſis oculis corporis, animæ verò apertis, Chriſti in Cruce ante ſe pendentis effigiem conſiderabat, & veluti librum ſuum, pia mente legebat, quando Salvator ſe illi oſtendit patenti lateris vulnere; cui Virgo os applicans ex eo hauſit *illuminationem*, quam vocat Apoſtolus, *ſcientiæ claritatis Dei, in facie Chriſti*, per claram ſcilicet ejus, & redemptionis ab ipſo conſummatæ cognitionem.

Barth. Fizen. in vita eius, 16. Iunii.

1. Cor. 4. v. 6.

Habemus itaque Magiſtrum & librum, ac pro Cathedra crucem: ſcholas Magiſter ipſe offert, & aperit, ſacratiſſima ſua quinque vulnera; ſumus in his ſanctorum omnium condiſcipuli, in his docebimur, *quæ ſit longitudo, latitudo, ſubli-*

ublimitas, & profundum Crucis Chriſti, ut Epheſ.3.
ciamus ſupereminentem ſcientiæ caritatem v.19.
hriſti, & impleamur in omnem plenitudi-
em Dei, arbitrantes cum Apoſtolo, nihil nos
ire, niſi Ieſum Chriſtum, & hunc cruci- 1.Cor.2.
xum. v.2.

Gymnaſium igitur ad hanc doctri-
am capeſſendam adeamus. In prima
jus ſchola, vulnere ſcilicet ſiniſtri pe-
lis, profundum crucis Chriſti nobis
ddiſcendum eſt, ejus ſcilicet Humili-
as; qui etiam latronibus paſſus eſt ſe
oſtponi, medius inter illos ſuſpenſus,
ui Deus erat, ſanctitas, atque inno-
entia ipſa; ut Nihilum noſtrum, &
eccata noſtra cognoſcentes, optemus
mnibus poſteriores haberi. Hac in
chola S. Paulus, & S. Franciſcus opti- 1.Tim 1.
nè profecerant, cùm ſe peccatores v.11.
mnium maximos profiterentur, & ta- In eius vita.
es æſtimari, diciqué cuperent.

In ſecunda ſchola, hoc eſt, in dexte-
i pedis vulnere Crucis Chriſti, debe-
nus perdiſcere latitudinem: ut parato
c læto animo proſpera æquè atque
dverſa complectamur, divinæ volun-

tati

tati in omnibus nos conformante:
Rib. in vita. Quod ſancto P. N. Ignatio adeò uſita
tum fuit, ut in omni rerum eventu, no:
aliâ animâ, quàm Dei voluntate agi, a
vivere videretur.

In tertia ſchola, hoc eſt, in vulner
ſiniſtræ manus, longitudinis Cruci
Chriſti doctrina traditur, quam cru
cem ipſe ab æterno complexus eſt, &
tandem ineffabili patientia atque æ
quanimitate ſubivit, ut & nos hoc ex
emplo patienter, atque æquanimite
Crucem noſtram admittamus, & cun
Sur. in eius vita. ſancta Eliſabetha Hungariæ Regis filia
Haſſiæ Landgravia, ſocios conquira
mus, qui in adverſis Deo nobiſcun
laudes concinant.

In quarta ſchola, hoc eſt, in vulner
dexteræ manus, Crucis Chriſti diſce
mus ſublimitatem, ut animo à terr:
ſublato, divina tantum ſectemur, &
Philip. 3. v. 20. cum Apoſtolo *in cælis ſit converſatio no
ſtra.*

De quinta ſchola, in vulnere ſcilice
Iuglaris elog. 76. lateris & cordis Domini conſtituta,
eleganter ita ſcribit qui ſuprà:

Clatu:

Elatus in Cathedram
Veri Magiſter Amoris
Idiomate amantum poſthac loquuturus
Ore clauſo, cor aperit.
Fideliorem Interpretem,
Doctrina cordium hactenus non invenit
An planè loquatur ex corde,
Idioma cordis interroga?

Schola itaque hæc, ſchola divini Amoris, eaque ſuprema eſt.

S. Vincentius Ferrerius ex D. Dominici familia, ſtudiis fatigatus non alibi relaxabat animum, quàm in vulneribus Salvatoris, ſibi in Crucifixo ſuo, obverſantibus, faſſus ſe in Dei, virtutumque ſcientiâ progreſſum majorem iiſce in ſcholis feciſſe, quàm in alio ullo orbis Gymnaſio, quocunque magiſtro facere potuiſſet. In illis ſcholis & nobis omnis opera ponenda eſt, ſi ad ſupremum, libri ſcilicet vitæ æternæ præmium adſpiremus. *Paul. Barr. in an. Sa.*

Ad

AD vulnus ſiniſtræ manus orabi mus, pro ſancto Dei timore obti nendo, & ut ab inferis liberemur.

CONSIDERATIO I.

Vulnera Chriſti

Thecæ Dei ſcriptoriæ.

THecas hominum ſcriptorias, ab atro colore, vulgò atramentaria dicimus; ego haſce thecas Dei ſcripto-rias, à ſanguine Domini Ieſu, ſi loqui ita fas

ſas eſt, Rubramentaria appellabo. Nihil æquè horrere ſolitus erat Iob Propheta, quàm Dei manum, quâ librum vitæ, ac mortis conſcribit; *Scribis*, inquit, Domine, *contra me amaritudines, & conſumere me vis peccatis adoleſcentiæ meæ. Erat Iob vir ſimplex, & rectus, ac timens Deum, & recedens à malo*; thecam tamen Dei ſcriptoriam, manum ejus, ac calamum horret, ne his adoleſcentiæ ſuæ peccata annotaverit: & nos ſecuri vivimus in peccatis non ſolùm adoleſcentiæ, ſed & virilis ac ſenilis ætatis, perinde ac ſi Deo theca nulla ſcriptoria, nulla manus, nulluſque calamus foret, quibus contra nos æternas ſcriberet amaritudines. *cap.13. v.26.* *cap.1.v.1.*

Terrore plenum eſt quod refert Cæſar Cardinalis Baronius. Pyrrhus Patriarcha Conſtantinopolitanus, in Monothelitarum hæreſim inciderat. Romam evocatus, & à Theodoro I. ſummo Pontifice monitus reſipiſcit; ſed vix dum Conſtantinopolim rediens, Aquileiam attigerat, cùm in eundem errorem relapſus, ei pertinaciter adhæſit. *T.8.an. Ch.646. n.15.*

ſit. Quare Pontifex, coacto Romæ Epiſcoporum concilio, poſt decretam contra Pyrrhum ſententiam, ſummum Orbis tribunal conſcendit, venerandum ſcilicet SS. Apoſtolorum Petri ac Pauli ſepulchrum, eoque ſuper, coram ſacro Præſulum Concilio, & S.P.Q.R. ſanctiſſimum Miſſæ ſacrificium offerens, peractâ ſacri calicis conſecratione, partem Dominici ſanguinis in atramentarium ſuum infudit, illoque ſcripſit, adverſus Patriarcham ſententiam, quâ illum ab Eccleſiæ Communione, & æterna ſalute proſcribebat.

Anima mea, quàm meritò de te queritur Salvator! Clamat ſibi graviora eſſe vulnera peccati tui, quàm corporis ſui, nec times illum pretioſo ſanguine ſuo, charactere indelebili, ſcribere contra te mortis æternæ decretum? Ora anima mea, cum Divo Auguſtino, aliiſque, & dicito: *Manus tuæ Domine fecerunt me, & plaſmaverunt me totum in circuitu, illæ manus quæ pro me cruci affixæ ſunt: opus manuum tuarum ne deſpicias. Ecce in manibus tuis deſcripſiſti me, ſacratiſſimorum*

Solil. c. 2.

rum vulnerum tuorum charactere, charactere ſcilicet ſuavitatis, & non amaritudinis, charactere miſericordiæ, & non juſtitiæ, lege Domine Ieſu hanc ſcripturam, & ſalva me.

CONSIDERATIO II.

Vulnera Chriſti.

Terror malorum, & Spes bonorum in Iudicio.

B*Eatus eſt homo, qui ſemper eſt pavidus,* inquit Sapiens. Abbas Elias dicebat *tria ſe timere ſolitum. Primum, quando anima corpore egreditur. Secundum, quando Iudici Deo ſiſtenda foret. Tertium, quando extrema ſententia eſſet pronuntianda: Cogitemus,* inquit Cæſarius Arelatenſis, *illius Iudicis inceſſanter adventum, qui utinam nos ſic paratos inveniret, quomodo nemo poteſt dubitare, quòd veniet! Quòd ſi requiras, quomodo veniet? In illo utique corpore, quod pro noſtra ſalute ſuſceptum, pro noſtra abſolutione natum, & pro noſtrorum vulnerum medicina lanceâ, claviſq́; transfixum eſt. Pri-*

Prov. 28. v. 14.

Herib. Roſw. in vitis PP.

Hom. 27.

ma erit in reos intoleranda ſententia, reverendarum præſentia cicatricum, quando dicet Dominus, infer digitum tuum huc, & vide manus meas, affer manum tuam, & mitte in latus meum, & agnoſce quæ pro te impio, pietas divina perpeſſa eſt.

Lib.2. de Symb.c. 8. Quò ſe tunc, uti rectè S. Auguſtinus, peccator convertet? quando illi meritò exprobrabit Salvator, *vide hominem quem crucifixiſti, vide vulnera quæ inflixiſti, vide latus quod transfixiſti, quoniam per te, & propter te, apertum eſt, & tamen intrare noluiſti.* Neque minus terribile eſt, *p.1.Stim. c.2.* quod S. Bonaventura, *Apparebit*, inquit *Dominus Ieſus cum vulneribus ſuis, & clamabit dicens: Videte quanta à vobis, & in vobis, & pro vobis paſſus ſum, & tamen ingrati omnia contempſiſtis, & pro nihilo duxiſtis: Ite maledicti in ignem æternum.* Certum itaque eſt, in extremo judicio, impios, uti Propheta ait, aſpecturos *in* *Zach.12. v.10.* *eum, quem confixerunt*; videbunt eundem & juſti, ſed hi ad ſolatium, illi ad horrorem. Ita Ludovicus Bloſius, *Chriſtus* *Inſtr. vitæ ſpir. medit. de Iud.* *Dominus*, inquit, *in judicio oſtendet vulnera ſua ineffabili decore fulgentia, quæ juſtis qui-*

quidem dulciſſimam conſolationem, impiis verò horribilem confuſionem adferent.

S. Mechtildis, die quodam Veneris ſancto, eâ horâ, quâ Salvator Cruci figendus erat, alienatâ à ſenſibus mente, judicio divino ſiſtebatur. Comparebant Deipara, Angeli, Sancti, creaturæ omnes. Credebat illa extremum adeſſe diem, & in orbem univerſum ferendam ſententiam. Accuſabat eam Dei mater de exigua nimis erga Dominum Ieſum filium ſuum obedientia, Seraphini de tepido illius in eum amore, Apoſtoli de doctrina ſua non accuratè ſatis ab ipſa obſervata, Sancti omnes de virtutum ſuarum exemplis, ſubinde neglectis, creaturæ quòd his ad Dei gloriam non ſemper uſa fuiſſet. Quid agat hîc Mechtildis? procidit ad pedes Ieſu Iudicis, rigat lacrymis, & per veneranda horum vulnera, miſericordiam ac pacem implorans, ſibi reſtituitur. Audi & horreſce peccator, *ſi in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet?* *Lib. 1. Grat. Sp. c. 12.*

Lego in Actis pro canonizatione B. P. Franciſci Borgiæ, Tertii Generalis Socie- *Euſeb. Nierenbergius in vita eius.*

Societatis Ieſu promovenda, conſcriptis, virum in Hiſpania, quàm ſanguine nobilem, tam vitiis ac flagitiis infamem, gravi ægritudine correptum, ac de vita periclitantem tantâ obſtinatione in ſceleribus ſuis perſtitiſſe, ut recta omnes monentes rejiceret, nolletque de anima per Confeſſionem expianda quemquam audire. Venit tum fortè eam in urbem Borgia, qui cognito miſeri periculo, pro zelo ſuo, illum juvare cupidus, ante Chriſtum Crucifixum in genua procidit, eum ardenter obſecrans, & obteſtans, ut qui Orbi univerſo, ſanguine ſuo ſaluti fuiſſet, infelici ac pertinaci illi animæ non deeſſet. Franciſco hæc precato ex cruce Salvator: Adi, inquit, confeſtim ægrum, eumque hortare, ut ſe expiet, & ego mox illi, ut Medicus, & infirmorum curator adero. Abit Franciſcus ſpei bonæ plenus, & tanto adjutore gaudens, ad ægri domum ſe confert, quo Salvator jam anteceſſerat, Medici, ac prope famuli ſpecie illi ſolatia, atque obſequia deferens. Excipitur ab infir-

infirmo non inurbanè Borgia, verùm ubi de Confeſſione cœpit agere, ad eam inſtituendam adduci non potuit. Recedit interim Dominus, relicto ad ulteriores conatus apud ægrum Franciſco, qui & ipſe, cùm operam perderet, etiam receſſit, & denuo coram Chriſto crucifixo in genua provolutus, per ſacra illius vulnera obteſtatur, ut miſero adſit. Cui Dominus: Conveni iterum pertinacem illum Franciſce, meque tecum defer, ſi fortè me conſpecto, cruci pro ſe fixo convertatur, & vivat. Rediit Borgia, & ſubmotis arbitris, ut liberior eſſet æger, verbis ad pietatem omnem compoſitis, ſubmiſſis in terram genibus, Chriſtum Cruci affixum illi repræſentat: per paſſionem, dolores, ſacra Domini Ieſu vulnera orans, obſecranſque, ut animæ ſuæ miſereatur, æternitatem conſideret; nolle Deum mortem peccatoris, ſceleribus omnibus miſericordiam eius majorem eſſe, ad omnia miſer obſurdeſcit. Addit & vocem ſuam Dominus Ieſus, & vocem ſanguinis, quem ex

vulneribus omnibus copioſè effundebat: per hunc iterum iterumque obteſtatur Franciſcus; ſed nihil proficit. Tum verò Salvator revulſa à cruce manu, ſacroſanctum ſuum cruorem in faciem proiicit obſtinati peccatoris, qui quot guttas numerat, tot veluti linguis in magno judicii die, coram orbe univerſo, neglectam, & contemptam benigniſſimi Dei, ac Salvatoris ſui miſericordiam illi exprobrabit; ſuntque

l. 4. in Io. miſero, ut cum Ruperto loquar, *Veneranda Domini vulnera, æterna futura incendia*. Ita tecũ agetur peccator obſtinate.

CONSIDERATIO III.

Vulnera Chriſti

Teſſeræ fiduciæ noſtræ.

THronum divinæ Majeſtatis non ita obſident tonitrua ac fulmina iræ, & furoris in peccatores, ut miſericordiæ, ac benignitatis ejus radios obnubilent. Neque ſacratiſſima Domini vulnera adeò nobis terrori eſſe debent, dum

dum illa flagitiis noſtris conculcamus, ut omnem nobis fiduciam tollant; ſed per eam quæ in illis eſt, Dei benignitatem, ac miſericordiam, animos noſtros in certam ſalutis ſpem debent erigere. *Peccavi*, inquit Bernardus, *peccatum grande; turbatur conſcientia, ſed non perturbatur, quoniam vulnerum Domini recordabor. Nempe vulneratus eſt propter iniquitates noſtras; Et ideo liquet erraſſe eum, qui ait: Major eſt iniquitas mea, quàm ut veniam merear. Veniam enim meretur ille, pro quo Chriſtus & vulneratus & mortuus eſt.* Ita Bernardus. *Serm. 61. in Cant.*

Hujus ſpei plena dicebat fidelis illa anima: *Meſſui myrrham meam cum aromatibus meis*; quæ miſceo, ut illius amaritudinem horum ſuavitate temperem, & animum meum maximis preſſum anguſtiis ſublevem. Ita in horto Dominici corporis, ſacris quinque vulneribus, quaſi totidem areolis diſtincto, non ſolùm timoris myrrha, ſed & ſuaviſſima ſpei, ac fiduciæ aromata nobis legenda ſunt, firmiſſimè credendo, benigniſſimum Salvatorem nolle perire *Cant. 5. v. 1.*

animas tanto à ſe labore quæſitas, tanto pretio redemptas.

Serm. 74. ad fr. in eremo. Neque alio argumento puſillanimes conſolabatur D. Auguſtinus. *Noli*, inquiebat, *dicere: in cœlo non ero. tenemus mortem Chriſti, tenemus ſanguinem Chriſti, ſi quod plus eſt tenemus, quod minus eſt, ſperemus. Qui pro nobis dedit mortem ſuam, non is daturus eſt vitam ſuam? & qui pro nobis pertulit mala, non is daturus eſt, quæ poſſidet bona? deſperarem utique, ſed non deſpero, quia vulnerum Domini recordabor.* Hæc Auguſtinus. Ad hanc fiduciam ipſe etiam Dominus infinitâ ſuâ miſericordiâ nos excitat. Aliquando enim *Lib. 7. Revel. c. 27.* ſanctæ Birgittæ faſſus eſt, ſi ulla apud inferos foret redemptio, toties iterum paratum ſe pati ac crucifigi, quot in æternis flammis animæ cruciantur. Spera itaque anima mea in Domino, & fac bonitatem, & paſceris in fiducia paſſionis, vulnerum, ac mortis ejus.

Apud Lobbet. in Eccleſ. p. 259. Referunt Græci Scriptores morem gentis ſuæ obtinuiſſe, ut hoſpes ſublatâ menſâ convivas ſuos dimittens, percuſsâ ſibi venâ, pro hauſtu poſtremo, quem

quem τέλος φιλίας, hoc eſt, extremum amicitiæ appellabant, ſanguinem ſuum illis propinaret. Omnes corporis ſui venas aperuit Dominus Ieſus, ut in magna illa cœna, hauſtum æternum ſempiternæ felicitatis, ac ſuavitatis nobis propinaret. *Bibimus ergo*, ait Ambroſius, *pretium noſtrum, ut bibendo redimamur.* *Lib.10. in Luc. c.23.* Non vult tamen Dominus hauſtum hunc extremum eſſe ſuæ in nos benignitatis ac miſericordiæ, qui ſemper paratus eſt eum nobis non ſemel tantùm propinare, ſed millies ac millies repetere ac repræſentare. Exclamabo itaque cum Propheta regio: *Quid retribuam Domino, pro omnibus quæ retribuit mihi? Calicem ſalutaris accipiam*, non unum ſed totidem, quot mihi vulnera offert, quæ mihi fiduciæ ac ſpei calices erunt pretioſo ſanguinis ejus potu inebriantia animam meam; hos, inquam, calices accipiam, *& nomen Domini Ieſu* pro me vulnerati *invocabo*, ut ſit mihi Ieſus. *Pſal. 115. v.3.*

CONSIDERATIO IV.

Vulnera Chriſti

Conſummatio redemptionis noſtræ.

SAlvator noſter, poſtquam ſuffixus cruci fuit, accepiſſetque manuum, Heb.5.v.7. ac pedum vulnera, *preces, ſupplicationeſq́,* ut ait Apoſtolus, *cum clamore valido & la-* Io.19. v.30. *crymis offerens*, dixit: *Conſummatum eſt*; opus ſcilicet humanæ redemptionis, quâ reſeratum cœlum, obſeratus infernus, homo Deo reconciliatus eſt. Cave anima mea, iterum æternæ damnationis viam ingredi, atque ita pretioſo Domini Ieſu ſanguine utere, divino illo redemptionis tuæ pretio, ne hoc peccatis tuis prodigas. Quod Salvator ipſe avertere conatur, continuâ ſuâ miſericordiâ te erudiens, ut ſaluti tuæ conſulas, pro qua tibi obtinenda tanta paſſus eſt, & pretioſum ſuum ſanguinem tam copiosè effudit.

Luc.VVad. an. Ch. 1220, n.35. Nonnemo è D. Franciſci familia, in hanc ab ipſo ſancto Patre admiſſus, gra-

vi pulſatus tentatione, ut manum ab aratro tolleret, ac retrò reſpiceret, facultatem ab eodem petit repetendi ſæculum. Cui ille, Itáne fili? ut pro terra cœlum deſeras? pro parentibus, Salvatorem tuum pro te tanta paſſum? ut à via ſalutis, quam cœpiſti, ad viam regrediaris æternæ damnationis? Quibus verbis nihil ille commotus, Hugolinum S. R. E. Cardinalem Ordinis protectorem adit: ſed & huic ſaniora ſuadenti non auſcultans, ad Pontificem ſummum Honorium, ejus nominis III. ſe contulit, à quo etiam paſſus repulſam, fugit è Monaſterio. Vix è limine exceſſerat, cùm virum habuit indignante vultu obvium, qui, quò tenderet quærit: cui profugus ſtomachabundus; Quid, inquit, tibi mecum? quid ad te iter meum? viam ego meam, tu tuam ito. detexit illico viator latus, manuſque, ac pedes ſanguine fluentes, & ingemiſcens: poteris, inquit, teſtibus hiſce vulneribus agnoſcere, quàm mea interſit, de hoc tuo itinere te interrogare, quæ, ut te ab itinere æternæ damnationis,

tionis, in quod hodie recurris, abducerem, in cruce pertuli. An igitur non jure merito, quò pergas, à te quæro, qui cupio per hæc vulnera, per hunc ſanguinem, te viam, quæ ad cœlum ducit, relegere? Eſt ille quidem ſalutem tuam operatus in medio terræ, ſed non deſcendit ad inferos, quò tu properas, ut te inde iterum redimat. Commotus ille infinitâ hac Salvatoris ſui benignitate, ad ejus pedes ſe abiicit, inconſtantiæ, ac proterviæ veniam ſupplex orat, & velut prodigus ad Patrem reverſus, à S. Franciſco benignè recipitur, ac deinceps religioſæ vitæ exemplo omnibus præluxit. Ita nunquam non ſalutem noſtram, quam ſemel conſummarunt, ſacratiſſima Domini vulnera, conſervant. Ora hîc, anima mea, cum S. Franciſco Xaverio: *Domine Ieſu Chriſte, Deus cordis mei, per quinque illa vulnera, quæ tibi in cruce noſter amor inflixit, tuis famulis ſubveni, quos pretioſo ſanguine redemiſti.*

CON-

CONSIDERATIO V.

Vulnera Chriſti Clauſtra inferni.

S. Catharina Senenſis tanto erga animarum ſalutem zelo ferebatur, ut optarit non ſemel, ita ſe infernum poſſe obſerare, ut reſerari deinde non poſſet. Quod ſancta illa Virgo optabat, hoc facere poteſt Dominus Ieſus. eſt enim ipſe apud S. Ioannem, teſte D. Auguſtino, *Angelus ille qui habet clavem abyſſi*; clavis hæc juxta D. Chryſoſtomum, Crux Domini eſt; juxta D. Bernardum, *clavus Salvatoris, clavus eſt reſerans cœlum, obſerans abyſſum.*

Surius in vita.

Apoc. 20. v. 1.

Lib. 20. de Civ. c. 7.

Serm. 61. in Cant.

S. Mechtildis, orationi more ſuo intenta, infernum aliquando vidit patentem, in eoque ſerpentes, dracones, tigres, leones, lupos, canes mutuis ſe morſibus atrociſſimè laniantes. Interroganti quid ſibi hæc monſtra vellent? reſpondit Dominus animas eſſe, quæ nun-

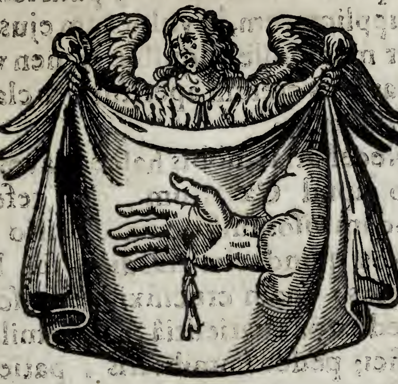
Lib. 5. Grat. Sp. c. 11.

nunquam Salvatoris ſui, paſſi ſcilicet & ſuppliciorum, ac vulnerum ejus dulciter meminiſſent; quibus tamen veluti clavibus cœlum aperitur, & clauditur infernus;

Neceſſarias nobis haſce claves eſſe lego apud Cæſarium, qui refert à quodam viſos fuiſſe cum Chriſto crucifixos quindecim Ordinis ſui Religioſos; quam crucifixionem ſcribit Obedientiâ, patientiâ, ac humilitate perfici; pedes humilitatis, patientiæ ſiniſtram, obedientiæ clavo figente dexteram; malleum eſſe ſpem cœli, atque inferni horrorem, ut clavi, malleus, vulnera Salvatoris, claves nobis ſint cœli ac abyſſi, quibus illud aperitur, hæc clauditur.

Lib. 8. Mir. 6, 8.

Ad

AD ſacrum hoc vulnus dexteræ manus, cum omni fiducia pete à Deo, ut æternam beatitudinem conſequi poſſis.

CONSIDERATIO I.

Vulnera Chriſti.

Cœlum in terra.

SI fieri poteſt, ut in terra cœlum reperiatur, hoc ille conſecutus eſt, qui ſacra Domini Ieſu vulnera invenit. Cœli felicitas ac beatitudo eſt Deum intue-

Pſal.17. v.15. intueri; *Satiabor*, inquit Propheta Regius, *cùm apparuerit gloria tua.* Animarum autem in hoc mundo beatitudo conſiſtit in meditatione, & cognitione atque imitatione patientiæ, quam in paſſione, cruce, vulneribuſque ſuis tolerandis, Salvator nobis exhibuit, quæ illi adeò gravia fuerunt, ut indignum arbitrari debeamus, ſine paſſione, cruce, ac vulnere eſſe, ubi Dominum Ieſum paſſum, crucifixum, vulneratum conſpicimus. *Vult benignus Dux*, *Serm.61. in Cant.* ait Bernardus, *devoti militis ſui vultum in ſua ſuſtolli vulnera, ut illius ex hoc animum erigat, & exemplo ſuo, reddat ad tolerandum fortiorem, ac lætiorem. Enimvero non ſentit ſua, dum illius vulnera intuetur.* In quo animæ tolerantis ac patientis ſumma in terris eſt felicitas, ac beatitudo, patientem ſe ac dura tolerantem in patiente, ac duriora tolerante Salvatore contemplari.

De cœli pulchritudine quid dicam? Inexplicabilis illa eſt à Dei Majeſtate, à gloria Deiparæ, Angelorum ac Sanctorum omnium, ab ornatu, & conſti-

tutione

tutione, quæ à D. Ioanne deſcribuntur, deſumptâ comparatione ab iis, quæ in terra ſunt ornatiſſima, ac ſplendidiſſima. Præclarè D. Auguſtinus: *Pulchrum, inquies, eſt cælum, ſed pulchrior eſt fabricator cœli. At video cœlum, inquies, & illum non video: oculos enim habes ad videndum cœlum, cor nondum habes ad videndum fabricatorem cœli. ideo venit de cœlo, ut mundet cor,* (aquâ ſcilicet & ſanguine manante è cordis ſui vulnere) *quo videatur qui fecit cœlum, & terram.* Ita Chriſti ſacroſancta vulnera non ſolùm dignos nos reddunt, ut Dei, cœliq́ue pulchritudinem conſpiciamus, *ſed & ipſa,* ait Bloſius, *plus pulchritudinis, lætitiæ, atque claritatis toti cœleſti curiæ conferunt, quàm omnia alia quæ in vita perenni, excepta divinitate, habentur. quare deplorandum, ait, tantam pulchritudinem, toto terrarum orbe, parùm adeò ab hominibus æſtimari.*

Apoc.21. *In pſ.85.* *Expl ſup. paſſ. Dom. c.19.*

In monte Thabor *facies reſplenduit Salvatoris, ſicut Sol, & veſtimenta ejus facta ſunt ſplendentia, & candida nimis velùt nix, qualia fullo;* ut ait Marcus, *non poteſt ſuper terram candida facere;* æternæ quip-

Matth.17. v.1. Mar.9.v.1

pe lucis candor illis à Domino communicabatur. Captus hoc ſplendore, & candore, ac gloriæ dulcedine Petrus, ſui ac ſociorum Apoſtolorum oblitus exclamat: *Domine, bonum eſt nos hîc eſſe; faciamus hîc tria tabernacula: Tibi unum, & Moyſi unum, & Eliæ unum. Non enim ſciebat, quid diceret*, ait Evangeliſta. Verùm ſcit ſanctus Bonaventura quid dicat, cùm vult, *ut faciamus tria tabernacula in vulneribus Salvatoris, unum in pedibus, unum in manibus, & unum in latere ac corde Ieſu; in quibus planè bonum eſt nos eſſe, omnia opera noſtra peragere, & cælo in terra frui*, eſt enim in illis omnis cœli ſplendor atque ornatus. S. Mater Tereſia, ſolo ſplendore, ac lumine vulneris dextræ manus conſpecto, ita afficiebatur animo, ut ſpreto omni eo, quod mundus pulchrum æſtimat, ſacro iſti vulneri ſemper adhæſerit, atque hoc, velut cœlum ſuum, ſemper habuerit. Quid ſi reliquorum gloriam conſpexiſſet? credidiſſet ſanè cœlos novos in terris creaſſe Deum.

1.p.ſtim. c.5.

In vita.

De cœli ſuavitate, quid dicam? de illa

illa ambroſia? deque illo nectare? *Tanta*, ait Auguſtinus, *ſuavitas ac jucunditas eſt lucis æternæ, ut etiamſi non liceret amplius in ea manere, quàm unius diei morâ; propter hoc ſolùm, innumerabiles anni hujus vitæ, pleni deliciis, & circumfluentia temporalium bonorum, rectè meritoq́ contemnerentur. Non enim falſo ac pravo affectu dictum eſt: melior eſt dies una in atriis tuis ſuper millia.* Habent & hîc, in terris, atria Domini, ſacratiſſima ſcilicet illius vulnera, jucunditatem, & ſuavitatem ſuam, quæ omnes mundi delicias ſuperant, & cœleſtes adæquant. Ita expertus judicavit Abbas Bloſius, cùm ait: *Ore ad patulum vulnus lateris ejus appoſito, cœleſtem ſuavitatem ex corde ipſius manantem guſtato, revera enim torrens voluptatis illinc erumpens te abundanter ſatiare poterit.* Ita ſancta virgo Ludgardis lateri Domini ſibi occurrentis, dum ad templum ægra ſe conferret, os applicans tantam exſugebat dulcedinem, ut nullis poſſe affligi ærumnis ſe crederet, in quibus cœli ſolatia ex divino illo fonte hauſta non experiretur. Iſta dulcedine perfundebatur

Aug de lib. arb. l. 3. c. 25.

Marg. Sp. c. 19.

Barth. Fizen. in vita 16. Junii.

Inſt.ſpi. c.11. tur Bloſius cùm ait, *Saluto, Domine Ieſu, roſea, ac ſuaviſſima vulnera tua, quæ ſuſcepiſti pro me, & in quibus deſcripſiſti me. ſalvete, ſalvete, ſalvete venerantes, & ſalutiferæ plagæ Redemptoris mei, & amatoris mei.* Ita Dei ſervi animum receant in Domini Ieſu ſacris vulneribus.

In eius vita. S. Clara Aſſiſia, nullo non die ſtatis precibus ſacra Domini vulnera ſalutabat, ac venerabatur, quo in pietatis exercitio ingenti ſemper conſolatione perfundebatur, utque ſanctiſſimorum horum pignorum aſſiduum haberet monitorem, fune aſpero nodis quinque implexo corpus cingebat.

Neque in oratione tantummodo, piiſque devotionis exercitiis, quibus vulnera Domini colimus, hanc cœli ſuavitatem invenire eſt; ſed in ipſa etiam tribulationum, atque afflictionum amaritudine, uti mox in ſancta Ludgarde vidimus, & ipſe Salvator nos docet. Iuvenis nobilis & lectæ virtutis familia Senenſis, Ioannes de Incontris in deliciis paternæ domus educatus, illis nuntium remittens, Ordini ſancti Au- *Laur. Scala vin. Moral. 19. de paſſ. Dom.*

guſtini

guſtini nomen dedit. Mox tamen vitæ religioſæ incommodis in gravem mœrorem dejectus, domum paternam repetere ſtatuit. At non paſſus id Salvator ſe illi videndum obtulit, detecto lateris vulnere; fili, inquiens, ubi cibus tibi minùs ſapidus, lectus durior, nocturnæ vigiliæ meis concinendis laudibus conſtitutæ moleſtiores fuerint, ingredere vulnus hoc, & intinge illa in divino ſanguinis mei condimento, & cœleſti tibi ſuavitate dulceſcent. Monenti obtemperavit juvenis, & tantis cum ſolatiis, tantis virtutibus vitam peregit, ut beati appellatione à ſede Apoſtolica meruerit condecorari. Non abſimile eſt, quod de ſui ordinis religioſo ſcribit Hieronymus Gratianus, vir religioſiſſimus. Ille in Hiſpania, menſæ accumbens in communi triclinio, cùm vinum tam acidum, ut acetum magis videretur, quàm vinum, Oeconomus appoſuiſſet, illud bibens, lateri Salvatoris os ſibi videbatur applicare, ex eoque potum haurire favo ac melle ſuaviorem. Suo etiam ſolatio, à vulne-

Carolus à Brux. in elogiis.

rato Salvatore affectus fuit frater Ioannes Baptiſta Faventinus ex D. Franciſci familia Capucinus laïcus. Hic perditis moribus homo, cùm Ordini illi ſacro ſe dedicaſſet, tantò in religioſa vita melior, quantò in priore deterior fuerat, monitus coram toto monaſterio à ſuperiore ſuo, vel ut emendaretur, vel ut ad omnem virtutem magis erudiretur, adeò monitionem hanc ſenſit, ut venâ pectoris diſruptâ ſanguinem per os copiosè ejecerit, quem manu excipiens, & ad Eccleſiam convolans, Salvatori in cruce pendenti obtulit: En, inquiens, Domine, quæ pro te patior. Cùm ecce Dominus, revulsâ è cruce manu, ſanguinem è ſacro ſuo latere profluentem cum ſimili voce reddidit: en Baptiſta, quæ ego pro te paſſus ſum. Quâ Salvatoris ſui benignitate confirmatus, quæcunque illi deinde ardua occurrerunt, in latere ac ſanguine Domini repoſuit, atque in deliciis habuit; & tanquam dona è cœlo miſſa de manu Dei accepit.

Ita vulnera Domini gaudia ſunt, ſolatia,

latia, dulcedo, ac beatitudo in terris ad patientem & vulneratum Salvatorem recurrentibus, eumque ſincerè amantibus; ad quem eleganter ille nos invitat, cùm ait: *Iuglaris elog. 86.*

Huc, huc, vel è cœli Hybla apes mellificæ,
Vbi flori unico quinq; alvearia non ſufficiunt,
Tam ſuavis eſt.

Eſt enim Salvator flos ille campi, & lilium convallium, adeò ſucculentus & ſuavis, ut mellis, & conſolationis omnis materiam in quinque ſacrorum vulnerum ſuorum divinis alveariis ſuperabundantem ſufficere poſſit, quâ, quidquid adverſum nobis, atque acerbum accidit, veluti dulcedine è cœlo hauſtâ leniamus. *Cant. 2. v. 1.*

CONSIDERATIO II.

Vulnera Chriſti
Viæ ad patriam.

ADvenæ ſuper terram, & peregrini ſumus omnes. Viæ nobis ad patriam ſunt Domini vulnera. Illam viam nobis *1. Pet. 2. v. 11.*

l. Pſ. 60. oſtendit S. Auguſtinus : *Salvator*, inquit, *ſi ſpes noſtra factus non eſſet, non nos deduceret : deducit tanquam dux, & in ſe ducit*; per vulnera ſcilicet ſua, tanquam per viam, & ad ſe ducit, tanquam ad patriam.

Apoc. 21. v. 21. Portæ cœleſtis Hieruſalem ſingulæ, ex margaritis ſingulis conſtructæ ſunt: ſed per has ingreſſus non patet, niſi per portas anteriores, ex vulneribus Domini, veluti totidem pyropis conſtructas, ut de his rectè ille dicat:

Iugl. elog. 86.
Hâc ad arcana cælitum iter eſt,
Hæc qui ad Deum non intrat per oſtia,
Fur eſt, & latro.

In vita. S. Edmundus morti proximus, Chriſti in cruce pendentis effigiem poſtulabat, cujus vulnera deoſculatus: Hæc, inquit, naves meæ ſunt, quibus plenis fiduciæ velis, per rubrum ſanguinis Dominici mare, in diu optatum patriæ cœleſtis portum penetrare ſpero.

Exod. 13. v. 22. Filiis Iſraël eductis à Deo, per deſertum, in terram promiſſionis, ne aberrarent, dux fuit *columna nubis per diem, columna ignis per noctem.* Ita & nobis, in du-

bio

bio hoc æternæ ſalutis itinere, columna Dominicæ crucis dux eſſe debet, vnlneribus Salvatoris, veluti totidem luminibus refulgentis, ne errore non reparando à via deflectamus. Verùm, uti qui in lubrico ac prçcipiti loco iter facit, ductore aliquo opus habet, qui manum porrigat; ita & quilibet qui cœli viam ingreditur, duce opus habet. Ductor autem ille, Salvator eſt; quod, more ſuo, melliflué ſcribit S. Bernardus ad Hugonem Novitium; *Ep.351.* *Crucifigere*, inquit, *pariter cum Chriſto*; (ſocius dolorum ejus eſto) *nec lædere aliquatenus poterunt clavi, qui per manus eius ac pedes, ad tuos uſque pervenient*, totum tibi figent Salvatorem; & pedes tui pedibus eius confixi, quocumque in lubrico, quovis in præcipitio, gradientur ſecuri, manuſque ejus tuis fixæ, te ad cœleſtem patriam deducent. Hanc viam tene, hoc duce gradere viator quiſquis cœlum petis, & non aberrabis.

CONSIDERATIO III.

Vulnera Chriſti

Pignora animarum.

MAgno Reipublicæ bono, Montes, quos pietatis nuncupamus, aperiuntur, ut qui paupertate, vel neceſſitate aliquâ premuntur, dato pignore, ſibi conſulere poſſint. Anima mea plurimum dubito, an egeſtatem tuam ſat noveris. Dicis fortaſſe cum illo, apud D. Ioannem, *quia dives ſum & locupletata, & nullius egeo; & neſcis, quia tu es miſera, & miſerabilis, & pauper, & cæca, & nuda.* Ita nobiſcum agitur, & tamen miſeriam noſtram non capimus. Sed quod paupertati noſtræ remedium inveniemus? Ad ſacratiſſima Domini Ieſu vulnera, & pretioſum ejus ſanguinem confugiendum, veluti ad pignora, quibus neque in cœlo, neque in terra digniora, atque opulentiora ſunt. Cum his properandum nobis ad Montem pietatis, ad Calvariæ, inquam,

Apoc. 3. v. 17.

quam, Montem, ad thronum gratiæ Dei, & tali datâ arrhâ cœlum ipſum nobis obligabitur.

Pignus hoc uti refert S. Mater Tereſia invenerat anima illa admodum afflicta, & ſollicita ante Crucifixum Salvatorem conſiſtens, quæ cùm dolenter agnoſceret paupertatem, & egeſtatem ſuam, atque omnino nihil ſibi eſſe, quod pro peccatis ſuis divinæ offerret Majeſtati, ex ipſo audivit Crucifixo, ſe vulnera, ſanguinem, univerſoſque paſſionis ſuæ dolores illi donare, ut ea veluti propria patri ſuo cœleſti repræſentaret, iſto pignore ab ipſo omnia impetraturam. Quid ni & nos impetrabimus?

Objiciebat D. Bernardo Dæmon, nullum illi ad æternam gloriam jus eſſe. Repoſuit vir ſanctus; æternam gloriam duplici titulo Chriſto deberi, primò, quòd æterni patris unigenitus ſit filius, adeoque cœleſtis regni hæres; altero, quòd ſuo illud ſanguine comparaſſet, factus obediens uſque ad mortem. Primus titulus, aiebat Bernardus, *In vita eius.*

cùm

cùm Salvatori meo plus quàm ſatis ſi alterum ipſe miſericorditer mihi ce dit, quo, veluti pretioſiſſimo pignore mihi cœleſtem gloriam polliceor, at que hac fiduciâ fretus, vitam deincep ſecurè tranſigam.

Exemp.51. de Mir. B.V. Quam ut & nos tranſigamus ſecu riùs, juvat hac ſuper re audire Diſcipu lum. Narrat is quendam nomine qui dem, ſed non moribus Religioſum fuiſ ſe ſolitum, quot diebus centum Ange licis ſalutationibus Deiparam venera ri. Placuit clementiſſimæ Matri ho minis pietas, ſed diſplicebat vita im proba. Pro ejus ergo ſalute ſollicita Deum orat, ut morbum illi gravem im mittat, qui animis ſæpè mederi ſolet lecto ergo affixus, & morti proximus rapi ſibi ad tribunal Chriſti viſus eſt, à dæmonibus graviter accuſari, atque ab irato judice illis adjudicari. Quid agat miſer? ad cujus confugiat auxi- lium, supernè judex illi iratus, inferiùs patens infernus, intus conſcientia ac- cuſans, circa vincientes dæmones, & mox illum abrepturi. Dum autem in cœlum

cœlum oculos conjicit, an nullus inde exſurgeret patronus, adeſt ecce Miſericordiæ Mater, pro cliente ſuo ſupplex apud Iudicem filium: illi ſalutationes Angelicas omnes variis ſchedis deſcriptas, honori ſuo à reo recitatas repræſentat. E contrario dæmones ingentia volumina flagitiis referta producunt. Bilanci utraque imponuntur; volumina longè præponderant. Vrgens tamen pro filio prodigo pientiſſima Mater: Nate, inquit, tu ſanguis meus, & caro de carne mea, ego te in ætatem iſtam perduxi, & lac virgineum tot menſibus dedi, recognoſce, obſecro, hujus clientuli mei cauſam: non illi paſſionis tuæ ſupplicia, non flagella, non ſpinas, non crucem, non ſanguinem tuum omnem depoſco; ſed eius tantùm guttulam unicam, & minimam mihi, fili, pro miſero concede. Ad quæ Dominus: Ita eſt Mater; tuus ego, & omnia mea tua ſunt, neque fas eſt, ut avertam faciem meam à te. Hæc ita elocutus, è divino latere pretioſi ſanguinis ſui guttam accipiens,

vir-

virgineis ſanctiſſimæ Matris ſuæ man
bus obtulit, quam illa omni vener
tione acceptam lanci impoſuit, in qu
ſchedulæ erant, eaque flagitiorum vo
luminibus longè præponderavit. Ab
ceſſere dæmones horrendis ululatibu
omnia complentes, ac Mariam ſibi ſem
per inimicam, peccatoribus ſecurum
miſericordiæ perfugium, Dominicum
ſanguinem, quem etiam ſceleribus ſu
conculcarunt, pignus illis eſſe ſaluti
æternæ, quiritantes. Poſtremum addo
In Chron. l.4. c.35. p.2. Tiro è D. Franciſci familiâ moribun
dus, à mente alienior, exclamabat, ô
natus non eſſem! mox in has voces e
rumpebat: libram æquo examine ſuſ
pendite. Deinde iterum, etiam in iſtan
lancem imponite tantillum de paſſio
ne, cruore, ac vulneribus Domini Ieſu
Chriſti. ſibi redditus, rogatus ab adſtan
tibus, quid ita exclamaſſet? quid ſibi il
læ voces vellent? Vidi, inquit, Dei ju
dicium, & in eo omne verbum otio
ſum, ac minimum quoque defectum
ſeverè examinari, operaque mea bona
erratis meis compoſita in multis defi-
cere

cere; rogavi itaque divinam miſericordiam, ut de Salvatoris mei meritis parum operibus meis adderetur; quod ubi factum, benignè pro me pronuntiavit Iudex. dixit, & beatam animam Deo reddidit, ac tanto pignore æternam fælicitatem obtinuit.

CONSIDERATIO IV.

Vulnera Chriſti

Omnis felicitas.

ILla hominum animis temeritas inſidet, ut ex manuum neſcio quibus notis, quæ eventura credunt, ominari non erubeſcant. Dicam ego cum Regio Propheta: *In te ſperavi Domine, dixi Deus meus es tu, in manibus tuis ſortes meæ.* *Pſ.30. v.15.* *Audito nomine ſortium*, inquit Auguſtinus, *non debemus ſortilegos quærere. Sors enim non aliquid mali eſt. Quid igitur eſt, in manibus tuis ſortes meæ? ſortes dixit, quantum ego exiſtimo, gratiam quâ ſalvi facti ſumus*, quæ ex Domini Ieſu manibus, clavis in cruce confixis fluxit, fecitque *In hunc locum.*

Ad Coloſ. 1.v.12. nos,ut Apoſtolus ait,annumerari *in partem ſortis Sanctorum.*

In Achai. l.7.n.50. Refert Pauſanias ſpeculum ad templum Cereris fuiſſe expoſitum, in quo quiſque, ubi odores accenderat, & ritè deam precatus fuerat, eventuram ſibi ſortem felicem, vel infelicem, conſpiceret. Fabula hæc eſt, & inſanum dæmonis ludibrium. veriſſima ſpecula nobis exhibent ſacra Domini vulnera, in quibus infelicitas nulla, ſed felicitas omnis demonſtratur. *Marg. Sp. c.19.* Ludovicus Bloſius; *Melliflua Redemptoris noſtri vulnera*, inquit, *revera mundiſſimum ſpeculum ſunt. ſi quis illa cum Apoſtolo penetrare ſciret, inveniret in eis, quidquid divinitas exhibere poteſt, quod eſt omnis beatitudinis, ac felicitatis complementum.*

In Hiſt. Coll. Mon. Soc. Ieſu an. 1599. Monaſterii, in Weſtphalia, matrona quædam acatholica binos habebat filios, quos,ea in urbe, Societati in ſcholis ſuis erudiendos commiſerat. Vanitati hæc nimis addicta, ad ſpeculum comebat, & componebat ſe crebriùs; quod cùm parvuli obſervant crucifixum, ex arula ſua, materno ſpeculo appen-

pendunt, quo ſpectaculo illa permota, atque in Salvatore ſuo vulnerato, quaſi in puriſſima cryſtallo fœditatem, atque errorem ſuum contemplata, hæreſim ejurat, moreſque mutat; à natis felicius immortali vitæ reddita, quàm eos ipſa in mortalem ediderat. Ita in divinis vulnerum Domini ſpeculis ſors & felicitas noſtra conſtituta eſt. Id quod etiam edoctus à Deo eſt vir religioſiſſimus B. Henricus Suſo, è D. Dominici familia. Hic aliquando magnâ preſſus triſtitiâ, & de ſalute ſua anxius, hanc de cœlo vocem audivit: Surge, ingredere in vulnera mea, nam in his felicitas tua unica conſiſtit.

CONSIDERATIO V.

Vulnera Chriſti

Auxilium animarum Purgatorij.

R. P. N. Iacobus Laines, ſecundus Generalis Societatis Ieſu, ipſo ſtatim initio gubernationis familiæ

ſuæ, quidquid ad eam vel tuendam, vel promovendam, ubique terrarum facere poſſet, attentè circumſpiciens, impensè per litteras quædam rerum capita commendavit; inter quæ hoc in primis erat, *ut quotidiè quamque frequentiſſimè animarum, quæ in Purgatorio igne cruciantur ſtudiosè omnes meminiſſent. Nam quandoquidem Societas tantum exhaurit laboris, occupationibus tam multis, ſive litterariis, ſive ſpiritualibus, eo dumtaxat conſilio, ut homines, ad æternam felicitatem conſequendam juvet, quem ad finem creati, pretioq́; tam grandi redempti ſunt; conſentaneum profectò eſſe, ut eundem proſequentes charitatis ſpiritum, etiam ex hac vita digreſſis, ad curſum conficiendum opitulentur, ne juſta ſit illis cauſa Societatis charitatem, quaſi imperfectam, & mancam accuſandi; & meritò liceat conqueri, ſe medio in itinere, eoq́; in loco deſtitutos, ubi nullam omnino ſibi ipſis opem queant adferre.* Idem ipſum B. Franciſcus Borgia poſt alterum Generalis III. ſuis vehementer commendatum cupiebat.

Franciſc. Zach. To. 2. Hiſt. Soc. Ieſu.

Si igitur ea nobis etiam eſt cura, ut

clavis,

clavis, & clavibus ſacrorum Domini Ieſu vulnerum, cœlum vivis reſeremus, potiori ſanè jure idem vitâ functis commiſerationis & caritatis obſequium præſtare nos oportet. Refert ſancta Mechtildis ſibi à Salvatore revelatum eſſe, quotieſcunque honori ſacrorum ſuorum vulnerum quinquies oratio Dominica, & ſalutatio Angelica recitantur in ſubſidium purgantium animarum, eas mirè recreari, licet pœnis ſuis non continuò eximantur. Sancta Gertrudis non unam animam cœlo tranſmiſit, poſtquam eâdē prece, Domini vulnera ſalutaſſet, & deoſculata fuiſſet. Refert S. Antoninus obſervatum non rarò fuiſſe, B. Ioannem de Alvernia, Ordinis PP. Prædicatorum, vulnerum Salvatoris cultu, tot animas è Purgatorii flammis ſolviſſe, quot ab ingenti igne vehementer agitato in aërem evolant ſcintillæ.

Lib.5.c. 10. Grat. Spir.

p.3 tit.24. c.8.§.15.

Matrona pia inprimis Beatæ Liduwinæ Virgini Hollandæ, ex oppido Schidamo perfamiliaris, cùm ei diceret, ſi ſalutis ſuæ certa foret, ſe ignibus

In vita.

purgatoriis, tot cupere annis cruciari, quot in vicino vaſe ſinapis grana continerentur. Non rectè, inquit Liduwina ſapis, ac loqueris dilecta, neque ſatis cruciatibus Salvatoris, ac ſacris ejus vulneribus confidis, quæ potentiſſima remedia ſunt, ut te, atque alios à purgatorii igne liberes. *Vivere* illa deſiit; dein magno ploratu ſociæ Liduwinæ apparet, ac ſuam diffidentiam accuſat; orat, obſecratque, ut meritis ſacrorum Domini vulnerum è tormentis ineffabilibus eximatur, quod Liduwina præſtitit, cœlumque exemptæ flammis animæ aperuit.

Alexis de Salo de Purg. p. 2. c. 9.

B. Henricus Suſo, de quo paulò antè, Coloniæ Agrippinæ ſtudiis operam dabat, quibus decurſis, abitum parans, cum altero ejuſdem ordinis Religioſo, ſibi ob probitatem devincto, pactum iniit, ut qui ipſorum alteri ſuperſtes viveret, pro defuncto, quot hebdomadis, anno integro, diebus Lunæ Deo Miſſæ ſacrificium offerret, quod pro mortuis legi ſolet: diebus autem Veneris, quod de paſſione Domini. Moritur

ritur poſt annos plures, Suſoni ille familiaris, quod ubi hic intellexit, orationibus variis, ac piis operibus amici animam Deo commendat. Comparet tandem defunctus; conqueritur de fide ſibi non ſervatâ, ignibuſque purgantibus vehementer eam ob cauſam ſe cruciari. Ait Suſo, ex quo de illius obitu certior factus eſſet, non deſtitiſſe ſe animam ejus Deo impensè commendare. Sanguinem, ſanguinem clamabat defunctus, ſanguinem poſco. Vbi Miſſæ ſacrificia mihi promiſſa, & pacto firmata? quæ paſſionis ac vulnerum Domini meritis, præſentiſſima purgantibus animabus ſunt auxilia. Damnavit Suſo oblivionem ſuam, & promiſſa ſacrificia perſolvere cœpit, ſociumque ſuppliciis exemit. Sanguinem, ſanguinem, flagitant à nobis defuncti, quem in ſacra generali, & quacunque corporis Domini Communione; in ſacroſancto Miſſæ ſacrificio, quod vel de Defunctis, vel de Paſſione Domini, vel de immaculata Deiparæ Conceptione, more Hiſpanico,
 legitur,

legitur, vel novæ hujus coronæ uſu, illis haurire poſſumus, purgatoriis flammis extinguendis efficaciſſimum.

Vulnus lateris Chriſti

DE ſacratiſſimo hoc vulnere Ioannes Evangeliſta ſolus meminit.
Io.21. v.20. Ille ſcilicet *diſcipulus, quem diligebat Ieſus, qui & ſupra pectus Domini in cœna recubuit*; cui proinde conveniebat acceptum à Salvatore vulnus cordis atque amoris, præ reliquis, poſteritati tradere.

Quærunt ſacræ Scripturæ Interpretes, dexterúmne, an ſiniſtrum Domini

ni latus à milite lanceâ percuſſum fuerit? Franciſcus Zuares antiquo ſenſu, à quo conſultum non ſit recedere, ab Eccleſia receptum eſſe ait dexterum latus, uti imagines referunt, crucifixi Salvatoris lanceâ fuiſſe apertum. Sunt tamen,qui rationi,cum D.Cyrillo conſonum putant, ſiniſtrum Domini latus perfoſſum, cùm in illo cor reſideat, quod vitæ principium eſt, ut certiùs de Salvatoris morte conſtaret, à qua generis humani redemptio dependebat, quando illud transfixum videretur. *In Carm. de paſſ.* Conciliari tamen poſſunt hi auctores, ſi cum Prudentio credamus tam gravi vulnere dexterum latus percuſſum fuiſſe, ut lancea univerſum pectus ad cor uſque penetrarit, evidenti mortis, amoriſque Domini erga nos argumento.

CONSIDERATIO I.

Vulnus lateris Chriſti

Principium & origo Eccleſiæ, ac regenerationis noſtræ.

VVlnus lateris Domini Ieſu potentius, quàm reliqua, animos noſtros provocat, & afficit, neque præ illo, aliud ſæpius exhibuit Salvator, quia cordis ſimul, atque amoris vulnus eſt, & Eccleſiæ, noſtræque regenerationis fons, & origo, uti communi conſenſu ſancti Patres affirmant. Ita S. Leo manifeſtè : *Tunc regenerationis potentiam ſanxit, quando de latere ejus profluxerunt ſanguis redemptionis, & aqua baptiſmatis.* Cui præclarè conſonat S. Ambroſius : *Ex illo incorrupto corpore; ſed defuncto, omnium vita manabat, aqua enim & ſanguis exivit: illa, quæ diluat, ille qui redimat.* ſed more ſuo doctè, & ingeniosè D. Auguſtinus: *Aſcendat*, inquit, *ſponſus thalami ſui lectum, dormiat moriendo, aperiatur latus ejus,*

Ep.4.c.6.

Lib.10. in Luc.

De ſymb. ad Catech c.6.

&

& Eccleſia prodeat virgo, ut quemadmodum Eva facta eſt ex latere Adam dormientis, ita Eccleſia formetur ex latere Chriſti in Cruce pendentis. aqua videlicet quæ de latere Salvatoris lanceâ percuſſo continuò exivit, ſignificat ſacrum baptiſma, & ſanguis ſanctiſſimum Euchariſtiæ ſacramentum: uti ex Cyrillo, & Chryſoſtomo docet Franciſcus Cardinalis Toletus, *Io.19.* adeoque per Baptiſmum regeneramur Deo, per ſacram verò Euchariſtiam, ejus obſequio, & gloriæ nutrimur.

Aptè videor poſſe me hoc loco uſurpare nomen illud, quo Salvator ipſe juxta Alcazarii noſtri mentem ſe ipſum appellat, cùm ait, *Ego ſum* Α *&* Ω, *Apoc.1.* *Principium, & finis*; nam ut Α littera- *v.8.* rum eſt principium aliarum, notaque abſolutionis, ac felicitatis apud Romanos, aliaſque gentes, ita & Salvator Α eſt principium, & ſignum abſolutionis, felicitatis, ac ſalutis noſtræ. Neque, ut Ioannes Pierius Valerianus rectè ac piè obſervat, Alpha ſimplex eſt Salvator; ſed Pentalpha figura illa antiquiſ-

 ſima,

ſima, & vulgatiſſima (quam alibi Pentagonum diximus) eſſe demonſtratur: nam lineæ per angulos ſuos rectos (uti in ſubjecta figura patet) ductæ à pedum ad manuum vulnera, ac deinde ad vulnus lateris, Pentalpha conficiunt perfectiſſimum, ſingulaque vulnera Alpha ſunt, principium ſcilicet Eccleſiæ, regenerationis, ac ſalutis noſtræ; quod licet à SS. Patribus potiſſimùm vulneri lateris Domini tribuatur, omnibus tamen, & ſingulis vulneribus adſcribendum eſt: nullum enim eſt, quod non ſit principium Eccleſiæ, atque origo regenerationis, ac ſalutis noſtræ, quæ uti à Salvatore tanquam ab A habet principium, ita & in ipſo veluti in Ω, & fine noſtro conquieſcit. Cujus ego, nobis tam deſideratæ veritatis non aliud quàm ipſiuſmet Domini Ieſu teſtimonium pono, qui ultimo Apocalypſis capite, hęc ſuprema ſui in nos affectus verba pronunciat: *Ego ſum* A *&* Ω, *primus & noviſſimus, principium & finis. Beati qui lavant ſtolas ſuas in ſanguine Agni, ut ſit poteſtas eorum in ligno vitæ, & per por-*

portas intrent in civitatem. Per quas portas quid aliud, & quid ſuavius quàm ſacratiſſima Domini vulnera intelligamus? quando hoc ipſemet tam clarè inſinuat, dicens: *Beatos qui lavant ſtolas ſuas in ſanguine Agni, ut ſit poteſtas eorum in ligno vitæ, & per portas* vulnerum ſcilicet in cruce, hoc eſt, ligno vitæ acceptorum & manantium divino ſanguine in ablutionem omnis peccati, tamquam per principia & fines ſalutis noſtræ intrent primo quidem in civitatem Sanctorum, hîc in Eccleſia militantium, ac denique in civitatem domeſticorum Dei triumphantium in cœlo, & in Deo beatitudinis omnis noviſſimo termino quieſcentium.

Habes amice Lector, eorum quæ diximus in ſubjecta imagine explicationem illam pio oculo dignare, & ad conſiderationis hujus extremum perge.

A.S.

Refert Lucius Marinæus Sanctii Garſiæ Aragoniæ Ducis ſeptimi matrem Vracam nomine, illo gravidam, cùm in bello contra Mauros ſocia Garſiæ Cunico marito eſſet, fortis & animi plena mulier, lanceâ in latere, grandi vulnere, ab hoſte percuſſam fuſo exercitu, & Cunico occiſo, in fuga mortuã, in Navarræ montibus ſolam concidiſſe, ubi fortè à Nobili quodam, cui Guevara nomen erat, deprehenſa, & agnita, cùm, quem utero geſtabat, infantulus per vulnus manum exereret, eum è matris utero excidit, ac teſtibus adhibitis, ſacro fonte ablutum uxori alendum commiſit, ſummo ſilentio, paſtoritio deinde habitu, & famularibus muniis injunctis, alumni ſui fortunam, ipſi etiam ignotam per annos omnino quindecim diſſimulavit. Quo tempore evoluto cùm Aragoniæ Proceres ad eligendum ſibi Principem conveniſſent, Guevara alumnum ſuum illis obtulit, poſtquam, mirantibus rei totius ſeriem, prout contigerat ordine explicaſſet. fuitque is magno omnium conſenſu *To. 1. Hiſt. Hiſp. l. 8.*

ac plauſu Aragoniæ Dux ſeptimus re-
nuntiatus.

Cap.46. v.3. Geſtabamur omnes intra viſcera miſericordiæ Dei ac Salvatoris noſtri, uti ex Iſaia diſcimus. Longinus lanceâ latus ejus aperuit, per quod ad vitam æternam ſumus omnes regenerati. Hunc ſenſum altè imbiberat Eleonora d'Inochoſa Domini ac Magiſtri Ioannis de Avila, viri religioſiſſimi, ac doctiſſimi diſcipula, quæ contemptis ac rejectis illuſtriſſimæ familiæ ſuæ titulis, & nomine, non alio voluit compellari, quam Eleonora de latere Ieſu; omnem dignitatem, nobilitatem, ac felicitatem in hoc ſitam exiſtimans, quòd ex illo renata eſſet, ad tam dignæ, divinæque generationis normam, vitam, moreſque componens. Admirare anima mea nobiliſſimæ, ac ſanctiſſimæ Matronæ hujus pietatem, & imitare.

Lud. Granat. in vita M. Io. Avila c.4.§.6.

CON-

CONSIDERATIO II.

Vulnera Chriſti *Sigilla animarum.*

Pone me ut ſignaculum ſuper cor tuum, ut ſignaculum ſuper brachium tuum: ait Crucifixus, & vulneribus perfoſſus Salvator, ex unanimi SS. Patrum conſenſu. Sacra Domini vulnera tot Sanctorum corporibus fuiſſe ab ipſo impreſſa, evidens argumentum nobis eſt magnopere illi placiturum, ſi & nos corda, animoſque noſtros illis obſignemus. *Cant. 8. v. 6.*

Sigillaturam hanc, uti loquitur D. Bonaventura, S. Franciſcus in carne ſua, quaſi ad ignis liquefactivam virtutem præparata, à Seraphico crucifixo accepit. In manibus namque ac pedibus ejus, apparuerunt ſigna clavorum ipſorum, capitibus in interiori parte manuum, & ſuperiori pedum apparentibus, & eorum acuminibus exiſtentibus ex adverſo. Dextrum quoque la- *Brev. Rom. in feſto Stigm.*

tus

tus, quaſi lanceâ transfixum rubrâ ci
catrice obductum erat, quod ſæpè ſan
guinem ſacrum effundens, tunicam vi
ri ſancti reſpergebat.

S. Catharina Senenſis, cùm Piſis mo
Brev.Rom. 29.Ap. raretur, die quodam Dominico, refect
cibo cœleſti, & in ecſtaſim rapta, vidi
Dominum Crucifixum, magno cun
lumine advenientem, ex eius vulneri
bus quinque radios ad manus, pede
ac latus ſuum deſcendentes; ſed Do
minum precata, ne cicatrices appare
rent, radii colorem ſanguineum ir
ſplendidam, ac puram lucem muta
runt, ita ut à vi vulnerum ingentem
quidem dolorem ſenſerit, ſed ſigna il
lorum cruenta non apparuerint.

Barth.Fiz. in vita eius 19. Nov. Circa annum Domini milleſimum
ducenteſimum, ſexageſimum, in pago
Spalbeeck, patriæ Leodienſis Teuto
nicæ, Eliſabetha virgo admirandæ ſan
ctitatis ſignis claruit. Hæc à tenera æ
tate, vix dum quinquennis, eâ fuit cor
poris infirmitate, ut nec gradum uſ
quam promovere, nec in pedes erecta
poſſet conſiſtere. Sed imbecillum cor

pu

pus vegetabat animus, qui miro conatu ad arduum altiſſimumque virtutis faſtigium nitebatur. Primus ac præcipuus illi gradus fuit per aſſiduam meditationem cruciatuum, quos Salvator noſtri causâ perpeſſus eſt, Deo ſe gratam acceptamque reddere. In hos quando animum intendebat, vi tantâ ſe mens efferebat, ut corpus illâ, quam diximus, ægritudine proſtratum erigeret, & per cubiculum commodè, nullo adminiculo inambularet, flagris ſe cæderet, pugnis contunderet, capillos evelleret, aliaque de ſe ſupplicia ſumeret, prout ea de patiente ſuo Salvatore meditabatur, ut externo etiam ſchemate ſe illi quàm ſimillimam exhiberet.

Sed ut propiùs ad rem noſtram veniamus, de illa ita ſcribit Philippus Abbas Claravallenſis: Cùm fortè, inquit, per Belgium, inſtituti noſtri familias inſpicerem, audivi multa de virgine quadam Eliſabetha nomine, quæ niſi prudenter explorata, fidem mereri non viderentur. Exploravi, & dictis majo-

ra deprehendi. Primùm hoc conſtat, impreſſa corpori Virginis eſſe Dominicæ Paſſionis ſtigmata, è quibus plerumque, potiſſimùm diebus Veneris, ceu è recentibus vulneribus cruor promanet, & quandoque ebulliat. Rotunda ſunt manuum pedumque vulnera, lateris oblongum. Ipſe ego, ſociiq́ue Abbates, ac Monachi alii, nocturnis aliiſque horis, cruorem animadvertimus oculis effluentem, ac perfundentem amictum lineum, quem veſtibus ſuperinduit. Notavimus præterea, quodam Veneris die, per apertam in latere veſtem, ſanguinem ſcaturire non omninò purum, ſed velut aquâ mixtum (ut & in hoc Salvatori ſuo ſimilis eſſet) inficientemq́ue colore ſuo corporis partes vulneri vicinas, & intimam è lana veſtem. Hæc Philippus Abbas. Franciſco, Catharinæ, Eliſabethæ, addere poſſem Gertrudem, Liduwinam, Luciam Ferrarienſem, & longè plures, quarum corporibus vulnera ſua impreſſa Salvator voluit, ut conſtet velle eum illis corda animaſque noſtras ſignari.

gnari. id quod iſtis verbis apertè declarat, cùm ait: *Pone me ut ſignaculum ſuper cor tuum, ut ſignaculum ſuper brachium tuum*, ubi Hebræi, pro ſignaculo legunt ſigillum, vel annulum, qui pro ſigillo ſervit. *Cant.* 8.

Eſt autem ſigillorum, & annulorum varius uſus, & finis, uti bene obſervat Cornelius à Lapide Societatis noſtræ pius, doctus, & eruditus Sacræ Scripturæ Interpres. 1. Regum & Principum ſigillo pecunia notatur, & cuditur. 2. annuli, ſeu ſigilla nobilitatis, & antiquitatis familiarum ſunt monumenta. Ita Auguſtus Magni Alexandri imaginem, pro ſigillo, in annulo geſtabat, perinde atque ſi ab ipſo genus duceret. 3. annuli ſunt teſtimonia auctoritatis, & poteſtatis. Amano Aſſuerus Rex non ſecus, atque alteri ſibi annulum ſuum dederat. 4. quod ſervatum, quod noſtrum eſſe volumus, annulo, ſeu ſigillo obſignamus. 5. annuli notæ ſunt amoris, quorum gemmis, aut ſculis amici, vel teſſeras, vel vultus ſuos inſculpunt, eoſque ſiniſtræ manus

 digi-

digito, quem cordis nuncupant, in-
ſerunt.

Vaſcon. de Reg. Luſit. Optat ergo Salvator nobis ſua vul-
nera ſigillum,& annulum eſſe. Luſita-
niæ Reges, uti & Ordines aliqui reli-
gioſi, pro ſigillo ſeu ſignatorio annulo
expreſſis Domini vulneribus, neque
alio, utuntur; ſed nec poſſunt dignio-
re, & pretioſiore, utpote qui Senato-
ris illius Romani ſigillum gemmæ xx.
millibus ſeſtertiis æſtimatæ inciſum
longè ſuperet: illo & nos ſacrorum
vulnerum ſigillo, ac toto Salvatore
uti debemus.

Primò, ut cogitationes noſtræ, ver-
ba, & opera iis ſignata, veluti moneta
ac pecunia optima, probentur, & ad-
mittantur à Deo, Angelis, ac homini-
In cap. 8. Cant. bus. Vult, inquit Theodoretus, *Salva-
tor noſter, ut eum pro ſignaculo, in contem-
plationibus, & actionibus noſtris habeamus
notam ipſius, crucis ſcilicet ac vulnerum, in
omnibus tum dictis, tum factis, imprima-
mus. Sic enim erunt, ut numiſmata regia
non adulterina, ſed imaginem regiam præfe-
rentia.* Ita Theodoretus.

Secun-

Secundò, Chriſto Ieſu, ac vulnerum ejus ſigillo, ſignati eſſe debemus, ut conſtet nos genus ab illo ducere. Ita Scipio Africanus patrem in annulo ſemper geſtabat. Vnde ſanctus Hieronymus ad Euſtochium: *Quotieſcunque,* Ep. 22. ait, *te vana ſæculi delectaverit ambitio, quoties in mundo videris aliquid glorioſum, ad paradiſum mente tranſgredere, & audi à Sponſo tuo: pone me ut ſignaculum ſuper cor tuum, ut ſignaculum ſuper brachium tuum, & quod es, permane, genus ſcilicet Chriſti, non mundi, & eſſe incipe, quod futura es, heres ſcilicet regni cæleſtis.*

Tertiò, annulo, ſeu ſigillo notamus, quæ noſtra ſunt, & nobis ſervata volumus. ſic omnes electi apud D. Ioannem, ſignantur Crucis ſigno; ut conſtet pertinere eos ad Salvatorem crucifixum ac vulneratum, illique ſervandos eſſe; uti Antichriſti aſſeclæ characterem ipſius, & notam impreſſam habent. *Pone me, ait Dominus,* teſte Anſelmo, *regen-* In Cant. c. 8. *tem cor tuum, & cogitationes tuas, ut pateat amicis te continere mea ſecreta, & inimicis item pateat, ab eis ſecreta, quæ habes, clauſa*

 eſſe,

eſſe, habeaſq; me rectorem in omnibus operibus tuis. Quod, quid aliud eſt, quàm ita Chriſto crucifixo ſignatum eſſe, ut totus illius ſis, *ejuſq; character amoris*, uti loquitur Hugo Cardinalis, *te ab omni alieno diſcernat; & in caſtro animæ tuæ vexillum ſacratiſſimis ejus vulneribus diſtinctum*, quod Luſitanis Regibus proprium eſt, appareat.

In eodem loc.

Quartò; ſigillo, ſeu annulo vulnerum Domini uti debemus, ut oſtendamur per illa nos multa nobis, multa aliis poſſe; quemadmodum Salvator ipſe, per eadem, Patri ſuo cœleſti repræſentata, omnia poteſt, & obtinet: id quod ſatis ſuperque à me oſtenſum eſt in variis Conſiderationibus præcedentibus.

Quintò, Chriſtum Ieſum vulneratum, ac crucifixum, in æterno memoriæ, ac cordis noſtri annulo, uti amici amicos in annulis circumferunt, geſtamus, inquit Honorius, cùm ejus doctrinam, ac vitam ſemper præſentem habemus. ſic Cicero docet, Epicuri diſcipulos & amicos, ejus imaginem in annulis

Lib. de finibus.

nulis geſtaſſe. quanto nos meliùs in memoriæ, & cordis annulo Ieſum, & hunc crucifixum? è contrario de Iechonia ait Deus: *Vivo ego, ſi fuerit Iechonias annulus in manu dextera mea, inde evellam eum.* Nunquam, ô! annulus noſter Ieſus, nunquam armilla vulnerum Chriſti Ieſu decorantium coronulam noſtram, aut de manu, aut de brachio noſtro evellantur, neque pro Salvatore, mundi ac vanitatis idolum ſignaculum ſit cordis noſtri. *Signaculum,* ait Ambroſius, *Christus eſt in fronte, ſignaculum in corde: in fronte ut confiteamur; in corde, ut diligamus; ſignaculum in brachio, ut ſemper operemur. Luceat ergo imago ejus in confeſſione noſtra, luceat in lectione, luceat in operibus & factis, & ſi fieri poteſt, tota ejus ſpecies exprimatur in nobis; ipſe eſt enim ſignaculum noſtrum, quem, uti Ioannes ait, Pater ſignavit Deus*, flagellis ſcilicet, ſpinis, colaphis, clavis, cruce, lanceâ, vulneribus; ut nobili hoc, ac divino ſigillo ſignati, Dominum Ieſum Chriſtum ubique, in omnibus circumferamus.

Ierem. 22. v. 24.

In cap. 8. Cant.

Iſo.1.Revel.c.6. At quando aptiſſimè hoc ſigillo ſignabimur? illo ſanè tempore, quod nobis S. Gertrudis demonſtrat. Cùm, inquit illa, feſtò quodam recepiſſem ſanctam Synaxim, mente intentâ in Deum, & in meipſam, percepi, & ſenſi animam meam, inſtar ceræ, igne divino liquefactam ſigillatione pectoris, ac lateris Chriſti fuiſſe ſignatam, atque ex plenitudine divinitatis immenſos accepiſſe theſauros; Quid ni & nos eodem modo notamur ac ſignamur, quibus ejuſdem ſigilli, corporis ſcilicet Dominici, tanta eſt copia? Concludo, & quod in celeberrimo illo Deiparæ planctu habetur, orans ingemino:

Eia Mater iſtud agas,
Crucifixi fige plagas,
Cordi meo validè.

Vt ſint mihi ſignaculum compaſſionis, gratitudinis, imitationis, & amoris.

CON-

CONSIDERATIO III.

Vulnera Chriſti

Magnes animarum.

MAgnes ferrum trahit, & acum nauticam temperans, illâ navium curſum non minùs, quàm ſtellâ polari visâ, dirigit. Vulneratum cor Domini Ieſu Magnes eſt, animas noſtras ad ſe trahens, ut plenis bonæ voluntatis velis ad Deum, curſum noſtrum dirigamus. Ita ipſe Dominus teſtatur: *Ego, ſi* Io. 12.
exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipſum, hoc eſt, cùm fuero in cruce fixus, & in ea manibus, pedibus, atque latere confoſſus, ſanguinis mei merito, exemplo meo & amore, omnia hominum genera, per amicam vim attraham, uti ait Cornelius, ut eos fratres meos, imò filios meos faciam: ut ſicut ego ſum Filius Dei naturalis, ſic illi ſint filii Dei adoptivi.

Ita attracta fuit ſancta Ludgardis, *Barth. Fizen. in vita 16. Iunii.*
quæ cùm ætatis annum ageret tantùm

duodecimum, jam tum à pluribus expetebatur ad nuptias, quas Ludgardis pater non improbabat, neque ipſa averſabatur; cumque uni ex illis fortè familiariùs loqueretur, oſtendit ſe illi Salvator, cruentum latus & cor ſaucium detegens; juſſitque illam deinceps, nihil præter ſe, quærere. Ex illo humana omnia Ludgardi jam vileſcere, ut cum Ignatio, inter Leones conſtituto, unicus, & ſolus amor illi crucifixus eſſet; uſque adeò à conſpectu lateris Domini ſacro vulnere in illum rapta fuit.

S. Ant. p. 3. Hiſt. c. 9. §. 7. Magnete eodem attractus fuit inſignis ille in Pariſienſi Academia Doctor. Cùm is Franciſcanæ familiæ ſe addixiſſet, mater ejus quæ inopiâ haud mediocri laborabat, & ad alia beneficia illud adjecerat, quòd illum donec ſtudiis per otium vacaret, ſuarum manuum laboribus ſuſtentarat, multis lacrymis, & clamoribus ſuam orbitatem lamentari cœpit, & tam filium, quàm illius Ordinis Patres omnes, tanquam inhumanos, & injuſtos accuſare. Quibus

bus ille commotus, cùm jam in propoſito nutaret, oraretque ante Crucifixi imaginem, quaſi veniam ab eo petens diſcedendi ad matrem ſublevandam, vidit è perfoſſo Chriſti latere manantem cruorem, ſimulque hanc vocem audivit: Ego te cariùs nutrivi, quàm mater tua; quare deſerere me non debes propter matrem. His ille viſis, & auditis ſtupefactus, & ſimul ita roboratus eſt, ut deinceps maternas omnes lacrymas, & querelas facilè contempſerit, & Domino iterum atque iterum ſe trahenti, in arrepto ſemel inſtituto, per omnem vitam conſtanter adhæſerit.

Non aliter etiam exaltatus à terra Dominus ad ſe traxit nobilem illam in Hiſpaniis puellam, quæ æqualium ſocietatem fugere ſolebat, in qua certa temporis, ſæpè etiam animæ jactura eſt. Hæc cùm à matre, & ſororibus geniali quodam die abducta eſſet ad tripudium, atque ad hoc à juvene nobili invitaretur, elevans in cœlum oculos, vidit ſibi ſupra caput aſtantem Dominum

Paul. Barry in an. Sac. p. 1. devot. 2. c. 7.

num

num Ieſum, vulneribus toto corpore conciſum, manibus, pedibus, ac latere multo fluentem ſanguine, & facie laboranti ſimilem, ac multo ſudore madentem, qui illam compellans: Vide, inquit filia, quàm graviter me afficiat ſociarum tuarum levitas, in quam te inſinuas. Monet illa matrem, & cum ea ac ſororibus domum ſe recipit; ac deinde mundo valedicens, eas elegit ſocias, apud quas Salvatori ſupplicia ſua, ac vulnera renovatura non eſſet. Quando tandem anima mea, patieris, & tu te trahi ſuavi illo magnete venerandorum Domini vulnerum, diſſolvens ferreæ voluntatis tuæ catenas, quibus in moleſtiſſimo affectionum tuarum carcere captiva jam nimium diu detineris?

CON-

CONSIDERATIO IV.

Vulnera Chriſti

Domicilium animarum.

SAlvator noſter, in ſermone illo affectûs divini pleniſſimo, poſt cœnam ultimam habito, ſignificavit Apoſtolis abire ſe, ut illis locum pararet. Et ſanè in terris gratiorem nullum parare poterat, quàm ſacri lateris, ſacrorumque vulnerum ſuorum domicilium. Rectè, & ſubtiliter more ſuo D. Auguſtinus, cùm ait, non dicere Evangeliſtam militem lanceâ percuſſiſſe, aut transfixiſſe latus Domini, ſed illud aperuiſſe, ut in vulneris latitudine intelligeremus oſtium nobis apertum eſſe, per quod in ſuperbenedictum cor ejus penetraremus; quod ipſe Auguſtinus facit, cùm ita ait: *Longinus aperuit mihi latus Chriſti lanceâ, & ego intravi. Hîc fidenter habito, hîc me jucundè reficio, hîc quieſco ſecurus.* Hunc D. Auguſtini ſuaviſſimum affectum etiam ipſe Salvator

Io.13.v.3. *Tract.120. in Ioan.* *Man.23.* *Tract.de Virt.quadriga.*

vator comprobavit. Nam cùm vir quidam pius magno illum zelo oraret, ut homines omnes in divinum ſuum latus, veluti in tutiſſimum, ac ſuaviſſimum domicilium admitteret, illud amplum adeò ac ſpatioſum illi Chriſtus oſtendit, ut nulli non recipiendo ſufficeret. Vt piè & eleganter canit ille;

Sidron. de Hoſſche in eleg. de vul. Dom.

Aſpicis ut pateant, & ſe tibi vulnera pandant?
Præcipuè quod ſub pectore vulnus hiat:
Fixit in hoc ſedem, & ſolium regale locavit,
Hic aulam voluit Rex Amor eſſe ſuam.
Hic ſedet, & valuis quemvis admittit apertis.
Noctes atque dies omnibus aula patet.
Quò veniunt plures, plures agit ille triumphos
Nec, niſi non omnes velle venire, dolet.
Hic ego ſim felix, hac degam & lætus in aula.
Pulchra ſit hac oculis Regia ſola meis.

Regum

Regum, Principumque Majeſtas, & potentia ſplendidas molitur ſubſtructiones. Chinarum Regis palatium ſeptuaginta novem aulas numerat, inter quas quatuor ornatiſſimæ, atque opulentiſſimæ ſunt ære, argento, auro, gemmiſque, inſigni arte elaboratæ. Monarchis hiſce libentes, volenteſque palatia ſua cedemus, cùm vulnera Domini ſacratiſſima, ejuſque cor tam amabile nobis pateant: Nam ut more ſuo piiſſimè Abbas Bloſius; *apertum eſt Chriſti latus, ut nobis acceſſum aditumque pius Ieſus ad cor ſuum pateſaceret. Vnde declaravit ſuum erga nos incomprehenſibilem amorem. Et quid ultra nobis potuit facere, quàm fecit? Ipſum cor ſuum, tanquam ſecretiſſimum cubiculum, nobis reſeravit; ſunt namque deliciæ ejus eſſe nobiſcum, & in ſilenti tranquillitate, & tranquillo ſilentio voluit apud nos quieſcere. Dedit nobis cor ſuum dirè vulneratum, ut in eo commoraremur, donec penitus expurgati, & mundati, ſuoque cordi conformes, idonei, ac digni ſimus, unà cum ipſo, in æterni Patris cor abduci. Nobis præbet cor ſuum, ceu lectulum purpurei ſanguinis*

Majol. l. 1. dier. Cani.

Marg. Sp. 19.

guinis ſui rubentibus roſis adornatum; repoſcitq́; cor noſtrum, ceu lectulum candidis mundorum operum condecoratum liliis. Hactenus Bloſius.

Hoc cordis, hoc ſacrorum Chriſti vulnerum domicilium incolebat Sanctus Comes Elzearius, qui à Dalphina conjuge rogatus, ubinam, quidve ageret? agere ſe ajebat, in vulneribus Salvatoris, atque in illis lætè vivere, neque in terris aliud ſe domicilium quærere. Idem ſenſus fuit, eademq́ue pietas Mariæ Claudiæ de Pontaliers Burgundæ, è Cœleſtinarum familia; quæ inde harum Coloniam Inſulas, & Tornacum deduxit. Rogata enim, an ex Burgundia ab amicis, & notis diſcedens nihil mœroris paſſa eſſet? reſpondit: ex quo ſacrum Domini Ieſu latus elegiſſet in domicilium, in illo ſe Burgundiam, amicos, & notos reperiſſe, tantumq́ue ſimul ſolatij, ut neque ad ſpatium, quo percurreretur pſalmus *Miſerere*, fuerit ſubtriſtior.

Sur. in vita.

In Elog. vita manuſ.

D. Bonaventura S. R. E. Cardinalis non palatium aliud; religioſiſſimus verò

rò Ordinis ſui Generalis non cellam aliam præter ſacratiſſima Domini vulnera optabat. O, inquit, *quàm beata lancea, quæ aperturam hujuſmodi facere meruit! O ſi fuiſſem loco illius lanceæ, exire de Chriſti latere noluiſſem, ſed dixiſſem: Hæc requies mea in ſæculum ſæculi, hîc habitabo, quoniam elegi eam.* Et iterum: *O amantiſſima vulnera Domini noſtri Ieſu Chriſti! Cùm in illa, quodam die, oculis ſubintrarem apertis, ipſi oculi ſanguine ſunt repleti, ſicq; nihil aliud videns, cœpi ingredi manu palpans, donec pervenirem ad interna viſcera charitatis Ieſu, quibus undique circumplexus redire neſcivi; ideoque ibi inhabito, & quibus veſcitur cibis, veſcor, & potu illius inebrior. Ibi tantâ abundo dulcedine, ut tibi non valeam enarrare. Et qui priùs fuerat novem menſibus pro peccatoribus, in utero virginali, mirè dignatur me ſervum ſuum intra vulnera ſua, totâ vitâ meâ conſervare. O cæcitas filiorum Adam! qui per hæc vulnera in Chriſtum neſciunt intrare, in quibus non anima ſolùm, ſed & corpus pia ſolatia reperit. Experientiam cape, ô homo, & cognoſces me verum tibi dicere, & quod optimum eſt, ſuadere.* Hactenus Bona-

Stim.p.1. c.1.

Pſ.131. v.14.

Vbi ſup.

N

Luc. VVad. t. 2. an. Min. an. 1274. n. 17. naventura; Cujus tam pio erga ſacra ſua vulnera affectui dulciſſimam Dominus vicem repoſuit. Ad mortem enim æger vir ſanctiſſimus cùm ob ſtomachi debilitatem, ſacro Chriſti corpore veſci non poſſet, petiit in pyxide illud pectori ſuo imponi: vix pyxis erat impoſita, cùm ecce illi latus roſæ inſtar aperitur, ac ſacra hoſtia è pyxide egreſſa in illud, divino motu ingreditur, ut benigniſſimus Dominus amabili morientis Bonaventuræ cordi jungeretur, qui vivens Chriſti cordi amabiliſſimo ſemper junctus fuerat. Elige anima mea, & tu hoc domicilium, quia nuſquam majori cum ſecuritate, atque ſolatio habitabis. Simul audi Bonaventuram, ſi illud facere neglexeris, non ſibi, ſed tibi ita ingemiſcentem: *p. 1. ſtim. c. 15.* *Heu mihi! quare natus ſum, niſi Dominum meum Ieſum in cruce complectar, & in ſacris ejus vulneribus requievero?*

CON-

CONSIDERATIO V.

Vulnera Chriſti Teſtes amoris.

QVid? adhuc egemus teſtibus? An non teſtatum ſatis in Bethleem, in ſtabulo, in deſerto, in horto Gethſemani, in palatiis Caiphæ, Pilati, Herodis, in monte Calvariæ, in cruce ipſa ab optimo Salvatore amatos nos fuiſſe; ut reſervatis in corpore vulneribus opus fuerit monitoribus, ut vicem illi in amore reddamus? attamen cùm & hos ſui in nos amoris teſtes Salvator addere voluerit, nunquid rectè Paulus? *ſi quis non amat Dominum Ieſum Chriſtum, ſit anathema, Maran Atha*; id eſt, Dominus judex puniet & damnabit illum: non enim differt à Iudæo, quia Ieſum ſi non amat, denuò crucifigit. Cave anima mea deicidium repetere, attende & perpende rem mirabilem. *1. Cor. c. 16 v. 22.*

D. Birgitta, illa Sueciæ, nobilitate ſanguinis, vitæ ſanctitate illuſtris alum-

Brev. Rom. Hiſt. 1. 8. Oct. na, decem annos nata, cùm quadam die de paſſione Domini ſermonem audiſſet, eumque cordi ſuo firmiter impreſſiſſet, nocte ſequenti vidit Ieſum in cruce, ſanguine recenti perfuſum de paſſione ſua ipſam alloquentem, quâ exiſtimante ipſum tunc temporis fuiſſe crucifixum, & interrogante quiſnam cruci tam dirè iterum affixiſſet, reſpondit Dominus ab illis hoc factum, qui contemnerēt charitatem ipſius. Quam ne quoties contemnimus & obliviſcimur, toties Salvatorem cruci iterum figamus, vulnera ſua æternos amoris ſui in nos monitores & teſtes in corpore ſuo ſervare, & cœlo inferre voluit.

Ita eſt, mi Salvator amantiſſime; vivere, ſed non in deſiderio pati deſieras, tuuſque erga me amor, etiam ſupplicia, quæ cum morte finem habent, poſt eam nova adinvenit. Clavi manus, ac pedes transfixerant, ſpinæ caput: colaphi ac ſputa faciem deturparant, fel palatum cruciaverat, flagella corpus totum conſciderant, & modò cùm vita tibi ampliùs non ſuperſit, charitas tua quaſi

plus

plùs quàm antehac ardentior, divinum cor tuum transfodit, utque oſtendas amorem, paſſionis tuæ acerbiſſimæ fontem eſſe, illum in corde, amoris omnis principio, finem habere voluiſti. O amor æterne, ita perge æternùm me amare, & da, te ut æternùm amem.

Beata Mechtildis è latere Domini flammas aliquando vidit erumpere. O ſi in fornace iſta liquefiat anima noſtra! S. Franciſca Romana ex omnibus Ieſu Chriſti vulneribus catenas igneas prodire vidit, ipſum circumplectentes, ut illis, tanquam arctiſſimis nexibus mortalium corda ſibi adſtringeret. ſunt planè Salvatoris vulnera ſanctiſſima amoris teſtes, quo erga animas noſtras ſuccenditur, ut rectè dicat ille de vulnere lateris

Lib. 1. Grat. ſpir. c. 4. & 34.

In vita ejus.

Officinam in petra faber Amorum habet,
Vbi tela procudat ſua.

Iug. elog. 76.

Imò verò in petra, ſcilicet Chriſto, Dei charitas non unam, ſed quinque officinas habet, in quibus non tela tantùm, ſed & catenas procudat, quibus nos à

mundo, carne, ac dæmone abſtrahat ſibique conjungat.

Cæterùm ſicut vulnus lateris præ aliis, uti jam dixi, vulnus amoris dicitur, ita nuſquã ſuaviùs, quàm huic vulneri quodammodo incluſi in amore erga Deum ac Salvatorem noſtrum occupabimur. Per feneſtram orientalem Ioſias Rex, jubente, ac manus ſuas ſuper manus ejus ponente Eliſæo Propheta contra Syriam, ſagittas ſuas emittebat, quas *ſagittas ſalutis Domini* vocat Scriptura. Ita Salvator noſter ex potenti, ut ita dicam, ſacræ crucis ſuæ arcu, patre ejus cœleſti id unicè volente & divinas manus ſuas manibus ejus vulneratis imponente, ac jaculantem dirigente, per ſacratiſſimi lateris ſui orientalem feneſtram, ſalutis ac caritatis ſuæ ſagittas emittit. Vtinam pateant his ſagittis animæ noſtræ, & corda, uti patebant ejus, qui dicebat: *Sagittaveras Domine cor noſtrũ caritate tua, & geſtabam verba tua tranſfixa viſceribus.* cui appoſitè ille canit:

4. Reg. c. 13. v. 16. & 17.

S. Aug. lib. 9. Conf. c. 2.

Me pete amor telis in Chriſti vulnere tinctis:
Quem læſi toties, ſic ego læſus, amem.

Sidron. in affect. paſſ. Dom.

Quod

Quod telum, & ſancta Gertrudis miro modo aliquando ſenſit. Cùm enim à ſacra Communione ante Chriſti è cruce pendentis effigiem, pro accepto beneficio gratias ageret, è latere Salvatoris lucis radio, veluti telo percuſſa, in novum erga illum amorem exarſit. Rectè Bloſius exclamat: *O beatos illos, qui hujus ſunt vulneris participes! quorum corda ſic configit amoris Chriſti lancea, ac ſagitta, ut deinceps perenni ferveant charitatis ardore.* *Marg. Sp. c.19.*

B. Mechtildis, pro mundi redemptione, Salvatori noſtro gratiam quam poterat maximam referens, oranſque ut cor ſuum tot amoris ipſius vulneribus transfigeret, quot ipſe in ſacratiſſimo corpore ſuo pertuliſſet vulnera, à ſenſibus mox alienata, viſa ſibi eſt ad ſplendidiſſimum palatium deduci, quod palatium deinde, ſacrum Domini latus eſſe agnovit, è cujus cruce ſagitta aurea miſſa, cor ejus penetrare, ac transfigere videbatur. Atque ita divina caritate penitus vulnerata, voti ſui compos eſt facta. Ad ſimile carita- *Lib.1. Grat. Sp. c. 20. & lib. 2. c. 20.*

Pt 1. Stim. prol. 2. tis vulnus & S. Bonaventura anhelat, cùm ita orat: *Transfige dulciſſime Domine Ieſu medullas animæ meæ, ſuaviſſimo, & ſaluberrimo vulnere amoris tui. vulnera viſcera animæ meæ verâ, & firmâ, & Apoſtolicâ caritate, ut verè ardeat, langueat, & liquefiat anima mea ſolo ſemper amore, & deſiderio tui. concupiſcat & deficiat anima mea in atria tua* (vulnerum ſcilicet tuorum ſacratiſſimorum) *cupiat diſſolvi, & in illis tecum eſſe.* Ita Bonaventura.

Tract. de paſſ. Dom. Meritò D. Bernardus quærit, quare Dominus animam peccatricem quærens, dicat: bis ſibi ab ea cor vulneratum eſſe? aitque in promptu cauſam eſſe, quia prius amore, ac commiſeratione, quàm lanceâ fuit vulneratus. Cant. 4. *Vulneratus eſt propter iniquitates noſtras, attritus eſt propter ſcelera noſtra*, ait Iſaias, Cap. 53. v. 5. ita ut ſcelera noſtra malleum clavis crucifigendo Salvatori, manum lanceæ lateri ejus perfodiendo, amore provocante, quodammodo commodaverint, ſine quo, nec clavi, nec lancea quidquam potuiſſent: ut meritò Lib. 1 grat. Sp. c. 23. ſancta Mechtildis exclamaverit: *Quid tibi*

tibi, ô dulcor unice, debet gratiarum actionis offerri, pro illo amoris vulnere, quod in cruce accepiſti pro homine, cùm priùs, quàm lancea, amor tuus invincibili ſagittâ cor tuum mellifluum vulneraverit? Quod & ille:

Aſpice quàm lato patefactum pectus hiatu,
Quantaq; ſint manuum vulnera: quanta pedum!
Non hæc tam clavi, nec acuto lancea ferro,
Nec populi fecit, carnificumq; furor,
Quàm, qui cauſa fuit tantorũ prima dolorũ,
Totq; Deum plagas ferre coëgit, Amor.

Fuêre qui humano pectori feneſtram ineſſe deſiderarunt, per quam cor introſpiceretur. Stultum ſanè votum. quid enim in cordibus pleriſque videretur, niſi ſordium omnium fœtidiſſima, ac turpiſſima cloaca, qualem Salvator apud Matthæum deſcribit. Sed ille meritò divinum cor ſuum, non ſine patenti ſacri lateris vulnere, veluti feneſtram, eſſe voluit; ad quod Iuglaris ita alludit:

Cordi ſuo notam ineſſe non ſuffert, Iugl. elog. 86.
Quam in humano
Corrigi olim Momus voluerat.

Aventibus introſpicere
Per feneſtram ſat patet.

Serm. 61. in Cant. *Magnum*, inquit Bernardus, *illud pietatis ſacramentum: Patent viſcera miſericordiæ Dei noſtri, quibus viſitavit nos oriens ex alto. Quid ni viſcera per vulnera pateant? In quo enim clariùs quàm in viſceribus tuis eluxiſſet, quod tu Domine Ieſu ſuavis es, & mitis, & multæ miſericordiæ?*

In Conc. de vuln. Dom. Didacus Morillo, è D. Franciſci familia concionator eximius, refert virum Principem, à ſubditis urbe ſua pulſum, amicorum auxiliis reſtitutum, beneficiis eos cumulaſſe, à quibus fuerat expulſus; neque deſideraſſe aliud, quàm ut conſtaret omnibus, nullam apud ſe acceptæ injuriæ memoriam reſidere: quod cùm à ſuis obtinere non poſſet, idemque longa oratione probare fruſtra conatus fuiſſet, tandem arrepto pugione pectus ſibi aperuiſſe, ut corde per vulnus introſpecto, quàm æquum ac benignum illud in omnes eſſet, omnibus ad oculum pateret, ſanguineque, ac morte ſua liberam, atque ſecuram vitam omnibus relinqueret.

Sive hæc hiſtoria eſt, ſive, quod po-
ius crediderim, parabola, oſtendit cer-
è, tanquam in luculenta imagine Chri-
i Domini, ab amore in nos ſuo magis,
uàm lanceâ vulnerati, ſinceriſſimum
n nos affectum. Quem affectum pari
ulnere Salvatori ſuo conſtare voluit
. Iacobus de Scaura è Societate no- *Euſeb. Nierenb. lib. de vita div. c. 12.*
ra. Cùm enim ſummè mundi Redem-
torem diligeret, admirando non imi-
ando fervore, pectus ſupra cor gravi
ulnere ſibi aperuit, quaſi in eo ſuum
rga Salvatorem amorem, ab illo legi
uperet. Aperiebat & pectus ſuum D.
ugustinus cùm ſic oraret: *Scribe Do-
ine vulnera tua in corde meo, & in iis le-
am amorem tuum.*

Hæc vulnera in corde nobilis illius *Pennequin Amour divin, part. 2. c. 16.*
uellæ Neapolitanæ deſcripta erant,
uæ cùm à parentibus in matrimo-
ium collocanda eſſet, ſponſuſque cum
atre, ac matre jam in domo adeſſet,
nduciis illa tantiſper petitis, & impe-
ratis, donec in re tanti momenti
Deum conſuluiſſet, ſe in cubiculum
uum recipit, ubi ad pedes Crucifixi
pro-

provoluta illos complectitur, oſculum que deinde figens ſacro ejus lateri, fidem Salvatori ſuo obſtringit, præte ipſum neminem ſe cupere, neminem ſ alium deinceps amaturam. Nec mor capitis capillos ſibi reſecat, è quibu coronam plectit, eamque ceu fidei da tæ pignus, pedibus Domini appendit Quo facto, prodit tandem in conſpe ctum proci, & parentum, cum ſponſ ſuo Crucifixo, cui ſe in omnem æter nitatem devotam, neque alium ad miſſuram profitetur. Probant filiæ ani mum pii parentes, ſatis quippe intelli gebant eam feliciùs nubere non poſſe quàm Salvatori ſuo, cujus amor ſacro rum ejus vulnerum admirando chara ctere virgineo cordi inſcriptus erat.

Hîc ego te compello, Mater Virg ſanctiſſima, quæ, uti partem magnam habes in doloribus, vulneribus, ac mor te filii tui dilectiſſimi, ita quaſi jure tu tacitè exigis, ut & partem habeas, in amore ac corde noſtro. Eſt ipſe corpo re crucifixus; tu illi materno cord confixa es; Ipſe in manibus, pedibus

a

ac latere vulneratus eſt: tuam animam doloris gladius pertranſivit. Ille quidem lateris vulnus lanceâ factum, mortuus non ſenſit, ſed tuum illa cor tranſfixit. Infinitus ille amor quo nos proſequebatur, illum in tormenta hæc crudeliſſima conjecit; at amor tuus ineffabilis quo eum, & nos proſequebaris, incredibili te dolore affecit. Proſtratus itaque ad virgineos ac maternos pedes tuos, te oro ſupplex, trahe me in illius, ac tuum amorem; da, ut qui ſincerâ pietate ſacra dilecti filii tui vulnera coluerint, & hanc quam in coronulâ præſcripſimus ea colendi methodum, piè uſurpaverint, ignitis illis amoris vinculis, ipſi tibique in omnem æternitatem colligentur, ſintque, cum Apoſtolo, vincti Ieſu Chriſti, & Mariæ.

Vos autem animæ, quæ crucifixum Salvatorem veſtrum diligitis, uti cùm has cœpi conſiderationes, vos ſum allocutus, ita & modò extremum alloquor; *Inſpicite obſecro*, cum D. Auguſtino, *vulnera pendentis, ſanguinem morientis, pretium redimentis, cicatrices reſurgentis.* *Lib. de virg.*

Ca-

Caput habet inclinatum ad oſculandum, co apertum ad diligendum, brachia extenſa a amplexandum, totum corpus expoſitum a redimendum. Hæc quanta ſint, cogitate, ha in ſtatera cordis veſtri appendite, ut totus vo bis figatur in corde, qui totus pro vobis fixu eſt in cruce.

CONSIDERATIONVM PARS II.

PRodiit non ita pridem praxis quædam Italo ſermone conſcripta, & in Flandro-belgicum verſa, quam opuſculo huic ſubnectam. Tradit illa modum per paſſionem, & ſacratiſſima Domini vulnera, ſingulis hebdomadæ diebus, ad beatam mortem ſe diſponendi. Qui modus, ſeu praxis, cùm venerandum Domini caput ſpinis coronatum, ejuſque in ſinum Matris è cruce depoſitionem etiam complectatur, ſtatui & de hiſce myſteriis conſiderationes aliquas proponere; præſertim cùm eadem, etiam coronulâ hâc novâ comprehendantur.

CON-

CONSIDERATIO I.

Corona ſpinea, corona ignominiæ.

SCribunt Evangeliſtæ, *Milites plectentes coronam de ſpinis impoſuiſſe ſuper caput Ieſu.* Nam cùm audiviſſent dixiſſe eum Pilato, ſe Regem eſſe, populumque illi paucis ante diebus acclamaſſe, *Hoſanna, benedictus qui venit in nomine Domini Rex Iſraël;* ex mera petulantia, incitati à Iudæis, connivente Pilato, eum ſerto è ſpinis confecto, veluti Regem ludicrum coronarunt. Qui contemptus

Matth. 27. v. 29. Mar. 15. v. 17. Matth. 27. v. 11. Io. 12. v. 13.

ptus ingens fuit, quo enim quis genere nobiliori natus, & ſorte vivit digniore, eò major eſt, quæ illi infertur ignominia, generoſo ac nobili animo ipſa morte gravior.

Et quis Domino Ieſu, quis Dei filio quis ſapientiâ Patris æterni major, ac dignior? illa tamen immenſa Majeſtas, illa bonitas infinita, coram Pilato Iudęæ Præſide, coram Principibus Sacerdotum, coram ſenatu, ac populo Ieroſolymitano, uti ludibrium ac probrum hominum, ſpinis coronatur, ac veluti Rex ludicrus omnium riſui exponitur. Potuitne ergo mortalium quiſpiam majori eſſe ludibrio? Hiſtoria nulla commemorat, ad illud uſque tempus, quempiam ſpinis fuiſſe redimitum. ſervabatur hoc dedecus Salvatori, divinæ illi Majeſtati, ut illa ſpinis coronata, nobis, D. Hieronymo teſte, Regni diadema compararet.

Io. Brug. in p. 2. c. 7. & p. 3. c. 3. S. Liduwina rapta nonnumquam à Domino Ieroſolymam, atque in Calvariæ montem, edoctaque quos illis locis Salvator pertulit cruciatus, atque ignominiam

miniam pervolvens, quam in hac coronatione paſſus fuerat, conſuetis lacrymis deficientibus, ſanguineas fundebat, atque ad omnem contemptum, pro ejus obſequio tolerandum, ſe promptam, paratamque offerebat.

CONSIDERATIO II.

Corona ſpinea.

Corona doloris.

Rectè ille:

In Regno patientiæ *Iugl. Elog. 58.*
Non aliud coronat, quàm quod cruciat.

Et S. Bernardus: *In corona ſpinea non leviter impreſſa, non ſolùm opprobrium, ſed etiam ſupplicium quærunt.* *Lib. de paſ. Dom. c. 3.* Dubium non eſt, quin ingenti cruciatu ſertum hoc ſpineum Salvatorem affecerit; nam cùm ſpinæ illæ, ex quibus nonnullæ etiam hodie Romæ, & alibi viſuntur, prælongæ & præacutæ, numero ſeptuaginta duæ, venerandum Domini caput, uti Tertullianus loquitur, lancinarent, delicatiſſimum in humano corpore mem-

brum, & ob nobiliorem Salvatoris complexionem, longè quàm in alio ullo delicatius, facile eſt conjicere, quantum cruciatum Dominus, in hac coronatione perpeſſus ſit.

Lib. 7. Revel. c. 25. Refert ſancta Birgitta ſibi Hieroſolymis exiſtenti, à Deo revelatum eſſe oculos, aures, atque os Domini, cruore è ſpinarum vulneribus oppleta fuiſſe totumque vultum contectum, ut cum ſolatium, quod illi apud Patrem non erat, à matre, crucique adſtantibus amicis quæreret, ex oculis ſanguinem expreſſerit, ut illam, hoſque conſpiceret.

Egredere, anima mea, de terra tua, de terrenis tuis deſideriis, egredere, inquam, ex te ipſa, & vide Salvatorem tuum in diademate, quo coronavit eum probroſa vanitas tua, in die miſericordiæ ſuæ, quando ipſe æternam tibi gloriæ coronam præparabat. *In vita.* B. Angelam de Fuligno deficiebat animus, ac mortuæ inſtar corruebat, quando ſpinis coronatam Domini effigiem conſpiciebat: quàm enim piè, tam firmiter ſibi

per-

perſuadebat, ſe peccatis ſuis cruciatu hoc Salvatorem affeciſſe. Et nos illam coronam ſiccis oculis ac mente immotâ conſpicimus? nec ceſſamus ambitioſis, vanis, avaris, vindictæ cupidis, impuris, impiis cogitationibus, ſpinis ſanè longè gravioribus, coronare Salvatorem, ejuſque dolores acerbiùs renovare?

Protector noſter aſpice Deus, & reſpice in faciem Chriſti tui, quam peccatis noſtris ita deformavimus, ut *non ſit illi aſpectus, neque decor.* In ſanguineo hoc & venerando vultu, videbis iniquitatẽ meam, & ſimul miſericordiam tuam: Aſpice, obſecro, per cruentos, & lacrymis plenos filii tui oculos miſeriam noſtram, audi per aures ejus ſanguine oppletas, gemitus noſtros; eloquere ore ejus benedicto verbum bonum, verbum ſalutis; concede, ut mundiſſimâ puritatis animi ſindone, Veronicæ inſtar, faciem illam Domini mei Ieſu mihi abſtergere liceat, ut ſacratiſſimam hanc hominis cœleſtis in ea portem imaginem, qui imaginem terreni, ah nimium

Pſal. 83. v. 10.

diu portavi. Admitte homo, divinam hanc, ad quam creatus es in corde tuo imaginem, quod ſanè durius eſſe non debet marmore illo, quod Chriſti ſpinis coronati caput ac vultum, uti in Veronicæ ſindone, à natura expreſſum vivaciſſimè refert. Pater æterne, te oro obteſtorque, aufer à nobis cor carneum, in omne malum proclive, nimiſque à te, ac filio tuo dilectiſſimo averſum, & da marmoreum, in quo ſacratiſſimam Chriſti tui faciem circumferamus. Saxa enim & marmora in morte ejus ſciſſa ac molita ſunt; at corda noſtra illis duriora perſtiterunt. At Domine Ieſu, benigniùs, obdurata illa corda noſtra, etſi carnea, ſanguini tuo ſacratiſſimo intincta, velut cera ante faciem ignis liqueſcant, ut totus in nobis formeris, nulliſque in nobis alius, niſi Ieſus agnoſcatur.

CONSIDERATIO III.

Quomodo Salvatorem ſuum homo ſpinis coronet.

REfert Plinius Spini floribus ſolitos fuiſſe Romanos, Deos ſuos coronare: at nos ſpinis coronamus Deum, ac Salvatorem noſtrum. Flores, roſas noſtras, quod ſcilicet vitæ nobis optimum eſt, annos virides ac validos idolis, hoc eſt, mundo ac deſideriis noſtris damus; diebus vitæ ultimis, ætate deflореſcente, & vix ad quidpiam utili, veluti ſpinis infrugiferis Salvatorem coronamus, uti appoſitè indicat ille his verbis: *Lib.15. c.11.*

Coronaris devota ſacrificio victima,
At quia vanitas hominum
Omni jam roſas legit ex horto,
Solæ tibi ſpinæ ſuperſunt.
Iugl.elog. 58.

Hæ tamen, uti Clemens Alexandrinus ait, plantatæ in vertice divino, in nobili illo fundo, non ſolùm proferre debent bonorum deſideriorum flores, *Lib.2.pæd. c.8.*

ſed & fructus operum meliorum.

Lib. de coron. mil. Tales protulerunt, Tertulliano teſte, primi Chriſtiani, qui capita floribus redimiri nolebant, quia Salvator ſpinis coronatus fuerat. Neque ſancta Eliſabetha, dum ad templum procederet, coram Chriſti in cruce pendentis effigie precatura, ullum capitis ornatum admittebat. Philippa Caroli Geldriæ Ducis filia, uxor Renati Lotharingiæ Ducis, marito vitâ functo, cùm ſe Muſſiponti in Monaſterium recepiſſet, ſubmovens è ſcutis gentilitiis tam Geldriæ, quàm Lotharingiæ Ducales coronas, ſpineas earum loco repoſuit: Godofredi Bullonii æmula, qui è Lotharingica domo oriundus, & in Regem Hieroſolymorum electus, repudiatâ coronâ aureâ, & ſpineâ capiti impoſitâ, ajebat non decere Chriſtianum Regem aureâ coronâ inſigniri in ea urbe, in qua Rex regum ſpineam geſtaſſet.

Surius in vita ejus.

Anony. tract. de paſſ. Dom.

Perpende hæc anima mea; da coronato Deo ac Domino tuo honorem, & gloriam: fructus hic ex ſpinis ejus effloreſcat, corona illum floribus ac roſis, flori-

florentibus ſcilicet ac vegetis vitæ tuæ annis, in obſequium ejus impenſis, ut & te in miſericordia, & miſerationibus in omnem coronet æternitatem.

CONSIDERATIO IV.

Quibus ſpinis in hac vita coronari debeat homo.

NOn decet, inquit Bernardus, *ſub ſpinoſo capite, membrum fieri delicatum.* *Serm. 5. de omnib. SS.* Ita ſenſit S. Agapitus, annorum quindecim adoleſcens, cùm galerum ferreum candentem ejus capiti lictor imponeret; *parum eſt*, inquit, *in terra caput aduri coronandum in cælo, quàm decorè corona gloriæ ornabit caput, pro Chriſto ſpinis coronato, afflictum!*

Beata Rita Itala è divi Auguſtini familia, ante Chriſtum crucifixum, orationi magno fervore intenta, avidaque quidlibet pro illo tolerare, tantos, tamque acutos dolores in capite paſſa eſt, ut ſi univerſum ſpinis pungeretur. Inde revulſa è corona Domini *In vita.*

ſpina, lucido immixta radio, in frontem ejus adacta eſt, eo vulnere, quod nullâ manu medicâ unquam curari potuit. Vermibus illud ſcatebat, quos Angelos ſuos appellabat; ſanies tamen ex vulnere fluens & graveolentia, nulli niſi ipſi gravis erat: æquo animo Rita omnia tolerabat, propter eum, qui in ſacroſancto ſuo capite, tanta pro nobis perpeſſus fuerat.

Duas coronas obtulit Salvator ſanctæ Catharinæ Senenſi, alteram ſpineam, auream alteram. Spineam in hac vita elegit Catharina, ut auream in cœlo obtineret. Semel enim ſpinis coronandi ſumus, vel dum vivimus, vel dum vivere deſiimus.

Liduwina annis triginta ſex morbo continuo decubuerat. Iam morti vicina viſitur ab Angelo, qui ut coronam ab ea jam diu cœptam pertexeret, ſpinas paucas deeſſe aiebat, quas paucorum dierum patientia datura eſſet, ac deinde immarceſcibilem illa gloriæ coronam acceptura; quæ omnibus, afflictionum ſuarum ſpinas læto animo

per-

perferentibus, aſſervatur.

S. Guilielmus Roſchildenſis in Dania Abbas, eximiæ vir ſanctitatis, octo & nonaginta annos natus, cùm lecto poſtremo ex morbo affigeretur, per noctis quietem Angelos vidit, coronam auro, gemmiſque diſtinctam apparare. Petiit cui illa deſtinetur? Tibi inquiunt Angeli. Quærit Guilielmus quando perficienda ſit? aiunt illi, dum paſſus fueris ſatis. Quaſi dicant, dolorum ſpinas à nobis cœlo tranſmittendas, quæ à divina manu acceptatæ, in gemmas aurumque convertantur, ex quibus cœleſtis nobis corona conficiatur. *In vita.*

CONSIDERATIO V.

Ex SS. Patribus deſumpta.

S. Ambroſius, *Corona*, ait, *de ſpinis, quæ capiti Chriſti imponitur, oſtendit quòd de peccatoribus mundi, tanquam de ſæculi ſpinis, triumphalis Deo gloria quæreretur.* *In Luc. c.22.*

S. Auguſtinus: *ſic*, inquit, *Regnum quod de hoc mundo non erat, ſuperbum mundum* *Tract.116. in Io.*

non atrocitate pugnandi, ſed patiendi humilitate vincebat. Portans ſpineam coronam, & purpureum veſtimentum, non clarus imperio, ſed plenus opprobrio.

Serm. de Cruce & Paſſ. S. Athanaſius: *Miraculum*, inquit, *novum & incredibile, & magnæ ſine dubio victoriæ inſigne, quem per ludibrium, ſubſannationemq́ pulſabant, ei triumphalia addiderunt ornamenta, coccineam chlamydem, & coronam ſpineam, qua ſollicitudines noſtras in ſe ſuſcipiens curaturus erat.*

Lib. de Coron. Militis c. 14. Indue, anima mea, ut te docet Tertullianus, ſpineam Chriſti coronam, *ut illam ejus coronam æmuleris, quæ poſtea ei obvenit, quia & favos poſt fella guſtavit, nec ante Rex gloriæ à cæleſtibus ſalutatus eſt, quàm Rex Iudæorum proſcriptus in crucem, minoratus à Patre, modicum quid citra Angelos, tandem gloriâ & honore coronatus fuit.*

CON-

CONSIDERATIONVM PARS III.

CONSIDERATIO I.

De dolore Deiparæ Virginis Mariæ in paſsione ac morte Filii ſui dilectiſsimi Ieſu Chriſti.

SPectaculum nunquam triſtius, nunquam triſtiorem Matrem, neque meliorem: nunquam miſeriorem Filium, neque digniorem, nunquam homicidium Deicidio junctum vidit, & obſtupuit cœlum ac terra! Meritò ſpectaculum hoc perpendens in Calvariæ Monte, pius ille Belga, corde confracto, exanimis corruit.

Cantipr. l.1.Ap. c.25.n.5.

Spectaculum memorabile, ſed huic non comparandum exhibuerunt Salomona, Symphoroſa, ac Felicitas, nobiles illæ ac religioſæ matronæ ſingulæ, ſeptem filiorum fortium æquè, & in pietate conſtantiſſimorum juvenum matres. Salomona centum ac ſexaginta annis ante Chriſti ortum ſeptem Machabæorum mater; Symphoroſa, & Felicitas, poſt Chriſtum, filios conſpexerunt

Lib.2.Machab.c.7. Brev.Rom. 18. Iul.& 23.Nov.

runt horrendis cruciatibus, pro fide ac vera religione, & divinæ Majeſtatis obſequio, generosè vitam ponere, non alio quidem doloris ſenſu, quàm qui optimas matres decebat, ingenti tamen animi fortitudine ac gaudio, quòd bona voluntate ſua, eos ad Dei gloriam æternæ vitæ jam parerent, quos mortali ante peperiſſent.

At quo doloris ſenſu Deipara filii ſui dilectiſſimi ſupplicia crudeliſſima, & mortem acerbiſſimam, ac maximè infamem ſpectavit? Hunc ejus dolorem aliqui exiguum nimis faciunt, quaſi minus doleret, quòd illi de divina voluntate conſtaret. Alii nimis magnum, & ſui impotentem, cùm exiſtimant illam in clamores, & ejulatus erupiſſe, & animi deliquia eſſe paſſam. Tantus tamen fuit, qui optimam tanti, & tam digni filii Matrem decebat. Nam ſi in Salvatoris morte petræ ſciſſæ ſunt, & terra mota, atque obductis mundo tenebris, Sol lumen ſuum negavit, ingenſque mœror univerſo orbe hominum animos pervaſit, quis dicere audeat, aut

per-

perſuadere ſibi poſſit ſiccis oculis, cordeque immoto, Mariam ad cruciatus, & filii infandam mortem ſtetiſſe, ubi ipſe
Mar. 14. *v.* 34. hanc prævidens ajebat, *Triſtem eſſe animam ſuam uſque ad mortem.*

S. Iure l. elect. c. 6. *ſect.* 2. Piè ſcribit nonnemo, graviora paſſam Deiparam, dum in ſtabulo Bethleemitico, parvulo ſuo Ieſu ubera virginea præberet, quàm in extremis ſupplicii; Martyres. præſentiebat enim ſingulas guttas lactis materni quas divinus infantulus duceret, in ſacratiſſimum ejus ſanguinem convertendas, qui flagellis, ſpinis, clavis aliiſque intolerandis cruciatibus, illi ex venis omnibus exprimeretur; & ne guttula illi ſupereſſet, etiam mortuo lanceâ latus aperiendum. Quantus itaque Matris optimæ fuit dolor? qui judicio ſancti
Tom. 1. *Serm.* 61. Bernardini Senenſis, *ſi in homines ſingulos diviſus fuiſſet, vitam ſingulis ademiſſet.* quia
Epiſt. ad S. Auguſt. uti D. Paulinus ait, *doloris idem gladius, qui Chriſto in cruce mortem attulit, Matris ejus animam mœrore transfixit.*

CON-

CONSIDERATIO II.

Rationes doloris Deiparæ.

BEata Ludgardis inter meditandum de patientis Salvatoris doloribus, ſanguine, toto corpore, præ affectu, & commiſeratione perfundebatur. B. Maria d'Ognies Nivellis è Brabantia Gallica oriunda, conſpectâ quacunque Chriſti patientis effigie, profuſis lacrymis, etiam viam, quâ gradiebatur humectabat. Et Maria mater conſpecto Ieſu filio, ludibriis tam indignis expoſito, colaphis cæſo, conſputo, flagellato, ſpinis coronato, clavis crucifixo, ſine dolore, ſine lacrymis eſſet? quas etiam ſanguineas fuiſſe affirmat Germanus Conſtantinopolitanus. B. Laurentius Iuſtinianus ait, *Cor Virginis clariſſimum fuiſſe ſpeculum paſſionis Chriſti, & perfectam mortis ejus imaginem. Erat*, inquit S. Bonaventura, *ſentiens hoc, quod & in Chriſto Ieſu: In animo enim illi martyri conmartyr, vulnerato convulneratа, crucifixo concrucifixa adſtabat. Vulnera*, inquit Bernardus, *filii*

Barth. Fizen. in vita cap. 2. 16. Iunii.

Lib. de agone Chriſti.

Serm. 1. poſt Dom. Epiph.

filii morientis, erant vulnera Matris dolentis.

Ignoti, ait ille, *nulla cupido*; ut vel amiſſum doleamus, & requiramus, vel non habitum, aut non poſſeſſum conſequamur. Cui, in cœlo, terráve quanta Deiparæ, conceſſa erat à Deo Salvatoris notitia? quidni ergo incredibili dolore mœreat, & affligatur ob illum ita crudeliter habitum, & infami crucis morte ſibi ereptum?

Noverat ſanctiſſima Mater eum eſſe Dei Filium, Salvatorem mundi, tot jam labentibus ſæculis deſideratum à Patriarchis, prænuntiatum à Prophetis, quem nunc videt deſpectum ac noviſſimum virorum, opprobrium hominum, & abjectionem plebis.

Noverat illum ſibi ab Angelo annuntiatum, à ſe conceptum de Spiritu ſancto, quem Mater & Virgo inaudito Dei beneficio pepererat.

Noverat illum eſſe, in cujus nativitate Angeli gloriam in altiſſimis Deo concinuerant, & pacem in terra hominibus bonæ voluntatis; nunc audit populum

pulum Pilato furiosè acclamantem, Tolle, tolle; crucifige eum.

Noverat eum magnum illum Regem ac Deum eſſe, adoratum, ac muneribus honoratum à Magis, quem nunc videt latroni, ac homicidæ Barabbæ poſtponi, & veluti Regem ludicrum purpurei panni fruſto indui, ac ſpinis coronari.

Noverat optima Mater illum eſſe ſuaviſſimum, ac dulciſſimum Angelorum, hominumq́ue gaudium, cum quo illi fuerat ſemper cor unum, & anima una, qui puerulus ante tot annos tenellis ſuis manibus collo ejus virgineo adhæſerat: nunc illum conſpicit cruci infandæ clavis affixum, medium pendere inter latrones, virum dolorum, & ſcientem infirmitatem, & ipſa doloris, ac mœroris Mater non erit?

Eia Mater fons amoris,
Me ſentire vim doloris
Fac, ut tecum lugeam.

CONSIDERATIO III.

Rationem, immenſum Deiparæ dolorem ac mœrorem, ſemper gubernaſſe.

QVamvis dolor, ac mœror in Deipara ingens fuerit, ſemper tamen ratio illi ita moderata eſt, ut divinæ voluntatis conformis, non in querelas, clamores, ejulatus proruperit, nulliſque ſpaſmis, ut loquuntur, ſeu animi deliquiis mœſtiſſima mater, atque afflictiſſima obnoxia fuerit. Nam ſi Abraham imperatam ſibi à Deo Iſaaci unigeniti ſui necem, æquo adeò animo tulerit; Si Salomona, Symphoroſa, Felicitas maternos ante oculos atrociſſimis tormentis filiis lectiſſimis, atque optimis vitam eripi conſpexerint immotæ; ſi confractis cruribus, brachiiſque Melithonem ſuum, illa mater cohortata eſt, ut adhuc tantiſper tormenta fortiter toleraret, identidem ingeminans adſtare illi ſpectantem, & exſpectantem Chriſtum, ac deinde ſuevis-

ſuaviſſimum onus in humeros ſublatum ſociis Martyribus, carpento, ut flammis traderentur, avectis, adjunxit, poſtquam in maternæ voluntatis religioſiſſima ara illum Creatori ſuo obtuliſſet holocauſtum in odorem ſuavitatis, ſi, inquam, parentes iſti, milleque alii, licet non ſine ingenti paterni ac materni animi ſenſu, ſine hujus tamen immodica perturbatione, fixâ in Dei voluntatem, ejuſque obſequium, ac gloriam mente, filiis orbari tam æquo animo tulerunt, quidni & idem de Deipara arbitrabimur, quæ perfectionis omnis ac fortitudinis imago erat, divinamque voluntatem conſtantiſſimè habebat pro ſua? *Stabat, itaque*, inquit S. Antoninus, *juxta crucem Maria fide, & animo conſtans; Oculi quidem lacrymis pleni erant, & dolore ingenti cor ejus premebatur, ſed ſine querelis, ſine murmuratione, ſine ullo vindictæ ſenſu in eos, qui filium adeò crudeliter tractarent, exhibebat ſe afflictiſſimæ quidem, ſed & patientiſſimæ Matris exemplar.* Quæ, uti ait Ioannes Gerſon, ſi Deus juſſiſſet, propriis manibus cruci-

p. 4. tit. 15. c. 41. §. 1.

Tract. 2. ſuper Magnificat ex SS. Anſelmo, & Antonino.

cifixiſſet filium, neque enim credendum eſt minoris fuiſſe perfectionis, & obedientiæ erga Deum, quàm Abraham, qui proprium filium obtulit Deo in ſacrificium propriis manibus occidendum, & comburendum. Ita Anſelmus.

CONSIDERATIO IV.

Depoſitus à Cruce Salvator in ſinu Matris recumbit.

HOc ſpectaculum noſtrum eſt, crucifixus, vulneratus, cruentus, mortuus Ieſus in virgineum Mariæ ſinum à Cruce depoſitus, optimus ſcilicet ac ſuaviſſimus ille filius inter brachia optimæ ac ſuaviſſimæ Matris, ille filius deformatiſſimus, inter amplexus matris afflictiſſimæ.

Crede, anima mea, cùm tam lugubri huic ſpectaculo aſſiſtis, afflictiſſimam matrem plenos lacrymarum oculos ad te à vulneribus dilectiſſimi filii tantiſper avertere, manuque corpus lace-

lacerum tibi oſtendentem, ſimul ita te alloqui: Ecce, quò Deum, & Dei matrem tu perduxeris; tu enim horum tormentorum nobis es cauſa.

Eia Mater amantiſſima, non jam faſciculus myrrhæ, ſed faſcis ingens eſt tibi filius dilectiſſimus, qui eò tibi fit gravior, quò animum meum adeò parum tibi compatientem clariùs introſpicis, neque proferentem fructum dignum pretioſo Salvatoris ſanguine, ac virgineis tuis lacrymis, quibus tam copioſè irrigatus eſt.

B. Birgitta mirum in modum doloribus B. Virginis compatiebatur, illius querelis permota, raros ſcilicet eſſe, qui eam ſincero amore colerent; pauciores, qui illi in filio patiente, ac crucifixo compaterentur, cùm tamen viro nobili, ſed admodum impio, uti ipſa S. Birgitta refert, ſaluti ad extremum fuiſſet, Deiparæ aliquando fuiſſe compaſſum, æternis doloribus nolenti addici animam, quæ ſibi, licet rariùs, & modicè condoluiſſet.

Sacerdos quidam Deiparæ dolores

Raz l. 1. Mir. B. Virg. perpendens, ut illam ſolaretur: Gaude, aiebat, Maria, quia gaudium ab Angelo ſuſcepiſti, & mundo peperiſti: Gaude Maria, quia Dei Mater & Virgo es. Gaude Maria, quia omnis creatura in cœlo, & in terra te collaudat. Contigit illum gravi morbo affectum ad extrema redigi, & in ſalutis deſperationem à dæmone conjici: Adfuit confeſtim Deipara. Et tu, inquit, fili, cur mœrore conficeris, qui in mœrore meo me toties ſolatus es? Animos reſume, & lætus mecum veni, & intra in gaudium Domini tui. Ita Deiparæ condoluiſſe æternorum gaudiorum principium eſt.

CONSIDERATIO V.

Adoratio defuncti Salvatoris in ſinu afflictæ Matris.

CVm jam verſemur in diei Veneris ſancti myſteriis, in die ſupremo Salvatoris, ab æterno præordinato, & in tempore ſecundum ſanctiſſimam æterni Patris voluntatem completo;

Conſi-

Conſidera anima mea, Deiparam ad crucis pedem, veluti ad aram mundi conſidentem, è nobiliſſimorum virorum manibus Ioſephi ab Arimathia, & Nicodemi manibus crucifixi, & defuncti Salvatoris lacerum corpus excipere, deoſculari venerandum ejus caput, ſacroſanctam faciem livore plenam, manus ac pedes clavis perfoſſos, cruentum corpus lacrymis abluere, ſuaviſſimo lateris vulneri præcipuè affigi. Poſt hæc dolentis Matris pia, & mœſta obſequia, Magdalena, aliique, qui aderant, magnâ reverentiâ, ac ingenti ſenſu, corpus Dominicum adorarunt, & humili oſculo ſacra ejus vulnera venerati ſunt.

Cogor hîc ego iterum ex pia & eleganti elegia in rem affectumque præſentem, paucos hos verſus decerpere, & Virgini Matri exanime Filii ſui corpus de cruce depoſitum, habenti in ſinu, mœſtiſque lacrymis inſpergenti, dedicare.

AD
B. VIRGINEM
In Filii morte.

Sidron. de Hoſſche in eleg.

TEné ego (nec movear?) videam mœſtiſſima matrum,
Complexam nati membra cruenta tui?
Éque tuis oculis, ſuper illius ora cadentes
Aſpiciam lacrymas, contineamque meas?
Ecce ſuo tecum rerum natura parenti
Ingemit, & quo tu funere læſa dolet.
Omnia cum doleant, uni mihi pectora conſtent
Rupibus, & ſciſſis aſperiora jugis?
Non ego firmus in hoc. tua me tua flentis imago
Sauciat. hæc vultus hæreat ante meos.
Vulnera ſeu ſpectas, totidemq; in pectore ſentis;
Effice, ſint animo tot quoque fixa meo.
Seu quocunque alio veniunt è fonte dolores;
Et meus erumpat protinus inde dolor.
Omnia, quæ pateris, mihi ſint communia tecum,
Ni fuerint, nati nomen inane gero.

Nec

Nec ſatis eſt, ſi noſtra tuis ſuſpiria jungam:
Te, mea, te cupiam, vita, dolente mori.
O illo mihi contingat tabeſcere luctu!
Felix, ſi lethi cauſa ſit iſta mei.

Et tu, anima Chriſtiana, quo animi tui ſenſu te in hoc ſpectaculo geris? Callirhoë nobilis puella, Pataræ, quæ Achaiæ urbs eſt, oriunda, ad mortem diis placandis damnata erat innocens. Sacrificulus cultro expedito, ut eam jugularet, ejus modeſtos mores, gratias, formam intuitus, puellæ parcit, ſibique cultro in cor adacto vitam eripit. Attonita Callirhoë, & non expectati caſus horrore perculſa, in defunctum exanimis corruit, vitamque in vulnere ejus ſepelivit. Non eramus nos innocentes, eramus æternâ morte damnati omnes. at Dei Filius pro nobis crucem ſubit, cor ſibi à milite transfigi patitur. Quid ni ei compatiamur, & vulneri ejus ſacro immoriamur, ut ei ſoli vivamus, qui pro nobis mortuus eſt? ne, ut ait Bernardus, perinde ac ſi injuriis & maleficiis, ab eo fuiſſemus affecti, in eum

crudelius exardeſcamus, eoque ſpectante peccare non erubeſcamus.

Meliora benigniſſime Ieſu, tibi debeo, & voveo, votumque non violandum confirmo & obſigno cruento ſacratiſſimorum quinque vulnerum tuorum ſigillo.

ME-

MEMORIA

Perpetua Paſsionis & Vulnerum D. N. Ieſu Chriſti, quâ homo ſe ad felicem mortem diſponat.

CVm indubitatum ſit aliquo nos hebdomadæ die morituros, omni die ut beati in Domino moriamur, comparare nos debemus; cùm verò nullum certius ac ſecurius medium habeamus ad hanc tam neceſſariam præparationem à qua dependet æternitas, præter paſſionem, ac ſacra Domini Ieſu vulnera, nobis ab ipſo in præſens ſalutis noſtræ ſubſidium in glorioſo ſuo corpore reſervata, uti in præcedentibus Conſiderationibus vidimus, diſtribuam ſacra hæc vulnera in ſingulos hebdomadæ dies, addito ſacro Domini capite ſpinis coronato, ejuſque benedicto corpore de Cruce depoſito, ut cum eodem, in ſanctiſſimæ Virginis, ac Matris Mariæ manus, animas noſtras deponamus.

Præ-

Præludium 1.

CVm itaque manè expergiſceris, ſanctiſſimâ, atque auguſtiſſimâ Trinitate collaudatâ, & adoratâ per Hymnum, *Te Deum laudamus*; facta fidei profeſſione, recitato *Apoſtolorum Symbolo*, actis divinæ Majeſtati gratiis, quòd illa nocte te à morte improviſa, & aliis animæ periculis liberaverit, excitatâ demum ſincerâ contritione, quòd divinam Majeſtatem, Creatorem, Conſervatorem, ac Redemptorem tuum, Patremque optimum, tot, tamque gravibus peccatis toties offenderis, orabis Angelum tuum Cuſtodem, ut te ad ſanctiſſimam Dei Matrem deducat, quàm *Salutatione Angelica* veneraberis; additâ uſitatiſſimâ illâ precatiunculâ, *Sub tuum præſidium confugimus*, *&c.* orabis illam, uti ſacrorum vulnerum dilecti Filii ſui Theſaurariam, ut in illud vulnus nos admittat, quod iſti diei aſſignatum eſt, & addes;

Fac ut plangam Chriſti mortem

Paſ-

Paſſionis ejus ſortem,
Et plagas recolere.

Præludium 2.

INtroductus à Deipara in ſacrum quodcunque vulnus; omni reverentiâ illud ſalutabis, & adorabis, diceſque cum Propheta: *Hæc requies mea in ſæculum ſæculi, hîc habitabo quoniam elegi eam.* Offeres ſacro iſti vulneri cogitationes tuas omnes, verba, ac opera diei iſtius, proteſtaberis in illo te velle cum hoſte infernali confligere, velut in arce tutiſſima; in eodem te vivere velle, ac mori; ex illo, & non alio loco velle te ad æternam beatitudinem tranſire. Per illud, per cruciatus in illo toleratos à Salvatore, per ſanguinem ex illo profuſum rogabis Dominum, ut omnia hæc conſequi, ac obtinere valeas. *Pſal. 131.*

Die Lunæ.

MAnè expergefactus præmiſſo præludio primo, introductus à Dei-

Deipara in ſacrum vulnus ſiniſtri pedis, ſalutabis cùm omni reverentia, ac devotione, & adorabis illud in hunc modum; *Salvete Domini noſtri Ieſu Chriſti pedes adorandi, pro nobis clavis confixi, Hæc requies mea, &c.* Adde reliqua, quæ ſecundum præludium docet. Hoc die continebit ſe anima in ſacro iſto vulnere, conſiderando cruciatum quem in eo Salvator paſſus eſt, qui ingens fuit ex nervorum, qui in pedibus concurrunt fixura, & laceratione, ac mole corporis, quam transfixi clavis pedes ſuſtinebant. Secundò, conſiderabis infinitum amorem quo vulnus hoc pro te pertulit Dominus, cui non minus fuiſti fixus in corde, quam ipſe pro te clavis fuit confixus in cruce. Et hæ duæ conſiderationes cruciatus, & amoris in aliis vulneribus etiam perpendi debent. Tertiò, conſiderabis rationem ob quam Dominus Ieſus vulnus hoc perpeſſus ſit, ut ſcilicet Patri ſuo cœleſti pro peccatis tuis ſatisfaceret, qui ſtimulus tibi eſſe debet ut de illis ex animo doleas, veramque hoc die con-

contritionem in te excites.

Die Martis.

PRæmiſſis prælu diis, conſideratio-nibus, ac praxi præcedentis diei, in vulnus dextri pedis à Deipara in-troductus, petes ſingulariter gratiam ac fortitudinem reſiſtendi diaboli im-pugnationibus, atque hæc illo die præ-cipua erit cura, ut de armis ac muni-mentis ſpiritualibus contra hoſtiles in-ſidias tibi proſpicias, quibus inſtructus invadentem te inimicum viriliter re-pellas.

Die Mercurij.

PRæludium primum ut ſuprà; in-troductus à ſanctiſſima Matre in vulnus ſiniſtræ manus, illud his verbis veneraberis. *Salvete adorandæ Domini noſtri Ieſu Chriſti manus, in cruce pro nobis extenſæ, & clavis confixæ; Hæc requies mea, &c.* Servatiſque reliquis quæ in prælu-dio ſecundo, & in praxi diei Lunæ præ-

ſcribun-

ſcribuntur, rogabis peculiariter per merita hujus ſacri vulneris, ut ab æternis inferorum ſuppliciis libereris.

Die Iovis.

PRæludia & praxis ut ſuprà: Petes ſingulariter tibi regnum cœlorum meritis ſacri hujus vulneris aperiri, repetendo ſæpius eo die hæc pii latronis verba: *Memento mei cùm veneris in regnum tuum.*

Die Veneris.

PRæmiſſo primo præludio; Introductus à Deipara ſanctiſſima in vulneratum Domini latus, illud in hunc modum adorabis: *Salve latus glorioſum Domini noſtri Ieſu Chriſti, pro nobis lanceâ militis perforatum. Hæc requies mea, &c.* Offeres te, tuaque omnia, cogitationes, verba, & opera in holocauſtum Salvatori ſuper ſacra hac lateris ac cordis illius

lius ara proteſtaberis te in illo vivere velle & mori. Conſiderabis injuriam Salvatori tuo factam dum etiam in exanimem ſævitum fuit, item ejus in te amorem, qui etiam mortuus pro te vulnerari, & pati voluit, ſibique pectus aperiri, ut in eo videas quantum te diligat, & æternùm ſit dilecturus, ut amori amorem rependas, eaque die in amoris actibus erga Salvatorem tuum te potiſſimùm occupes, cor tuum ei ſoli aperias.

Die Sabbati.

PRæmiſſo præludio primo ut ſuprà, in ſocietate beatiſſimæ Virginis ingredieris amœnum illum hortum ſpinoſi capitis Salvatoris, atque illud veneraberis in hunc modum; *Salve tremendum cunctis poteſtatibus caput Ieſu Chriſti Salvatoris noſtri, pro me arundine percuſſum, & ſpinis coronatū. Hæc requies mea, &c.* fac oblationem & proteſtationem, ut ſuprà in præludio 2. deinde ex illis ſpi-

nis haſce roſas collige, conſiderando immenſos dolores, quos ex tam acutis ſpinis paſſus eſt Dominus, uti dixi Conſideratione III. ejuſque cogitationes non alias fuiſſe, quàm de ſalute animæ tuæ, neque tuas alias eſſe debere, quàm de ejus obſequio & gloria à te promovendis.

Die Dominica.

PRæmiſſo præludio primo, veneraberis corpus ſacratiſſimum Salvatoris noſtri in ſinum ſanctiſſimæ ac mœſtiſſimæ Matris de cruce depoſitum, atque ita ſalutabis: *Salve venerandum corpus Chriſti Ieſu, pro nobis in cruce ſuſpenſum, vulneratum, mortuum, & in ſinum ſanctiſſimæ Matris tuæ depoſitum. Hæc requies mea, &c.* Addes oblationem & proteſtationem Præludii ſecundi, deinde conſiderabis, quot in ſacro hoc corpore numeras vulnera, tot amoris erga te in Salvatore tuo eſſe teſtimonia. Tandem perpende, pati voluiſſe

luiſſe Dominum tuum, atque ita intrare in gloriam ſuam: quam & nobis per merita ſacratiſſimæ paſſionis ejus ſperabimus, & poſtulabimus.

Ad majorem Dei, & patientis, ac vulnerati Salvatoris, mœſtiſſimæque atque afflictiſſimæ Matris gloriam.

33096
FOD